ТАЛЕ ОГНЕНОВСКИ

МАКЕДОНСКИ ОРА

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА ЗАЕДНИЦА НА СКОПЈЕ

СКОПЈЕ, 1989

ТАЛЕ ОГНЕНОВСКИ

ТАЛЕ ОГНЕНОВСКИ е роден во с. Брусник, битолско, Социјалистичка Република Македонија, на 27 април 1922 година. Основното образование го стекнал во своето родно место.

Иако е Тале Огненовски во основа самоук (свирејќи претходно на кавал и шупелка) неговиот непресушен осет за народното оро, го вброи во редот на најталентираните македонски уметници на народните танци и ора.

Од 1948 година кога за првпат засвири на концертниот подиум, кога на Републичкиот фестивал ја доби првата награда — КЛАРИНЕТ, неговото име е сврзано со оркестрите на Радио Скопје, Ансамблот за народни игри и песни „Танец" од Скопје, оркестрите на Народната милиција и на Воените инвалиди, Културно-уметничките друштва „Орце Николов", „Владо Тасевски", „Кочо Рацин", „Гоце Делчев", „Мирче Ацев" сите од Скопје и др.

Не помалку е значајно неговото учество во Народно-ослободителната војна на нашата земја, за што е добитник на Партизанска споменица 1941, Орден за храброст, Орден Братство и единство со сребрен венец, Орден за заслуги за народ од трет ред и многу други признанија и пофалници. За мајсторството на Тале Огненовски неизбришив доказ се повеќето тонски снимки во Радио Скопје, неколку грамофонски плочи и касети, како што може да се види од приложената Библиографија на споменатите материјали.

Јелица Тодорчевска

академски музичар — библиотекар

при Народната и универзитетска библиотека
„Климент Охридски" — Скопје.

П Р Е Д Г О В О Р

Кон збирката „Македонски ора"

Една дамнешна желба на народниот уметник Тале Огненовски — легендата меѓу плејадата афирматори на македонскиот фолклорен бит — се оствари : дел од својот богат репертоар, трајно да го регистрира и преку оваа нотна збирка (освен досегашните магнетофонски записи и грамофонски плочи) и да ја понуди на читателите како прва од ваков вид во Македонија.

Ваквото ангажирање на Тале Огненовски неодминливо не наведува и во оваа пригода (иако за него е доста кажувано и пишувано) да се задржиме на неговите репродуктивни и творечко продуктивни пориви, на трајната врска што ја има со традиционалниот израз на народниот гениј, на непресушната инвентивност од најмал фолклорен елемент да развие комплексна инструментална содржина, на поедноквиот резултат што ги дава при интерпретацијата како на ората од познатата чалгиска традиција, така и на ората што ги изведува со стандардни музички инструменти што се застапени во таканаречениот Народен оркестар.

Името на кларинетистот Тале Огненовски веќе четири децении подеднакво е присутно како на радио-брановите, така и на концертните подиуми кај нас и во повеќе европски и прекуокеански земји.

Започнувајќи најнапред анонимно со своето кавалче уште од најраното детство во родното село Брусник, битолско, кога ги започнува и осознава своите дарби кон интерпретирањето на народниот мелос, Огненовски веќе со своето прво јавно претставување на Републичкиот фестивал во Скопје 1948 година ќе ја покаже својата инвентивност и ќе го сврти вниманието на стручњаците кои што тогаш ќе му ја доделат и првата награда, за што добива подарок — к л а р и н е т.

Овој фестивал и првото големо признание за Огненовски ќе значи трајно определување во репродукцијата на нашите традиционални творби од сферата на инструменталната музика. Од година во година тој ќе израснува во вистински виртуоз и уметник, кој ќе се оформи со сопствен стил на интерпретирање на ората — при што до посебен израз доаѓаат неговите инвентивни импровизации — таканаречени „м а н и њ а".

Паралелно со репродуктивната дејност Тале Огненовски ќе се појави и како автор на свои ора.

Авторската појава за Огненовски ни најмалку не значеше отуѓување со традиционалниот фолклорен израз. Напротив, долгогодишната репродуктивна дејност во оркестри на Радио- Телевизија Скопје, „Танец" и други фолклорни ансамбли кај нас, ќе го всади кај него белегот на македонскиот фолклорен бит заради што неговите авторски ора се лесно препознатливи не само со блискоста до народното, туку и со бујната мелодика и богатството на ритмовите и така што со право може да се зборува за „Огненовски стил", во интерпретирањето на ората и во неговото создавање на ора во духот на традиционалното.

На овој план тој еднакво е препознатлив како уметник во таканаречените „чалгиски ора“ во кои мелодијата е секогаш во преден план и ората од поновата градска традиција, односно и неговите авторски што ги интерпретира со Народен оркестар каде што мелодиската инвентивност е во контекст на хармонската логика.

За да се долови звучната слика на ората од таканаречениот „чалгациски стил“ потребно е тие да се изведуваат и со соодветен инструментален состав — **чалгија** во која спаѓаат следните инструменти: (една) виолина или (еден) кларинет (како водечки инструмент) (еден) леут, (еден) канон и (едно) дајре.

Оние ора што во збирката се понудуваат со **народен оркестар** каде што мелодијата е во контекст со хармонската фактура, при практичната изведба овој оркестар треба да го има следниот инструментариум: кларинет, виолина, виола, чело, хармоника, акустична гитара, флејта, контрабас и тапан.

Збирката „Македонски ора“ опфаќа традиционални и авторски ора.

Во неа забележливи се повеќе ора со наслови на одделни наши региони, градови и села, но, тоа не значи дека истите стапки им припаѓаат на наведените места. Имено, имињата на ората се лична посвета на авторот. Исто така, во Збирката Тале Огненовски понудува и неколку ора со називи на лични имиња кои исто така се посветени на неговите најблиски, пријатели и колеги. Овие забелешки ги предочуваме зошто во народната терминологија ваквите наслови на творбите подразбираат и одредена стилска специфика.

Во редактурата во Збирката појдовна основа на ората е практичноста, а не стилската припадност.

Почитувајќи ги уметничките вредности на Тале Огненовски и неговите настојувања дел од огромниот репертоар трајно да се најдат во една збирка, забележливо е за оние што го познаваат Тале Огненовски како кларинетист дека во записите не се застапени неговите импровизации познати под поимот „Мане“. Иако ќе забележиме дека отсуството на импровизациите ја осиромашува Збирката, сепак ќе кажеме дека истото може да се надокнади ако при практичното совладување на материјата се користат и звучните магнетофонски записи на ленти, грамофонски плочи и касети.

Збиркава, со паралелното користење на трајните звучни записи претставува значајна литература за сегашните и идните генерации на инструменталисти, која секогаш ќе зрачи и ќе не потсетува на една исклучителна, уметнички надарена личност, како што е тоа народниот уметник Тале Огненовски.

Кирил Тодевски

етномузиколог и уредник на Редакцијата
за народна музика при Радио Скопје — Скопје

Р Е Ц Е Н З И Ј А

Творечкиот и интерпретаторскиот чин на авторот на ората од ракописот „Македонски ора", се одвива во време на моќни комуникациски медиуми како што се радиото, телевизијата и разните други видео и дискографски куќи. Од друга страна, споменатиов автор потекнува од фолклорно подрачје што е под нагласено влијание на уште три други старобалкански музички култури (влашка, грчка и албанска). Ова го нагласуваме со цел да не се исклучи докрај и можноста за нивно влијание врз конечното оформување на неговиот изразен стил. Имено, на вакви размислувања не наведува и присуството на одредени мелодиско линеарни и каденцови сегменти на одредени темповски алтернации и сл., кои, според нас, водат потекло токму од овие музички култури. Што се однесува до другите изразни можности што се употребуваат и што на свој начин влијаат врз индивидуализацијата на овој стил, тие се мотивскиот и реченичниот тип на звучно организирање, секвенцата и репетицијата од типот на a a^V или A A^V. Од метричките структури се применуваат 2/4, 4/4, 9/8, 7/8 такт, а од ритмичките вредности најмногу се користи шеснајстината нота со што овој стил добива извесна полетност и ведра обоеност. Друг важен творечки манир кој исто така е ретко одминлив во овој стил, е променувањето на нивото на звучната маса од типот на VII — I и II —I. Сето ова авторот скоро редовно го прави со промена и на тоналитетот од дијатонски во хроматски со „хијатусот" помеѓу II и III стапало што, од своја страна, претставува реткост во нашата изведувачка пракса. Инаку, и покрај влијанијата од страна што во вакви прилики се неминовни, авторот, сублимирајќи ги и синтетизирајќи ги споменативе творечки механизми, некогаш со помал, некогаш со поголем успех, сето ова го подредил на исконските чувства со творечката и интерпретаторската пракса на средината од каде потекнува. На овој начин, макар и со помал раскош од изразни средства, тој сепак успеал да создаде стил кој до препознатлива мера е национално, регионално и индивидуално обоен. Впрочем, ова е општо позната реалност за творечките и за интерпретаторските практики во музичките култури од фолклорен тип.

Останувајќи со едни вакви размислувања, ни чини задоволство да го препорачаме за печат ракописот „Македонски ора" од овој наш некогашен амбасадор за овој вид македонска музичка култура по светот.

С к о п ј е
6. 03. 1989 год.

Р е ц е н з е н т,
Д-р Трпко Бицевски
Етномузиколог, виш научен соработник при
Институтот за фолклор „Марко Цепенков" — Скопје

1. ПОЉАНСКО ОРО

Т. Огненовски

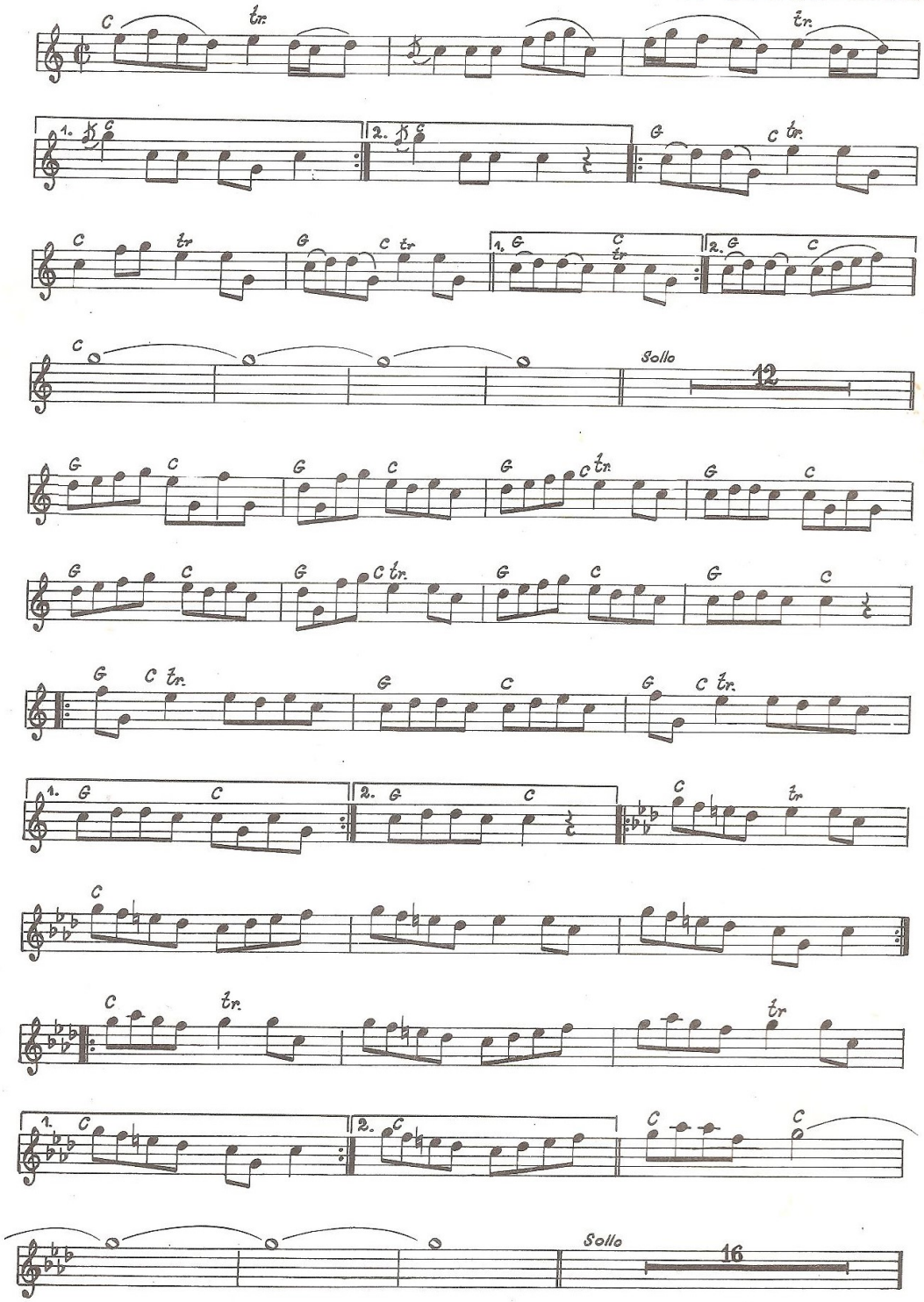

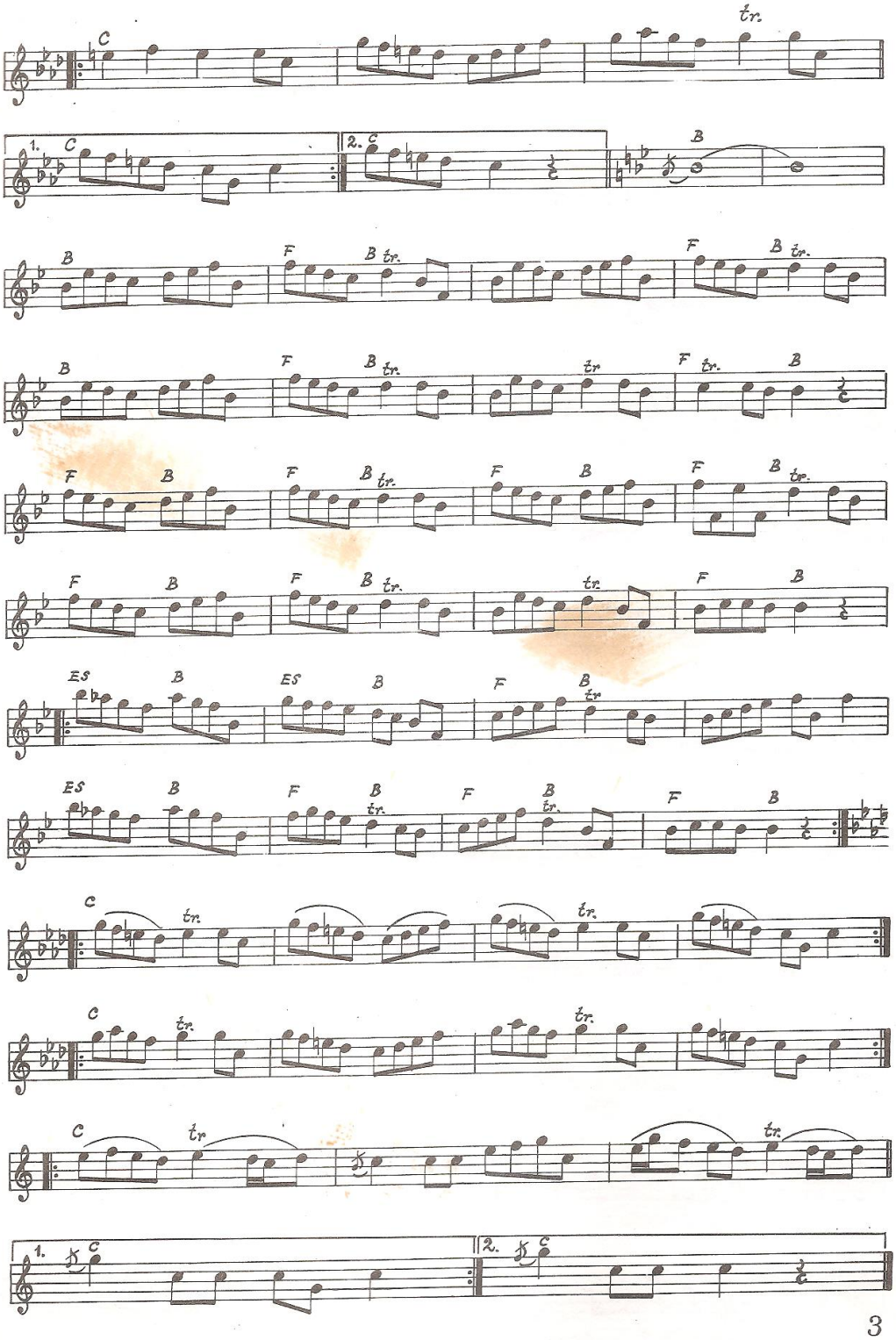
C
tr.
1. C
2. C
B
F
ES

2. СКАДБЯРСКО ОРО

Т. Огненовски

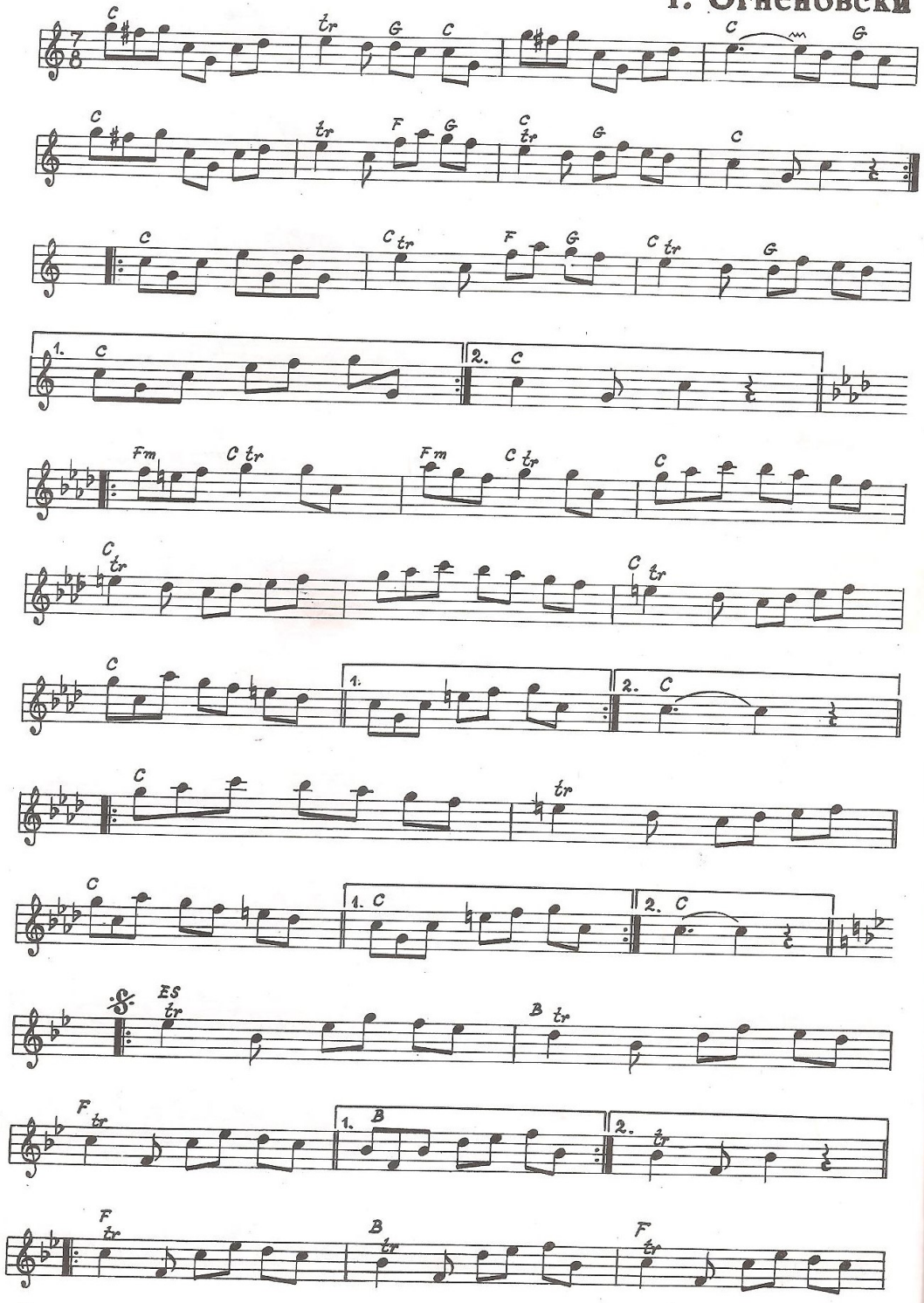

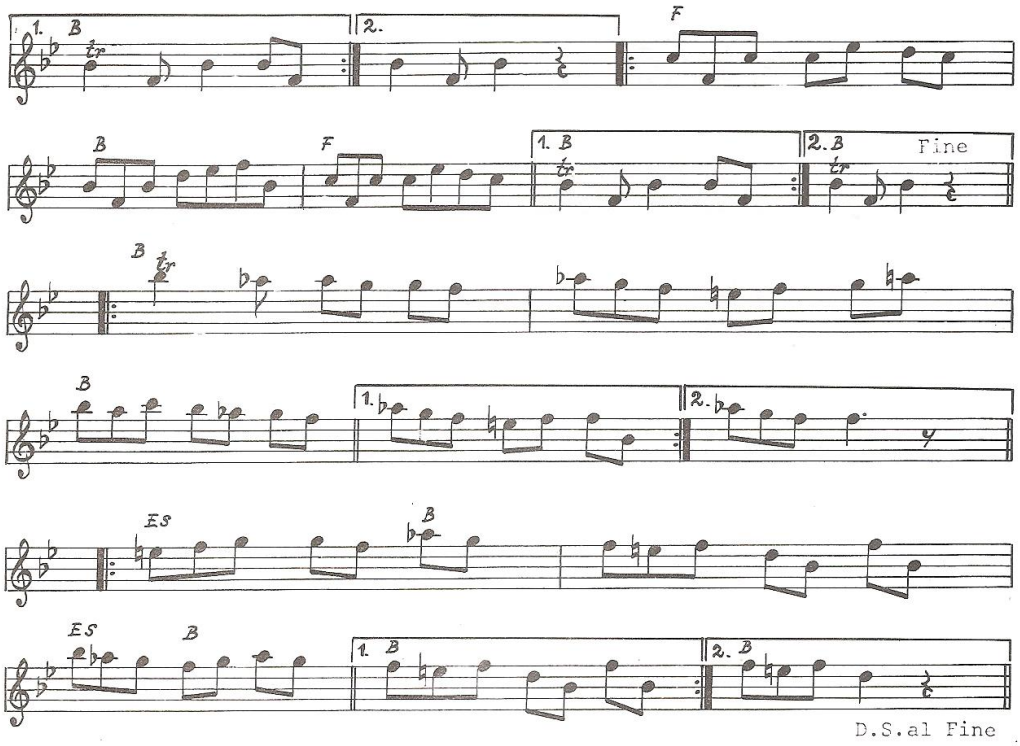

3. СТАРО КОМИТСКО ОРО

НАРОДНО

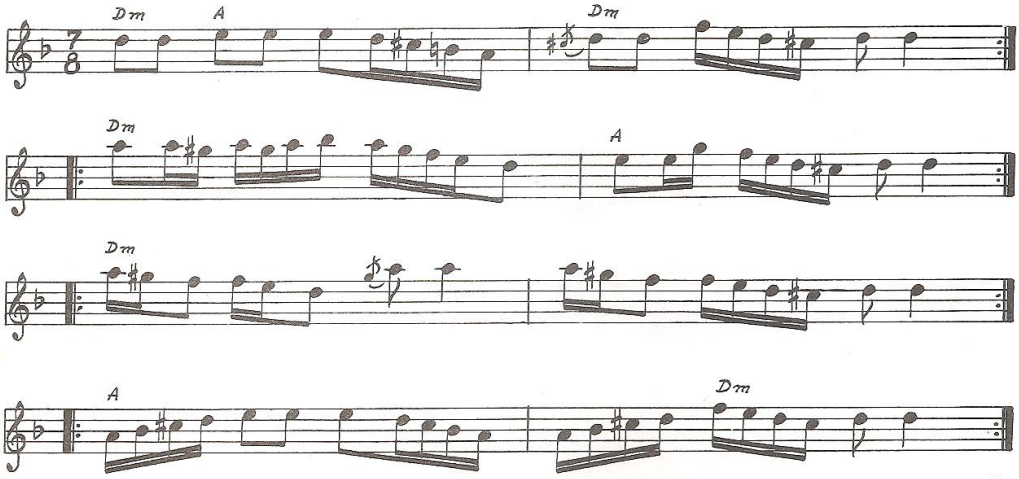

4. ПАЈДУШКО ОРО I

Т. Огненовски

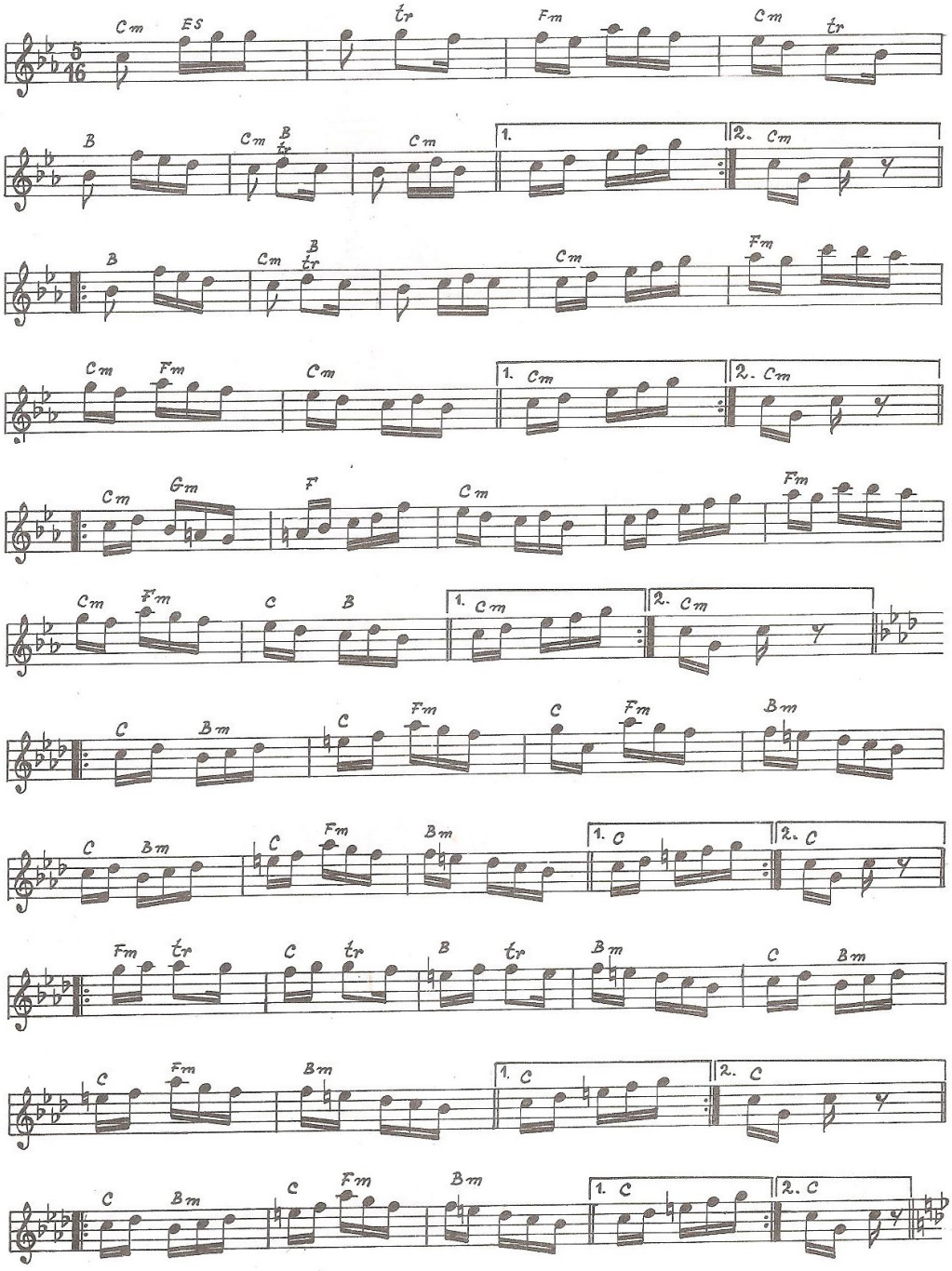

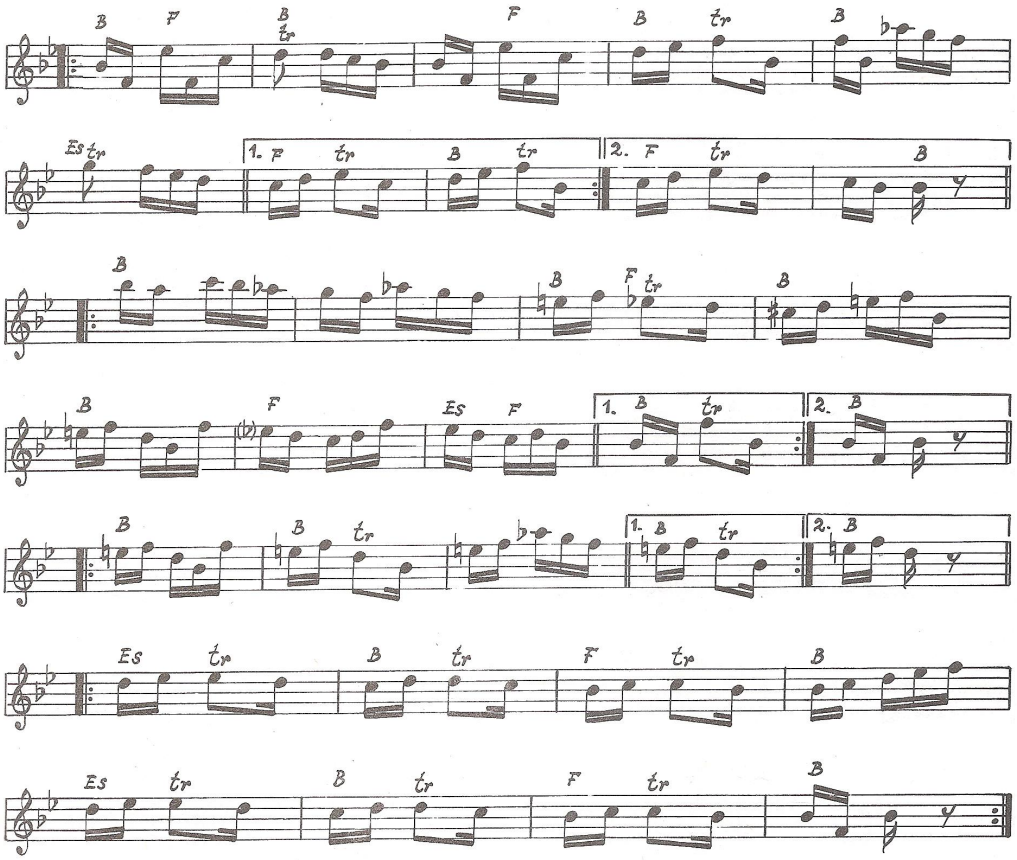

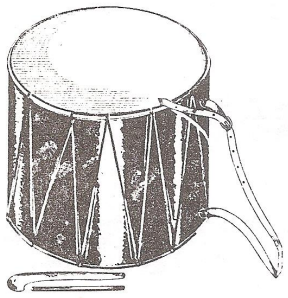

5. ГЕПИМАЯЛСКО ОРО

Т. Огненовски

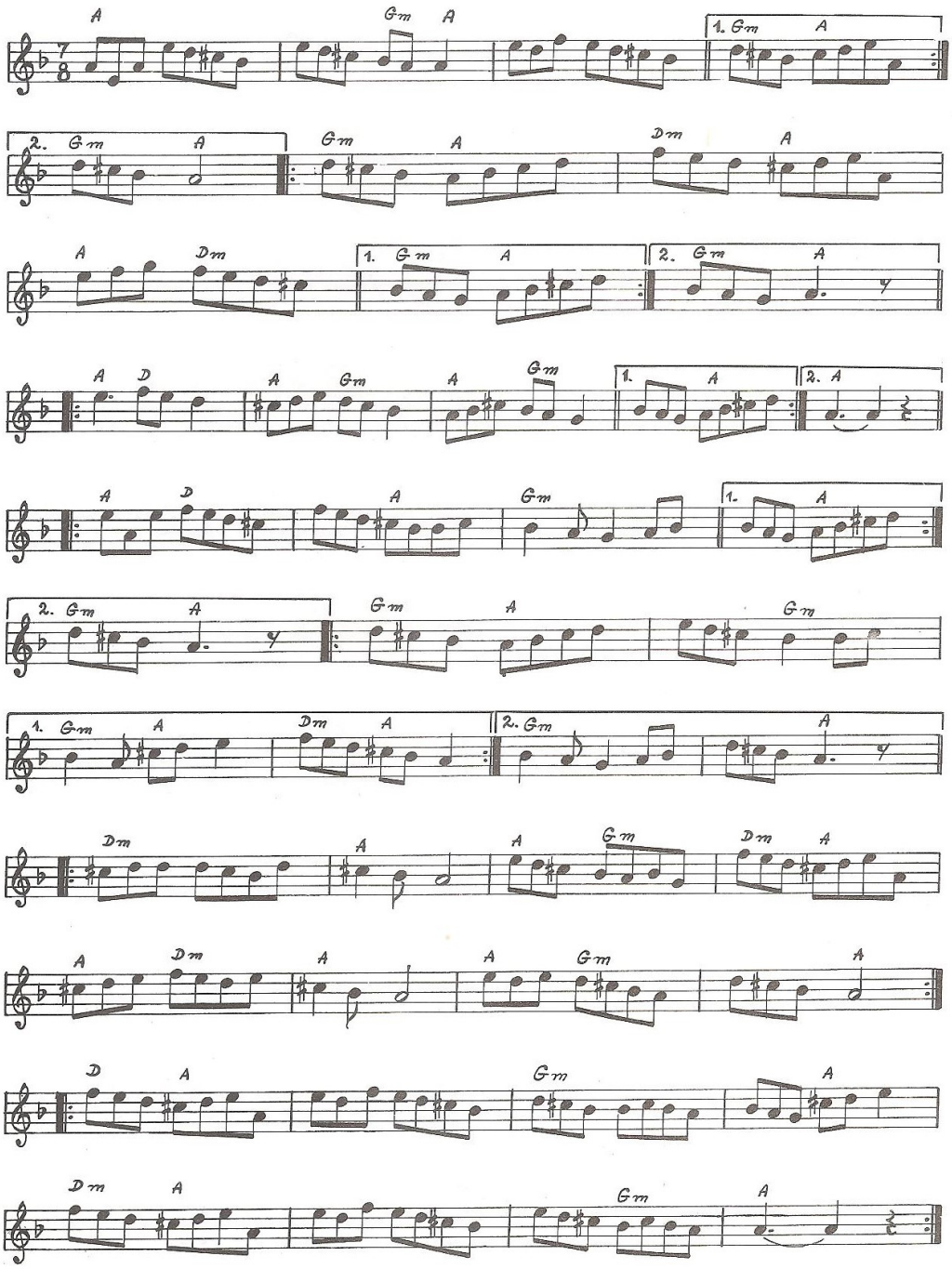

6. ЛАЧЧАНСКО ЗА РАМО ОРО

Т. Огненовски

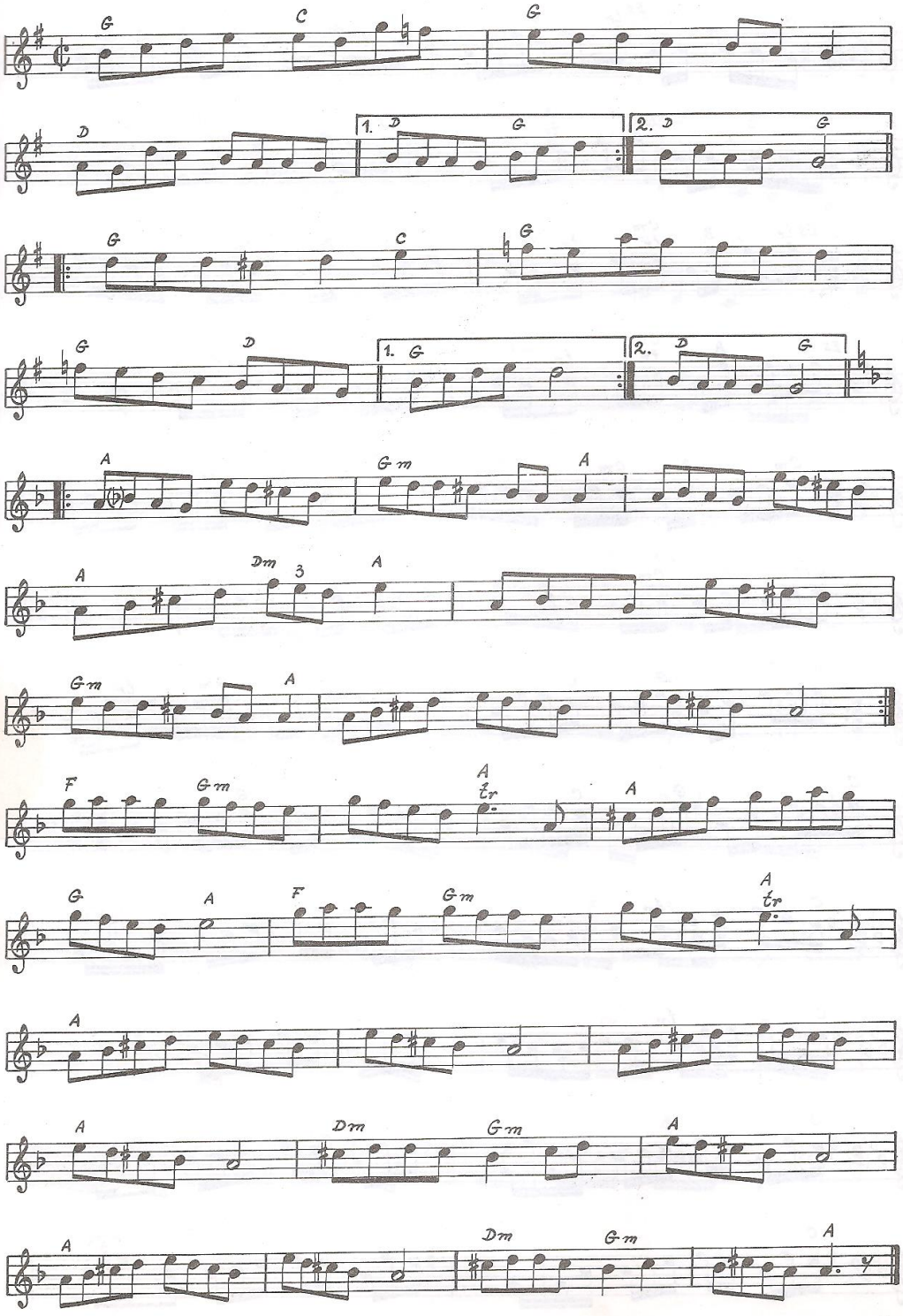

7. ВИТОЛСКО ОРО I

Т. Огненовски

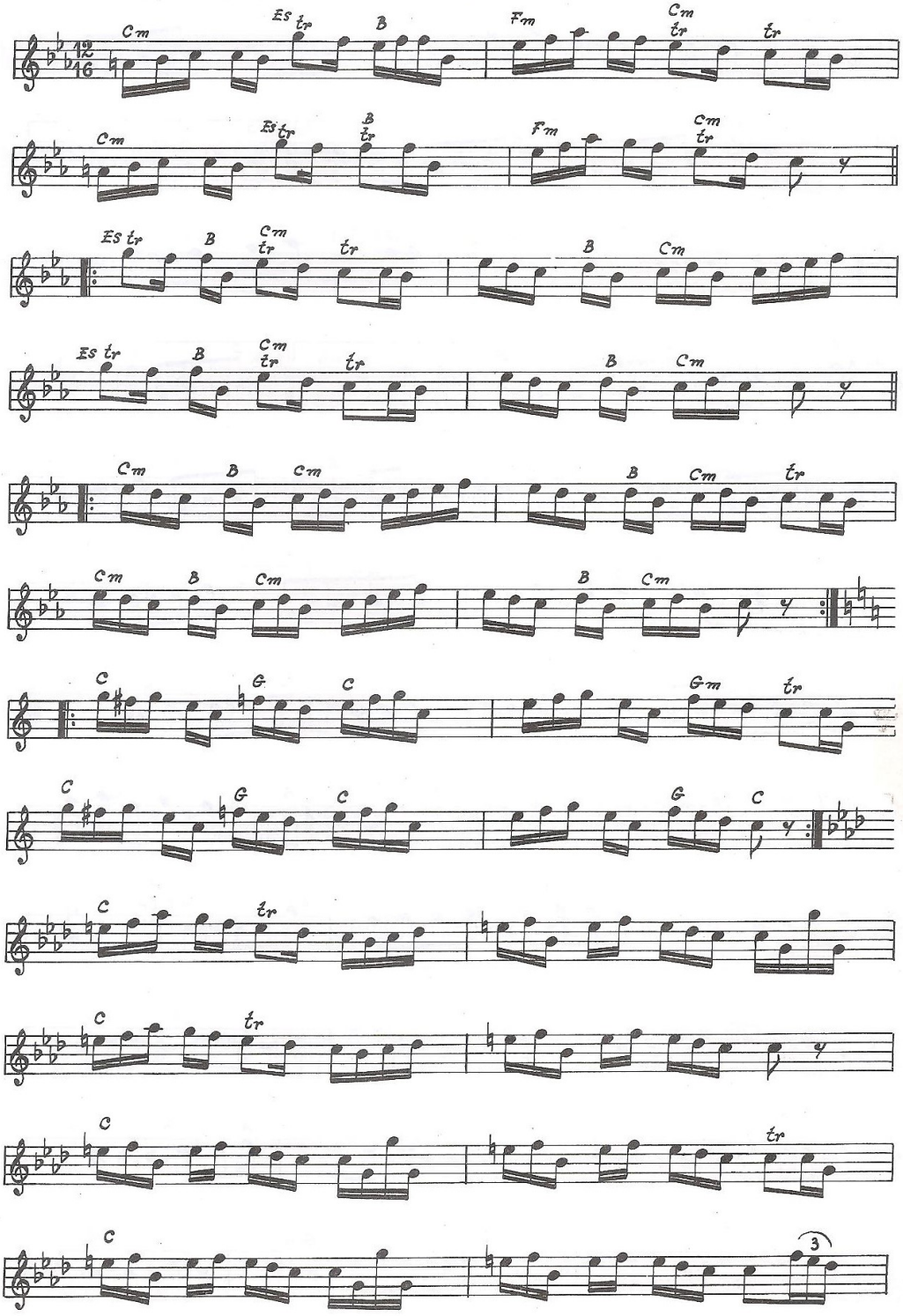

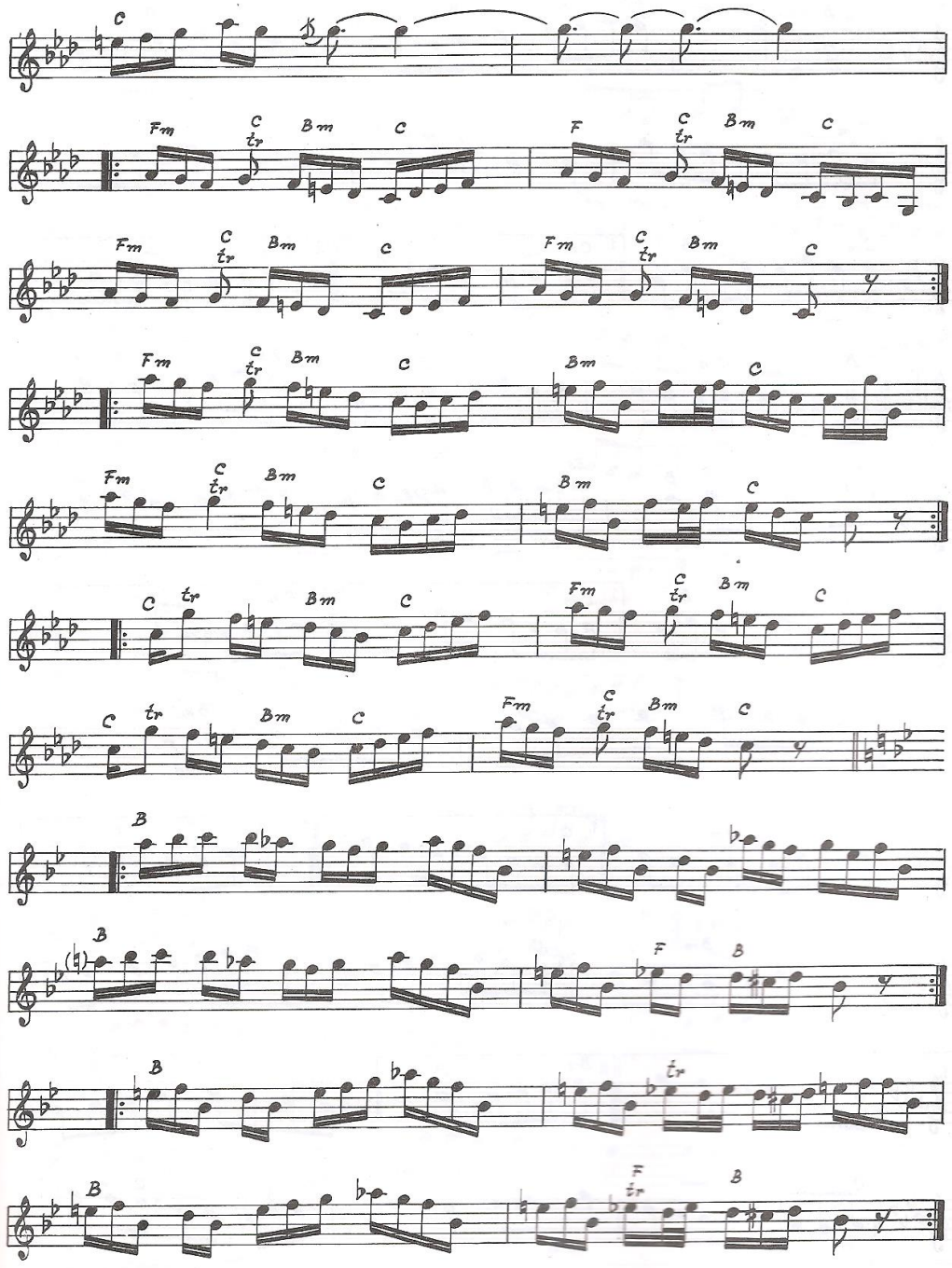
C
Fm
C
tr
Bm
C
F
C
tr
Bm
C
Fm
C
tr
Bm
C
Fm
C
tr
Bm
C
Fm
C
tr
Bm
C
Bm
C
Fm
C
tr
Bm
C
Bm
C
C
tr
Bm
C
Fm
C
tr
Bm
C
C
tr
Bm
C
Fm
C
tr
Bm
C
B
B
F
B
B
tr
B
F
tr
B

8. БАДНИКОВО ОРО

Т. Огненовски

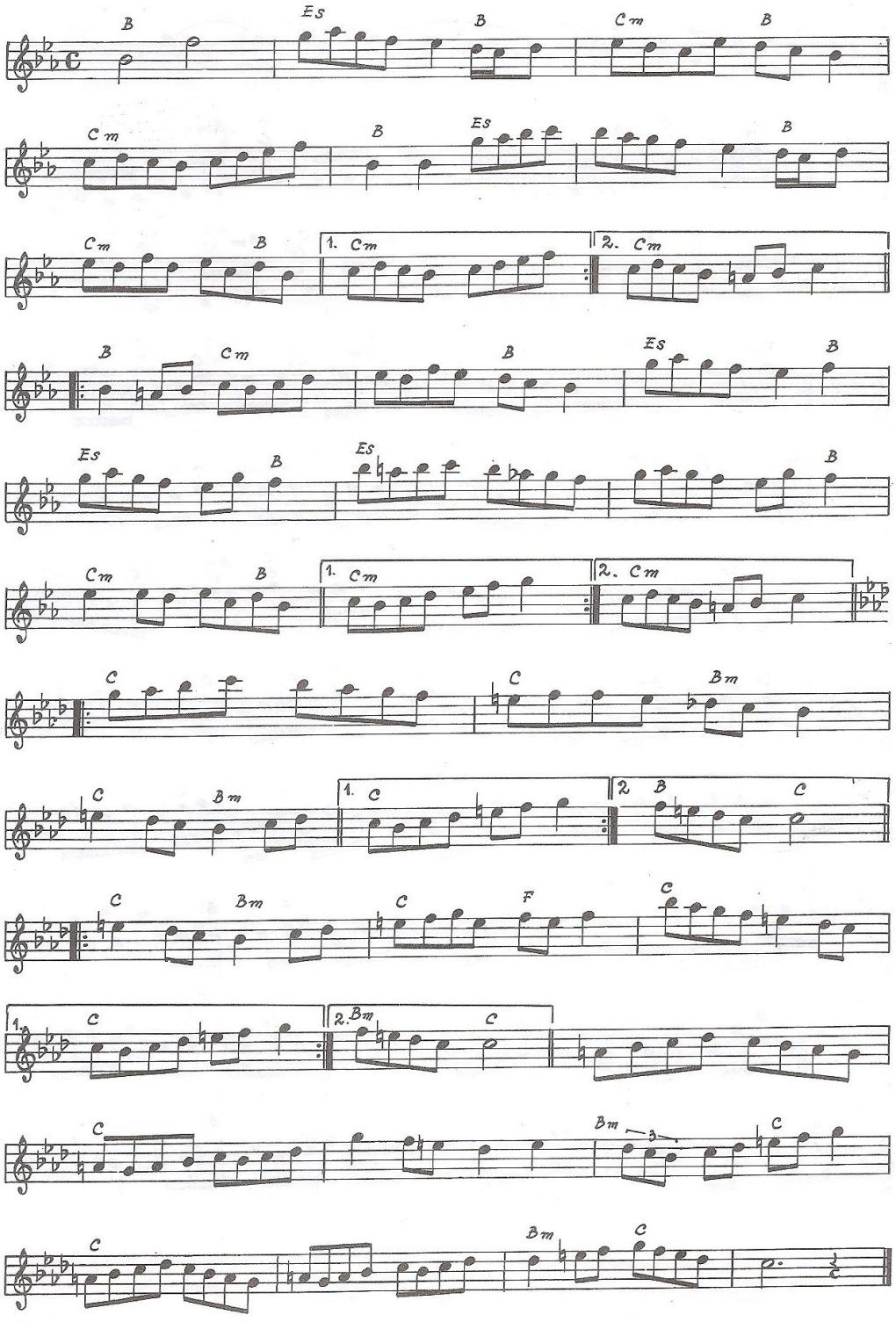

9. БЯЙРСКО ОРО

Т. Огненовски

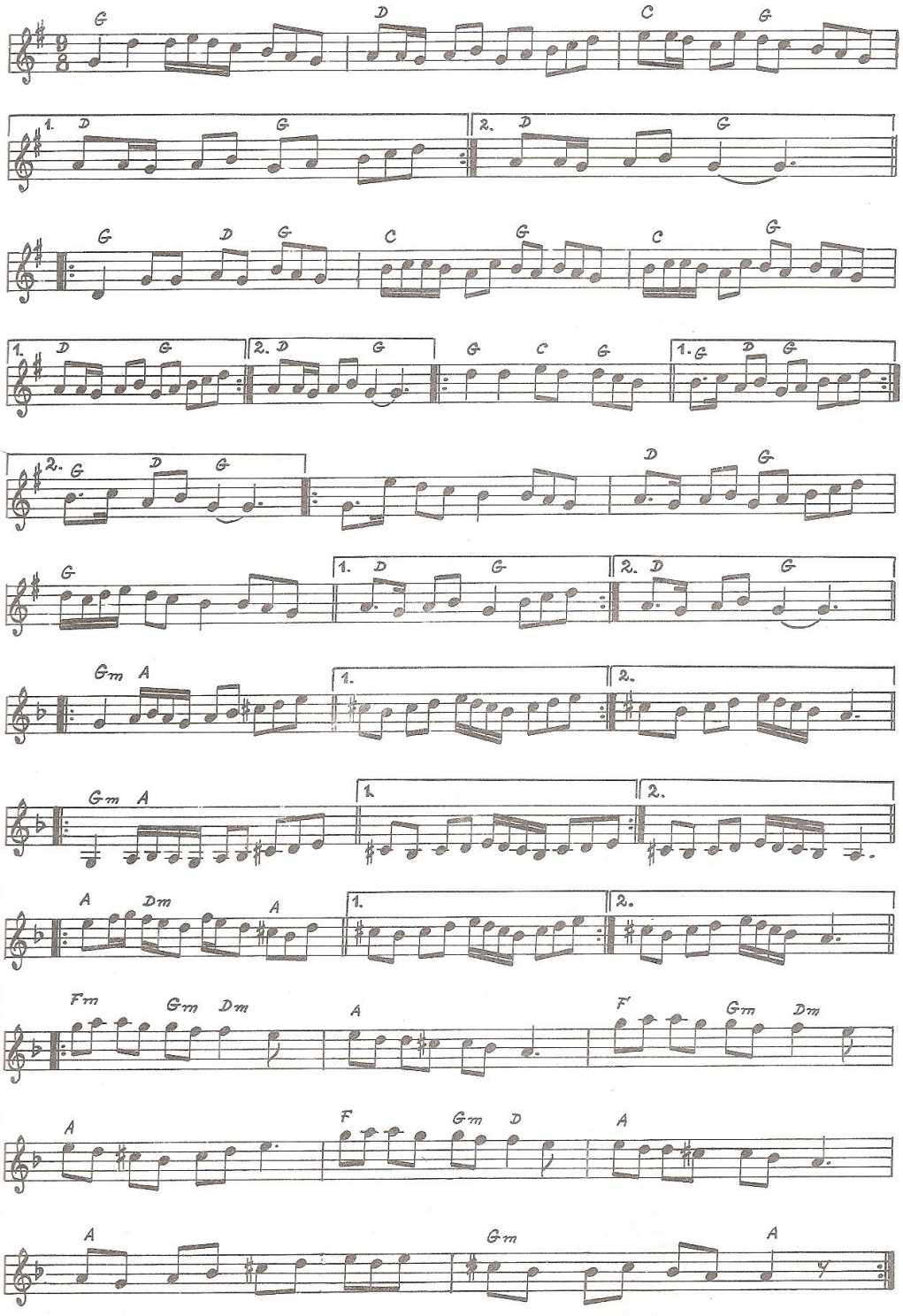

10. КАСАПСКО ОРО

народно

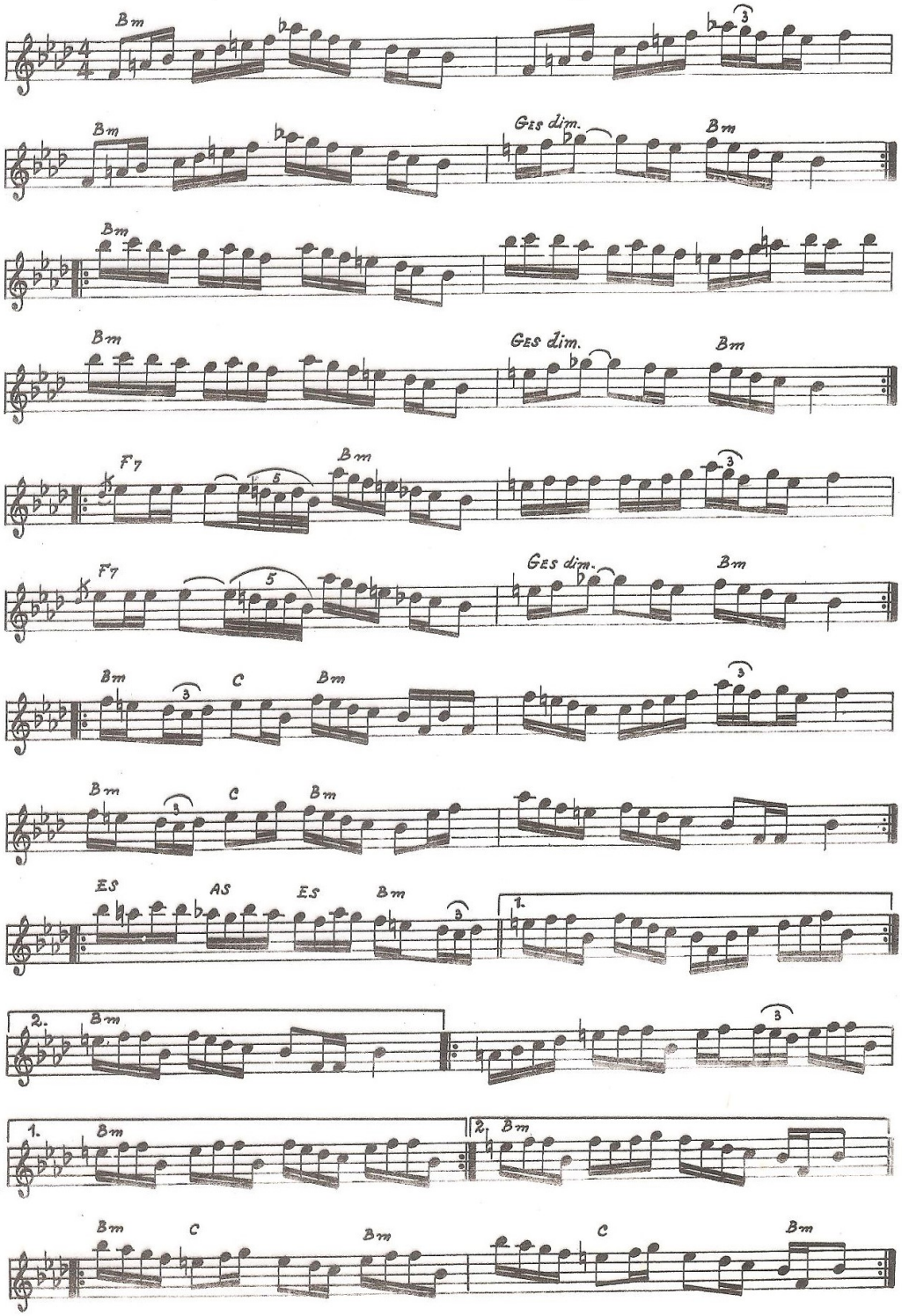

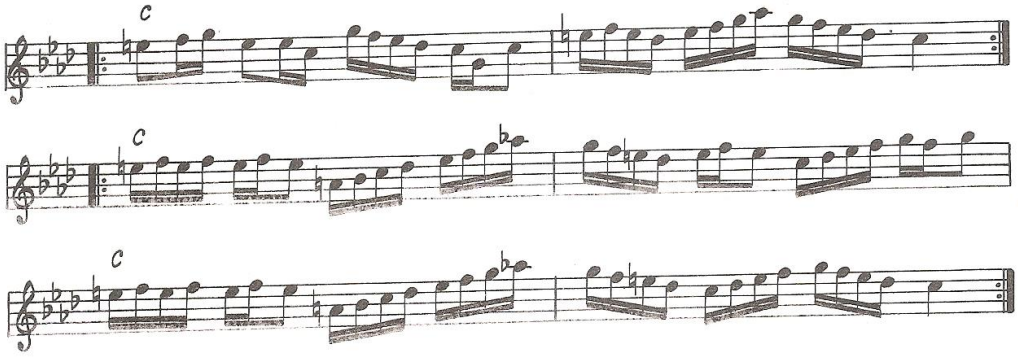

11. ПОЗИВ ДОЈДЕ

народно

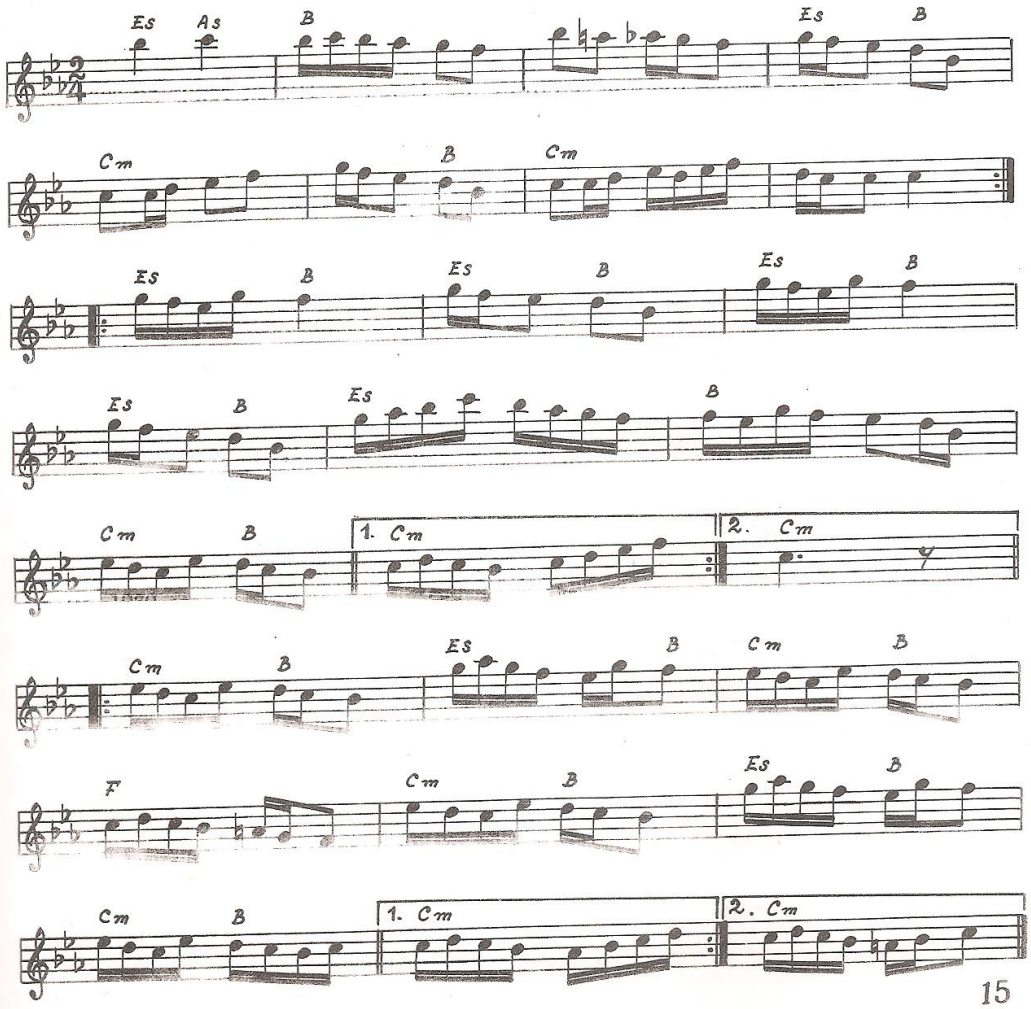

12. СТЯРСКО ЗЯ РЯМО ОРО -

народно

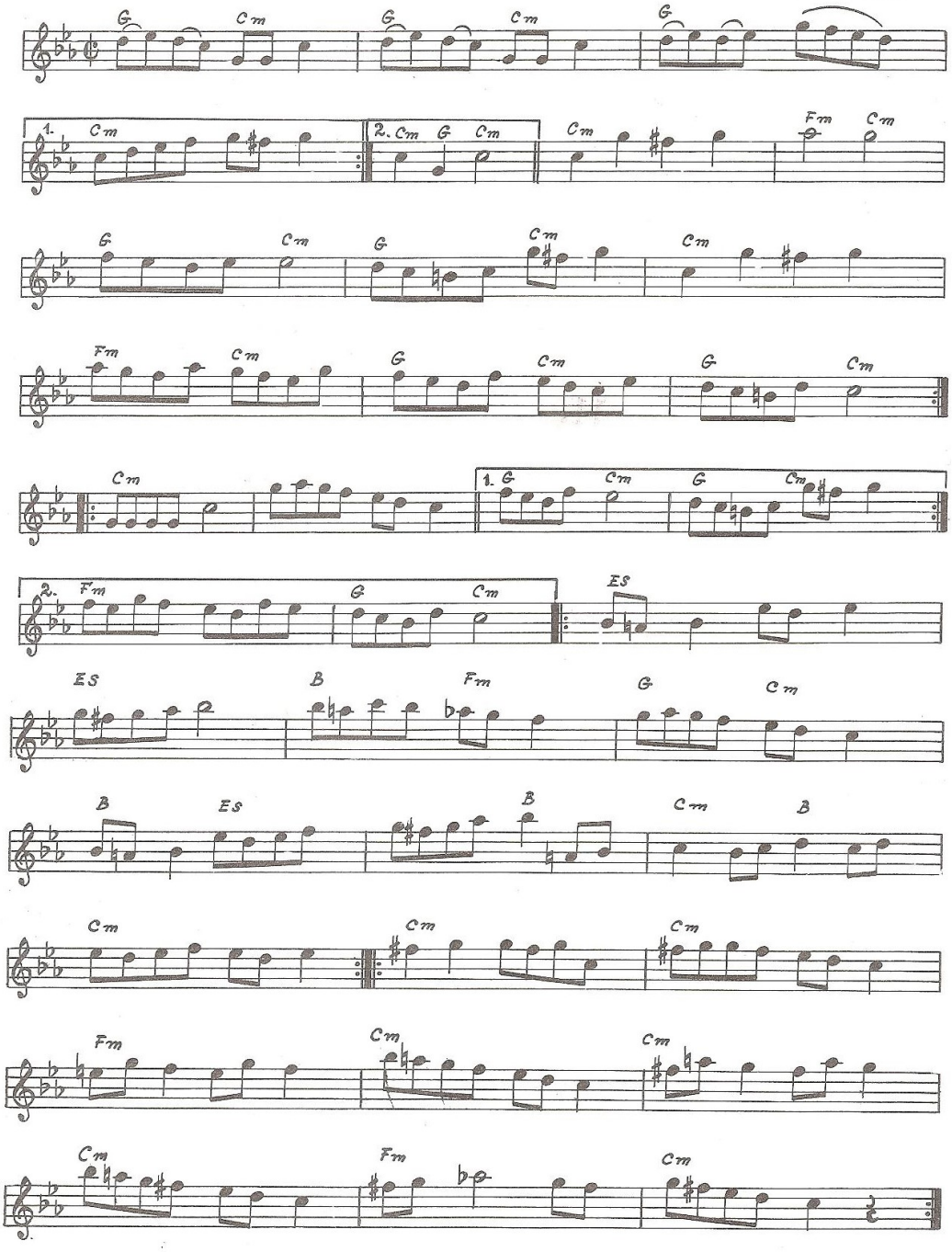

13. БИСТРИЧКО ОРО

Т. Огненовски

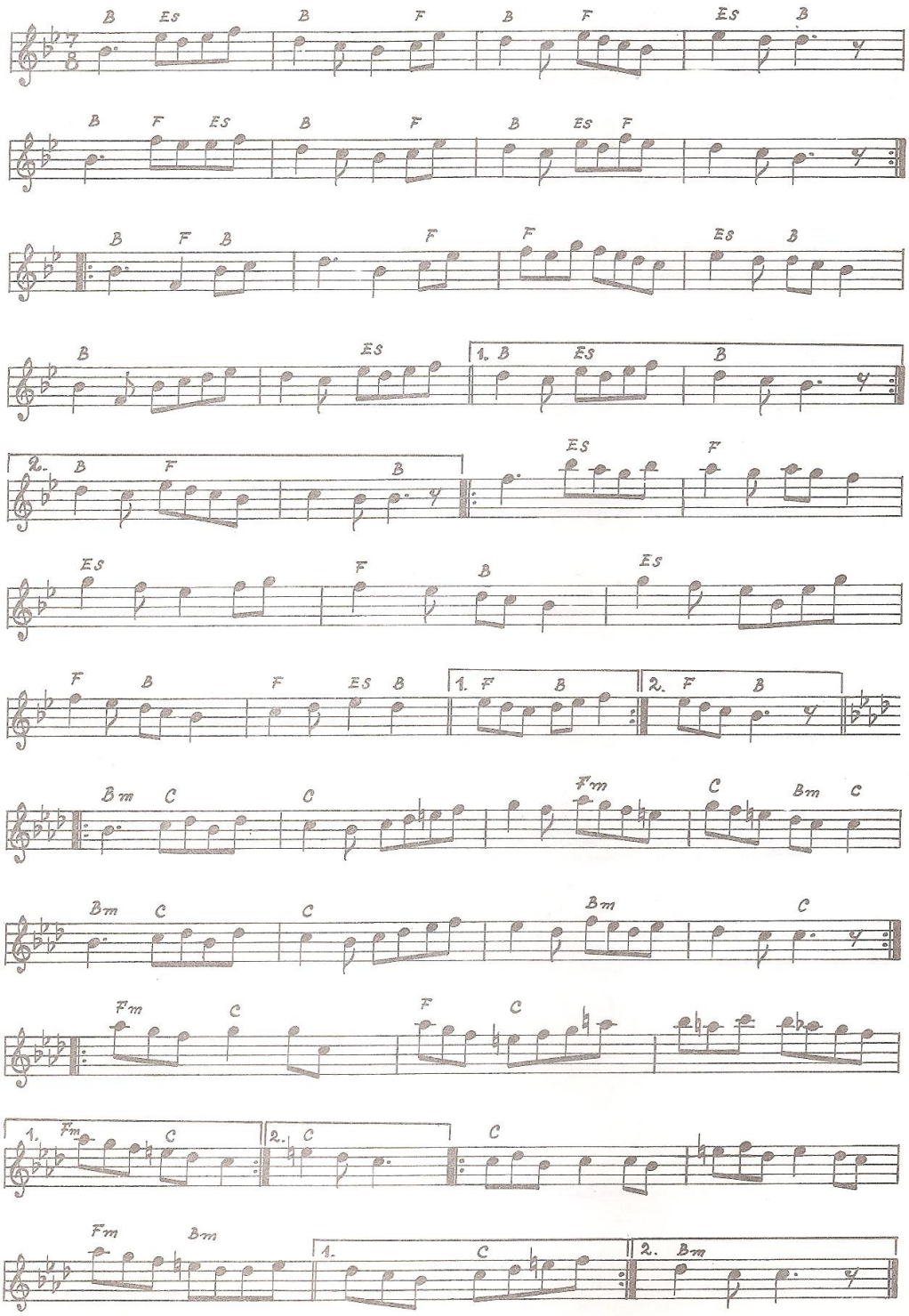

14. СКУДРИНСКО ОРО

Народно

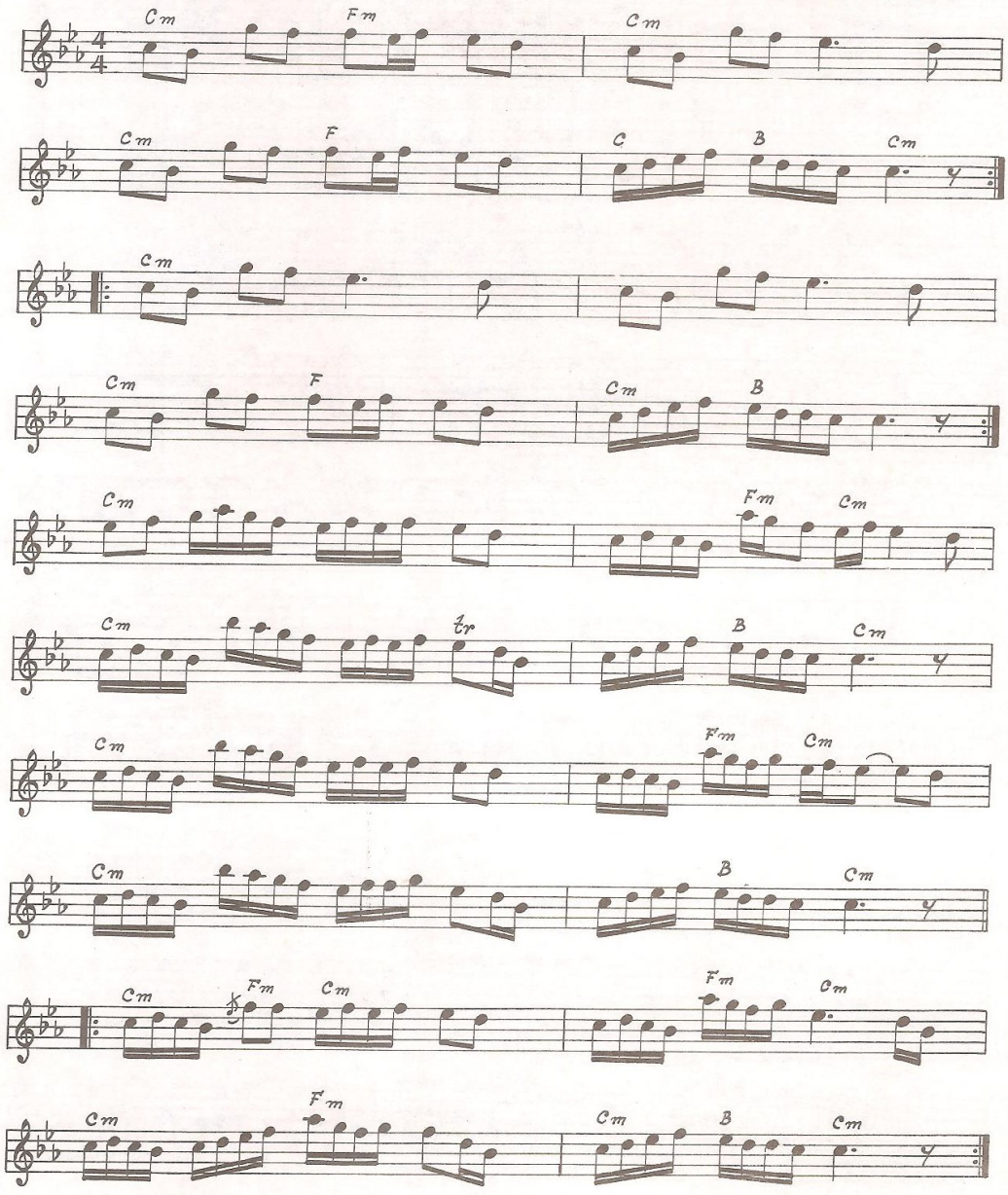

15. ТРНОЕСКО ОРО

Т. Огненовски

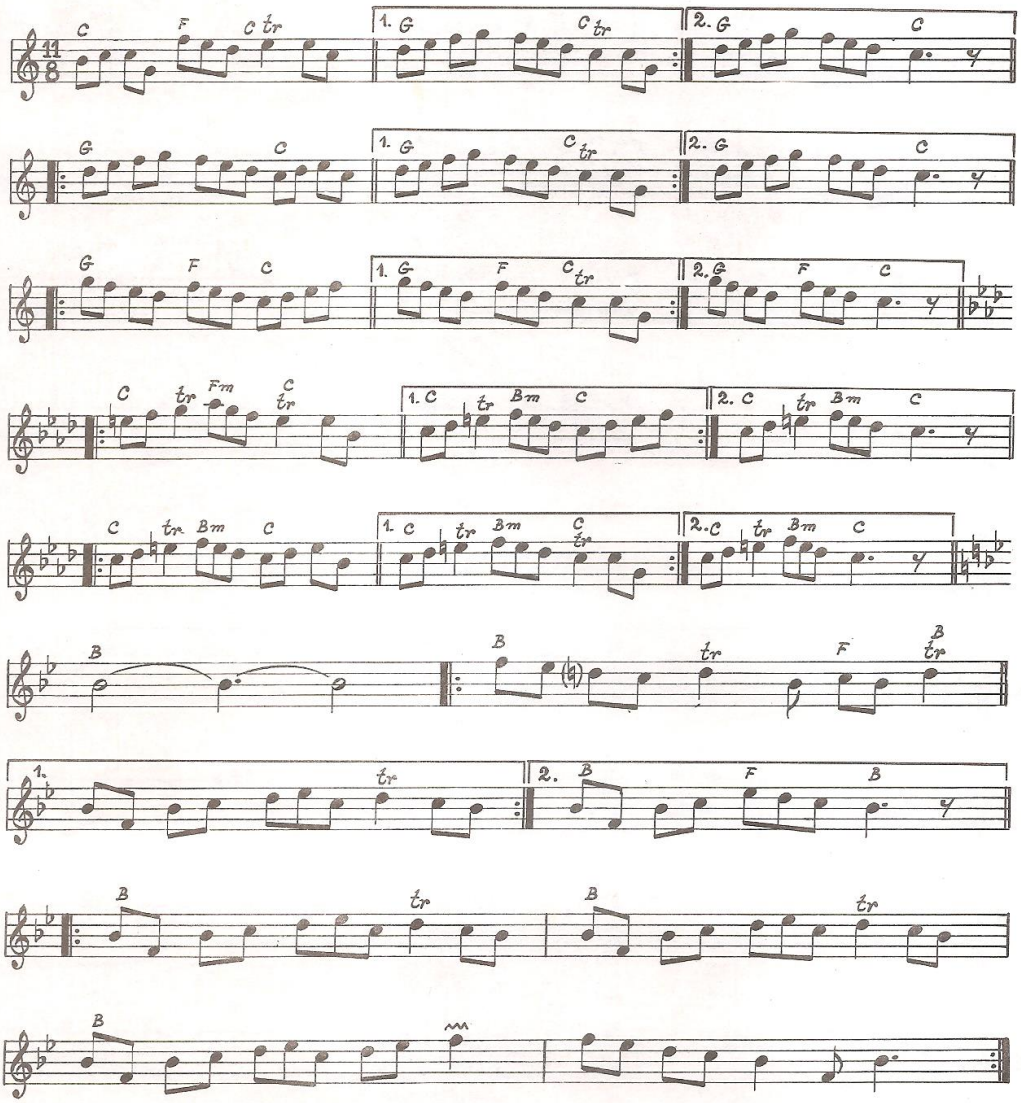

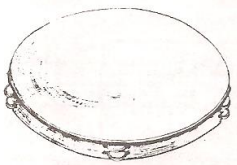

16. БУКОВСКО ОРО — I —

Т. Огненовски

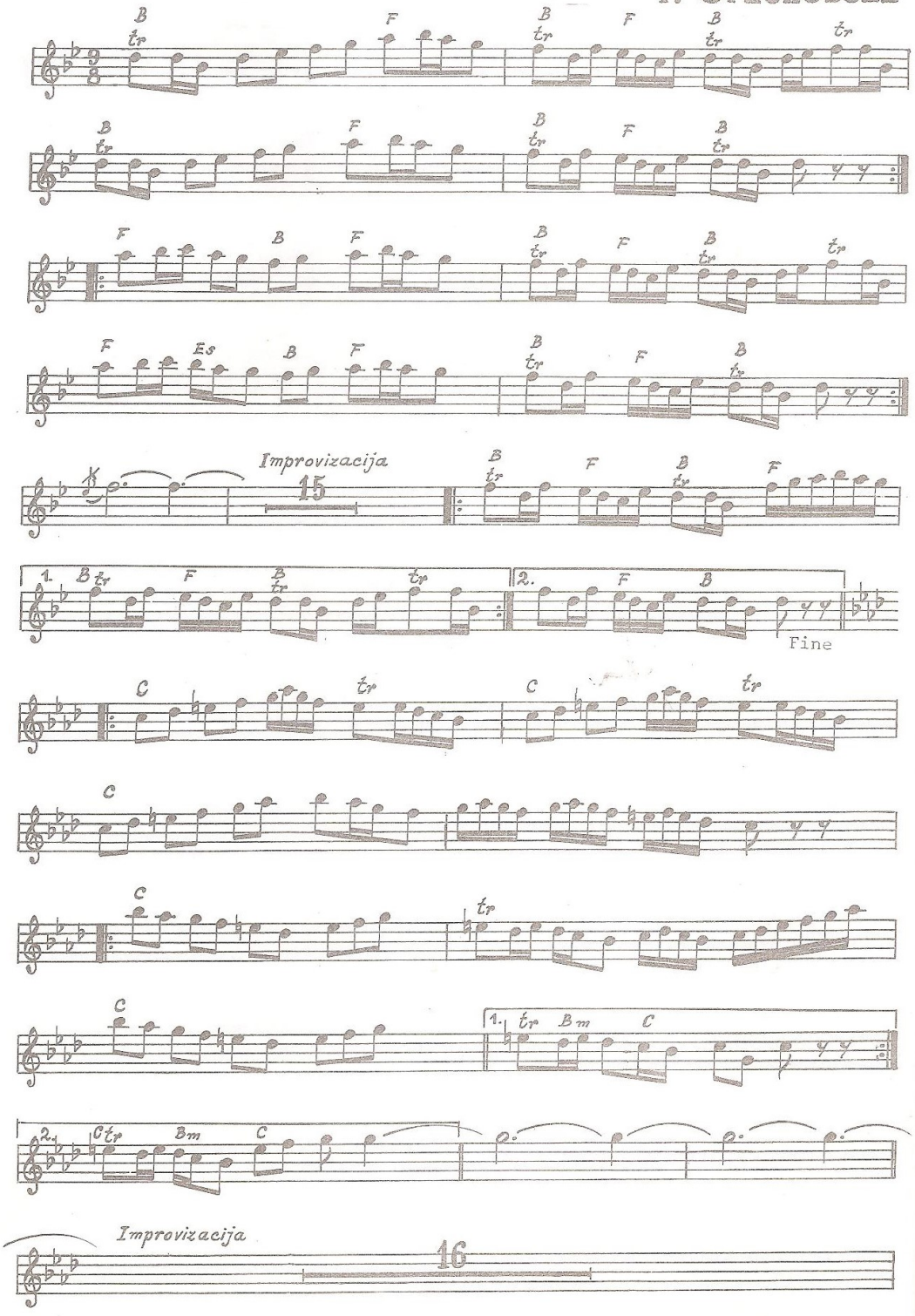

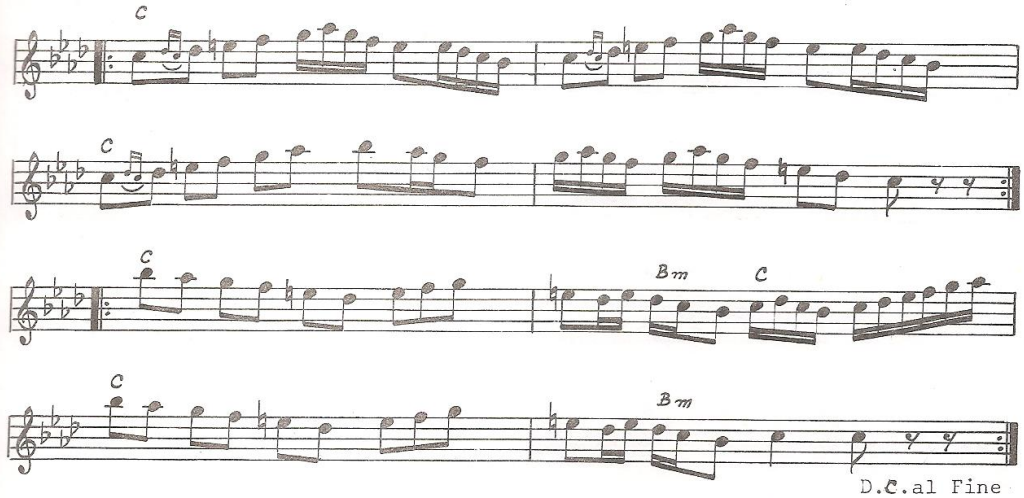

17. ДИХОЕСКО ОРО

Народно

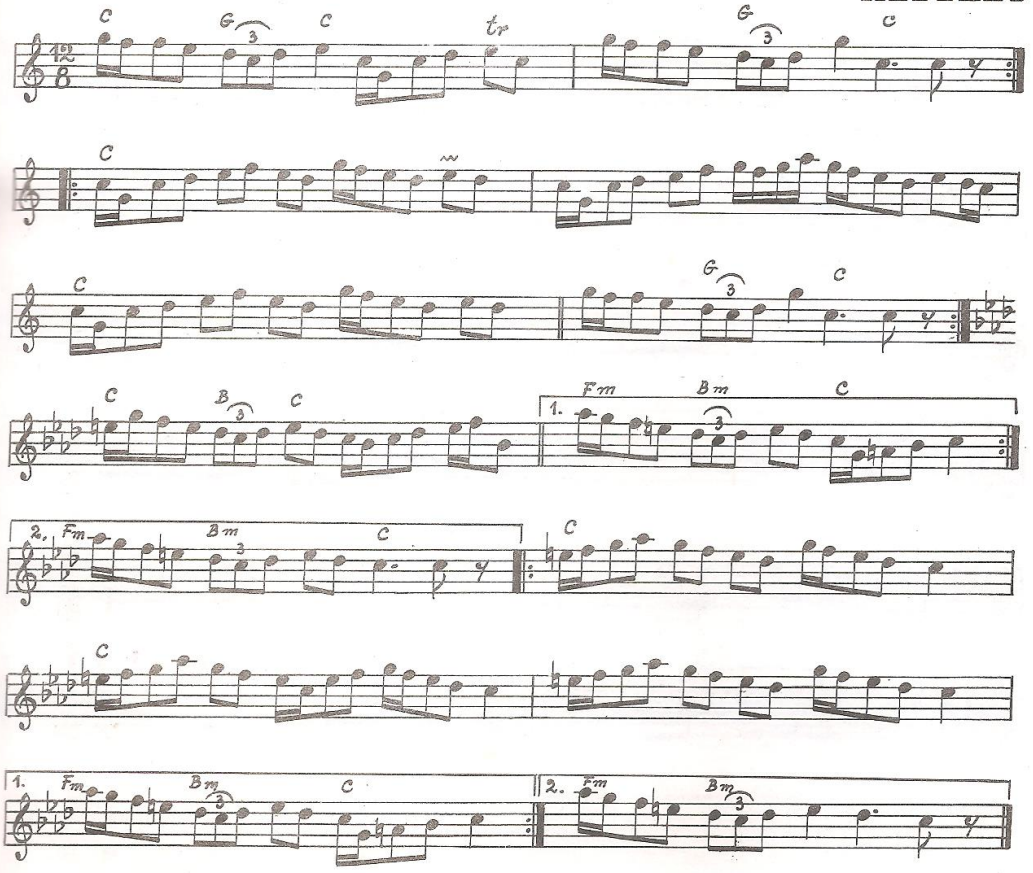

18. ПАПАРСКО ОРО

Народно

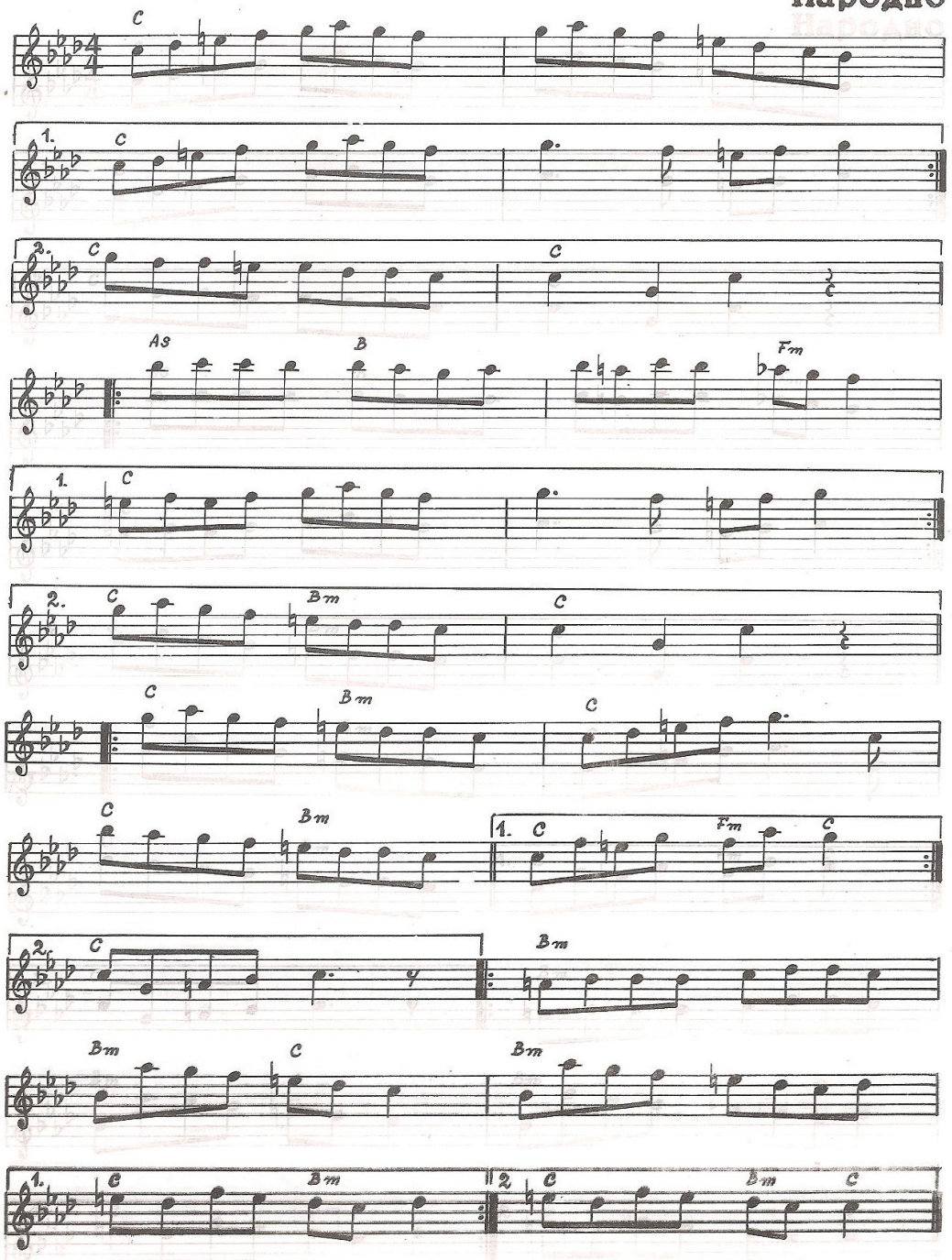

19. ПРЕСПАНСКО ОРО

Т. Огненовски

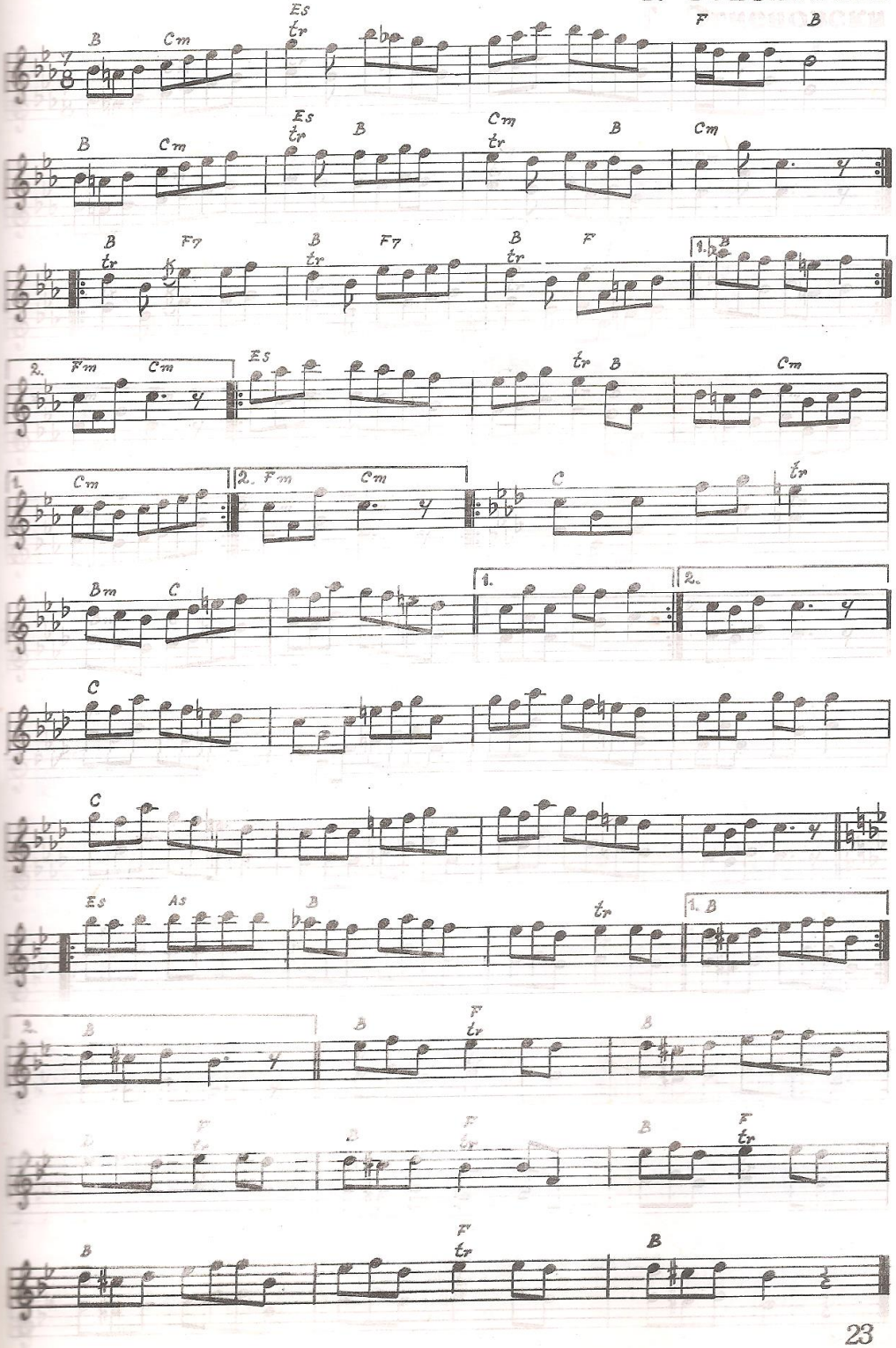

20. БРУСНИЧКО ОРО I

Т. Огненовски

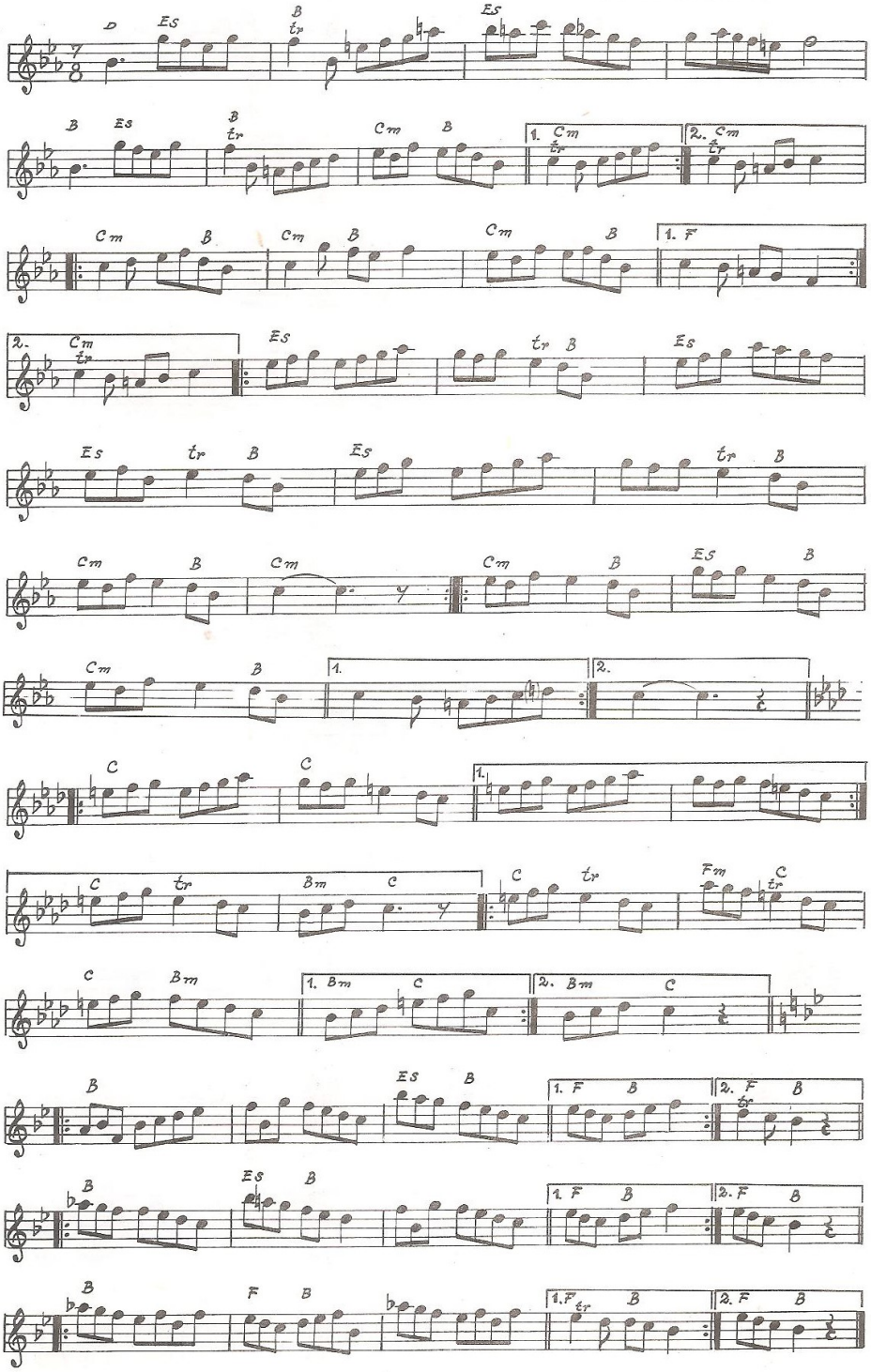

21. СКОПСКО ЖЕНСКО ОРО

Т. Огненовски

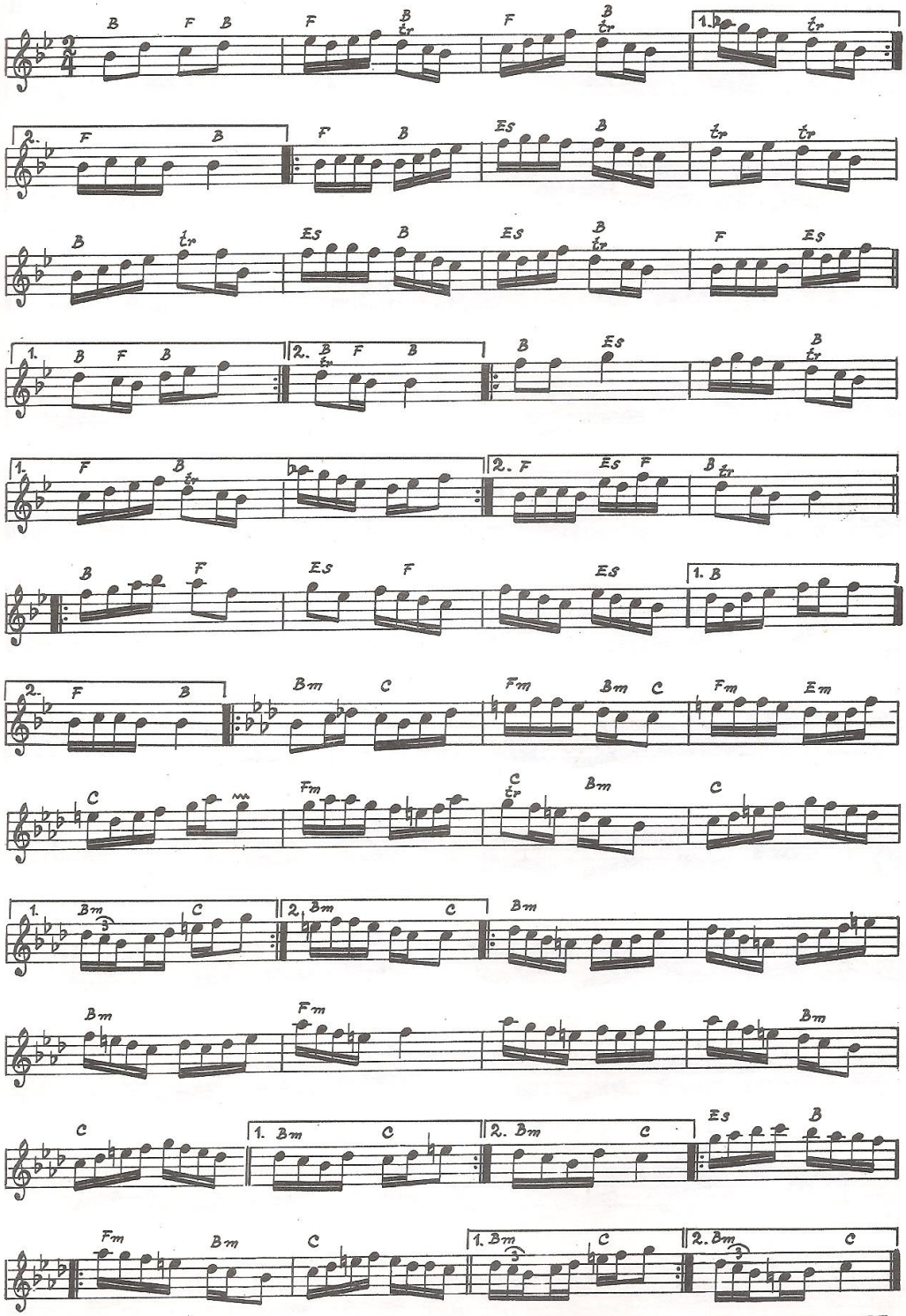

22. БИТОЛСКО СВАДБАРСКО ОРО

Т. Огненовски

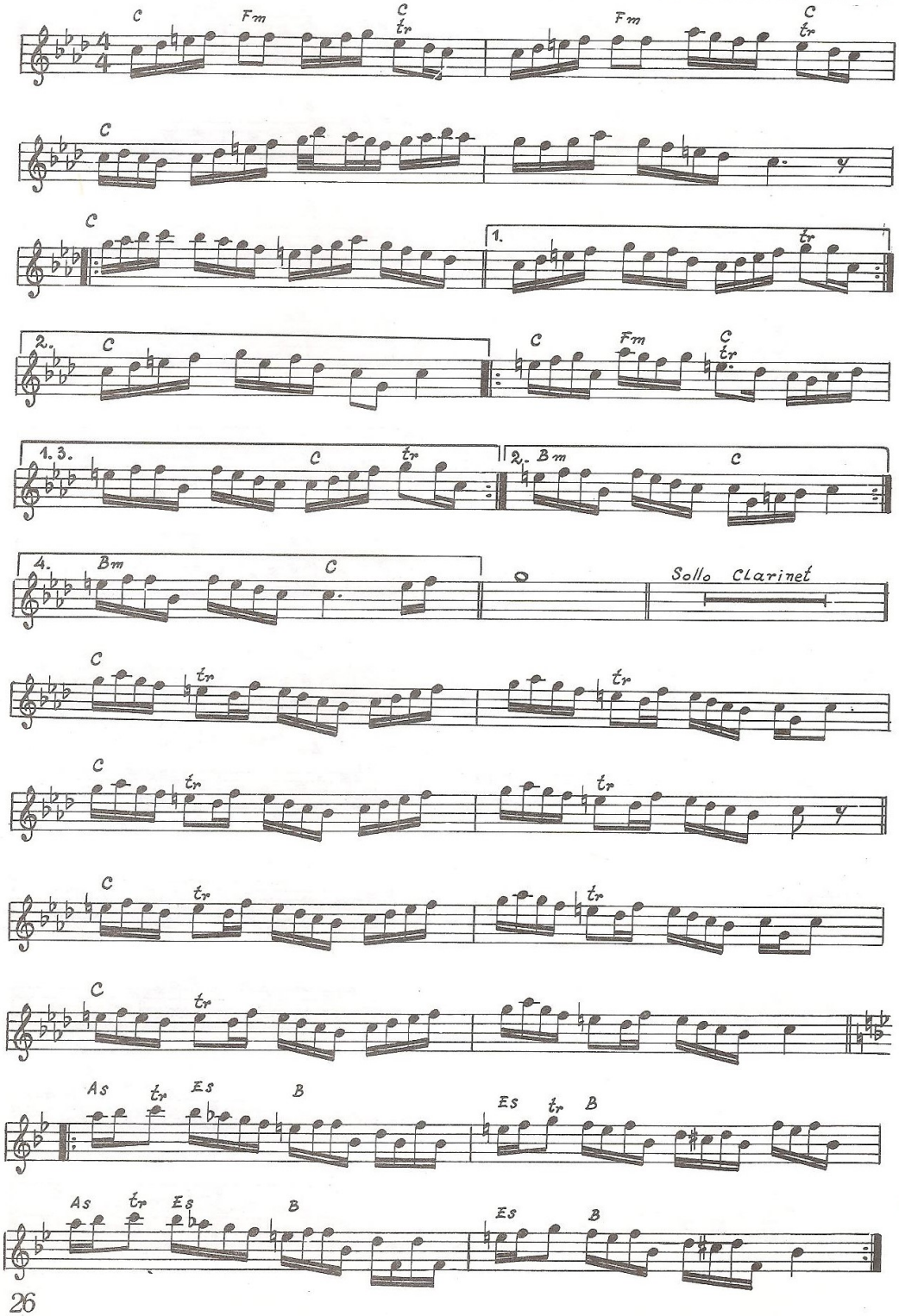

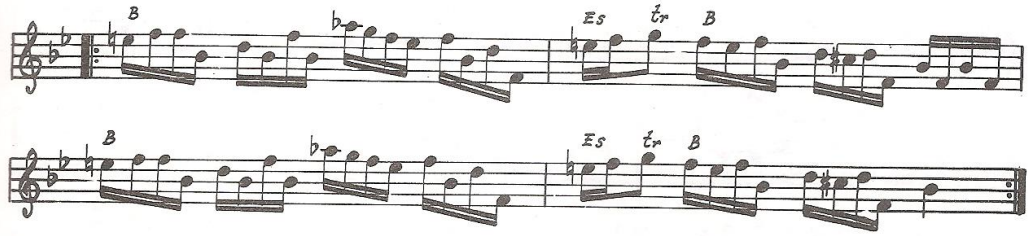

23. БРУСНИЧКО ОРО II

Т. Огненовски

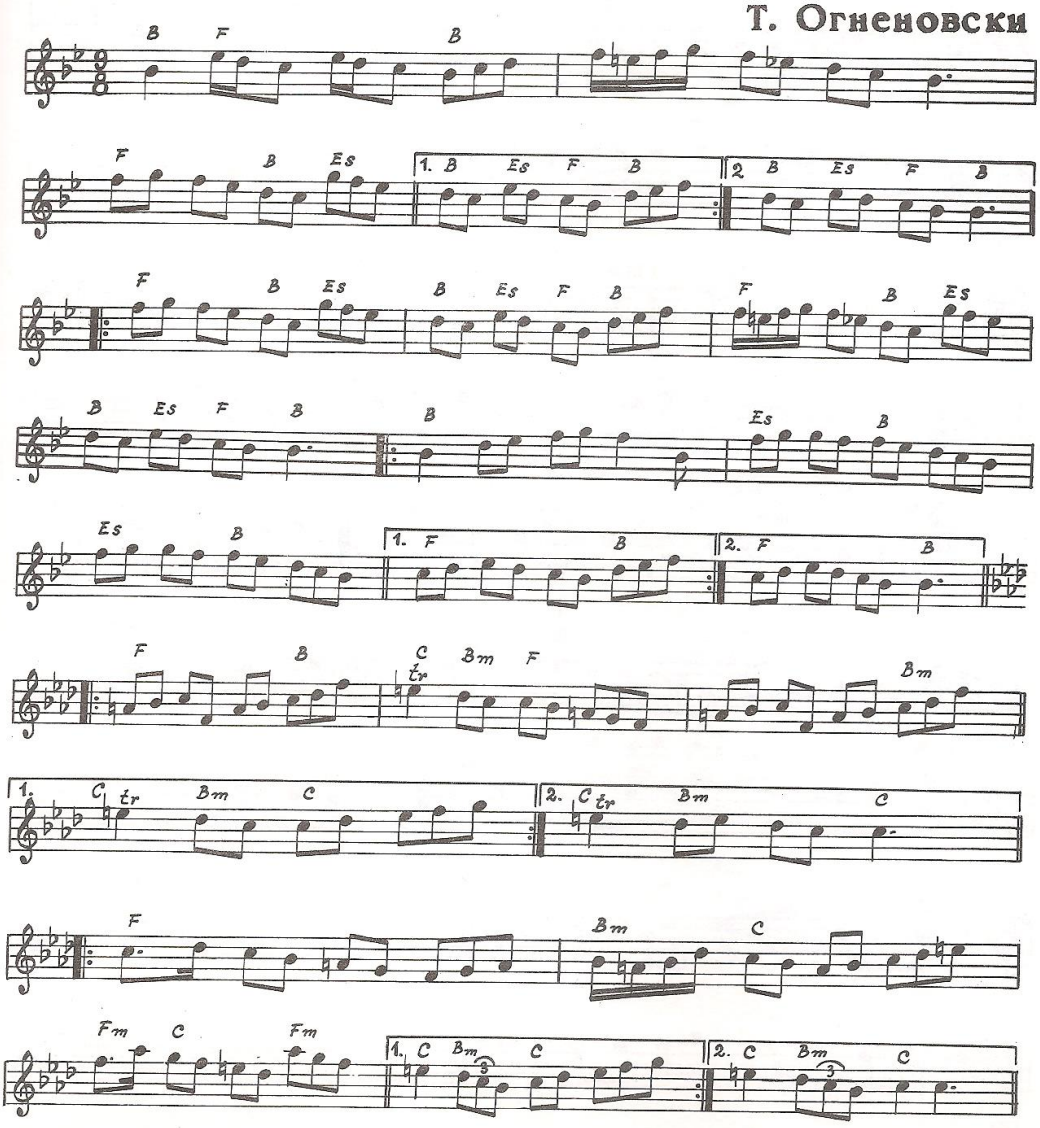

24. БОГОМИЛСКО ОРО

Т. Огненовски

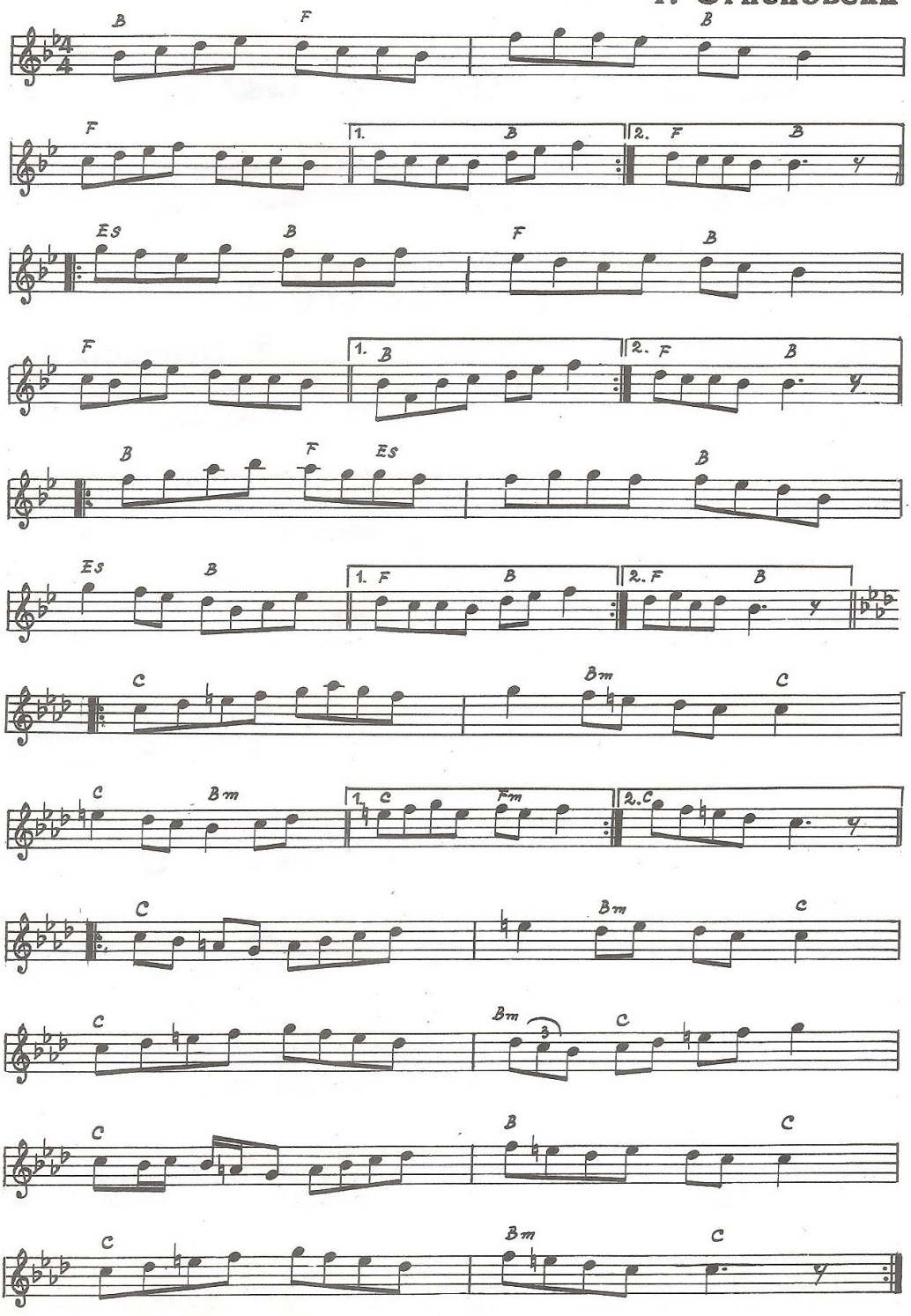

25. СКОПСКО МАШКО ОРО

Т. Огненовски

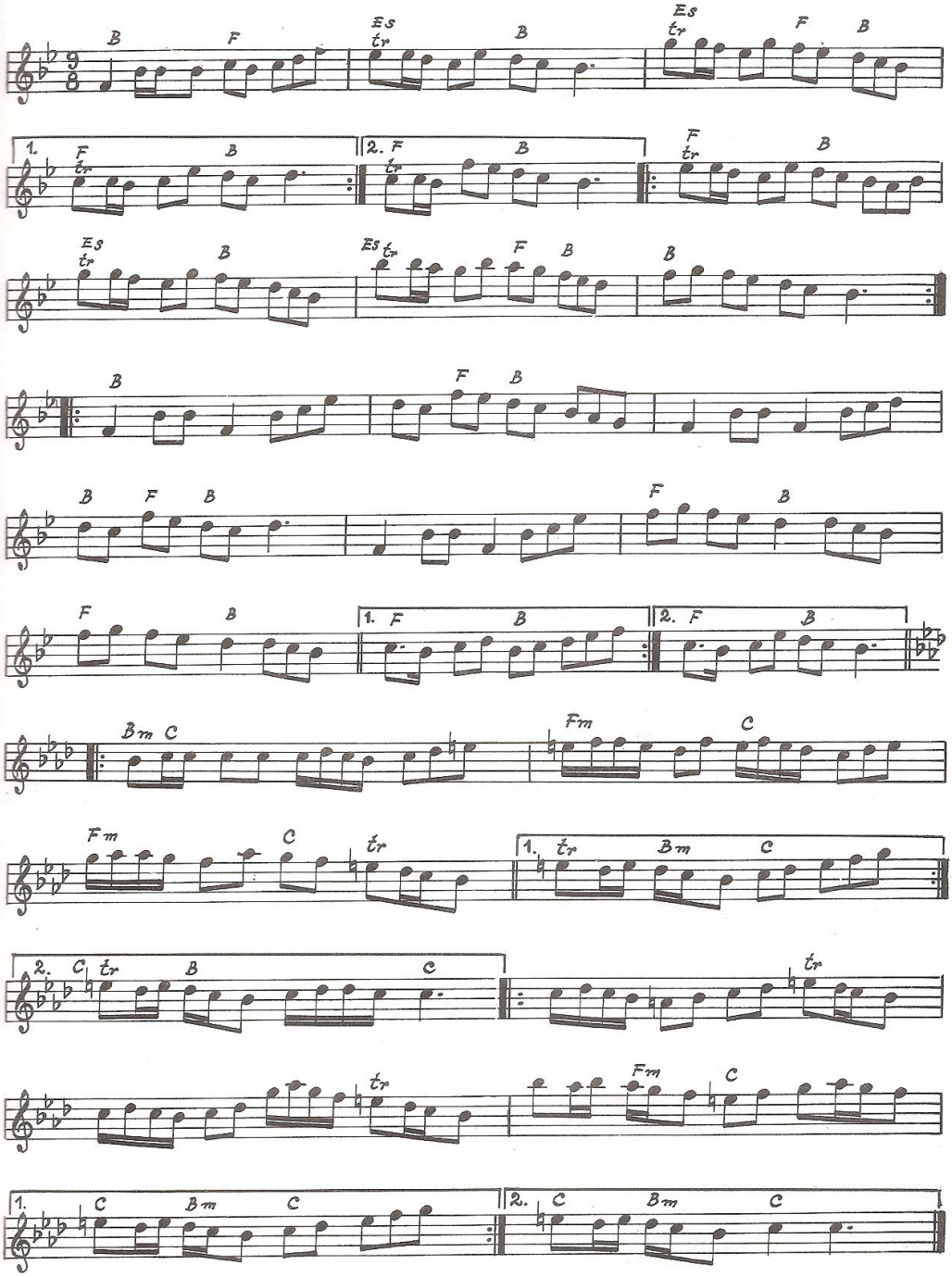

26. НЕБЕНИНО ОРО

- Т. Огненовски

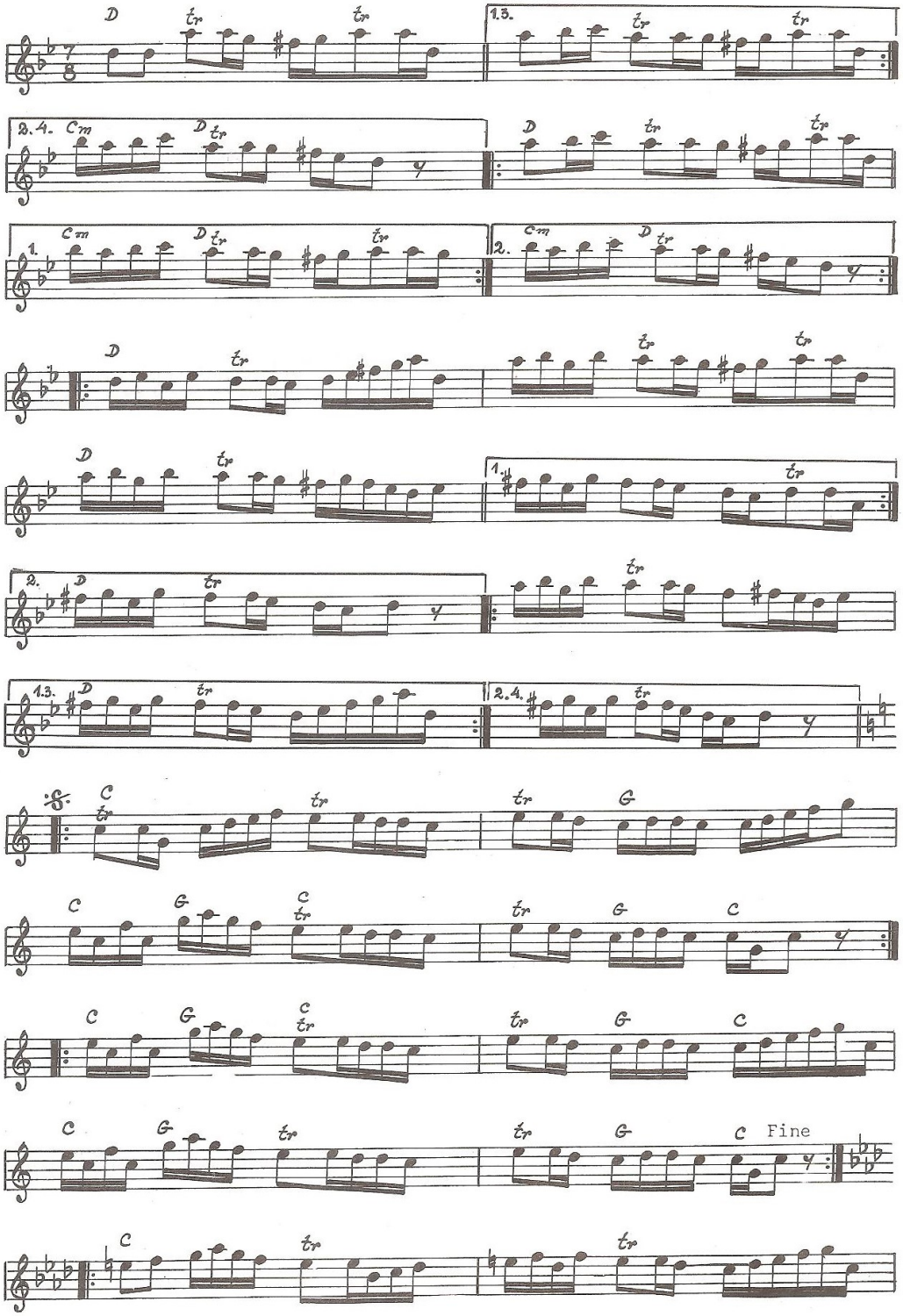

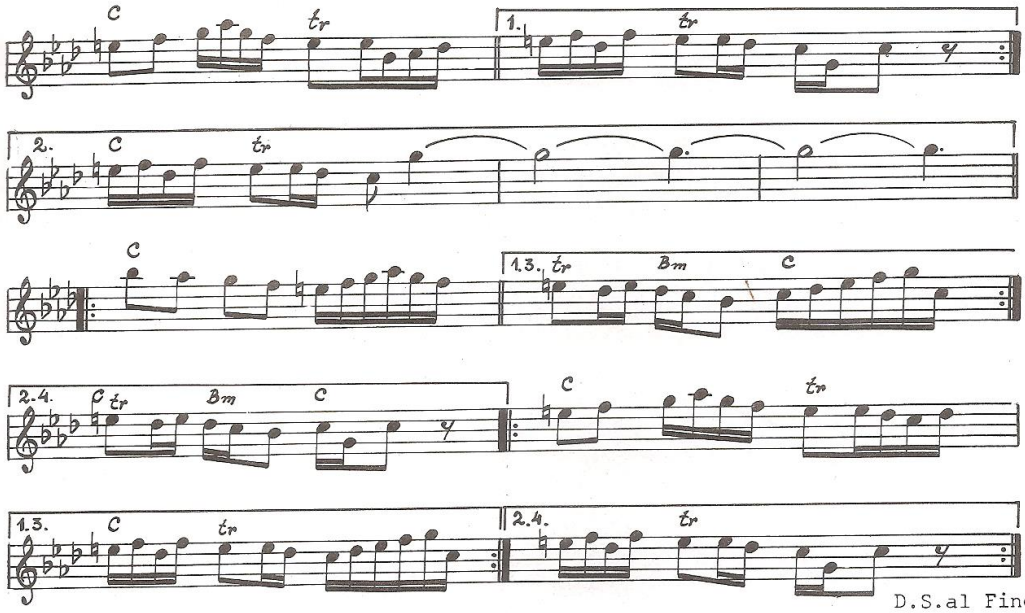

27. БИТОЛСКО ЗЯ РЯМО ОРО

– народно

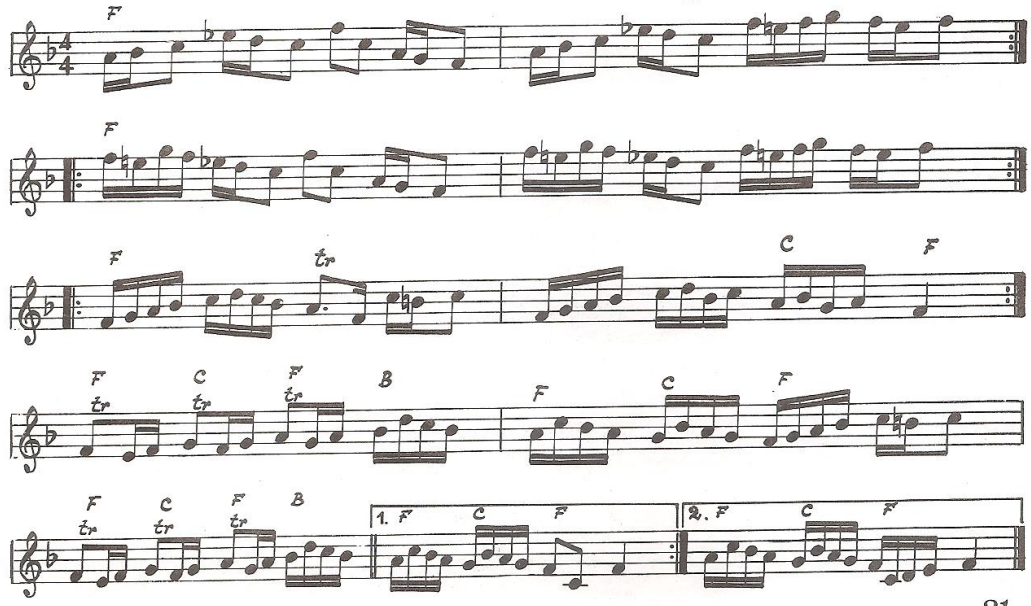

28. ПАЈДУШКО ОРО II

Т. Огненовски

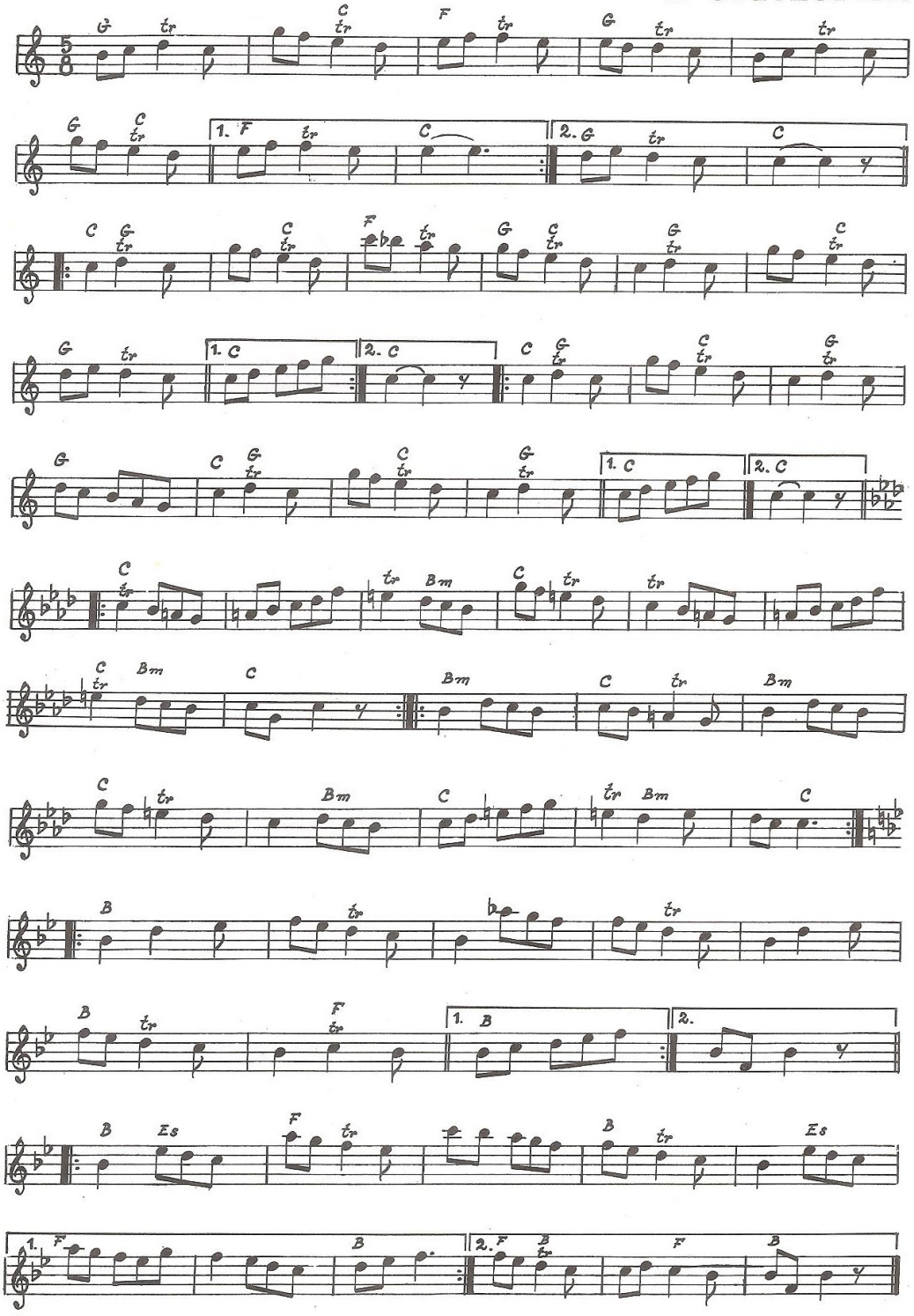

29. ШЯРСКО ОРО

Т. Огненовски

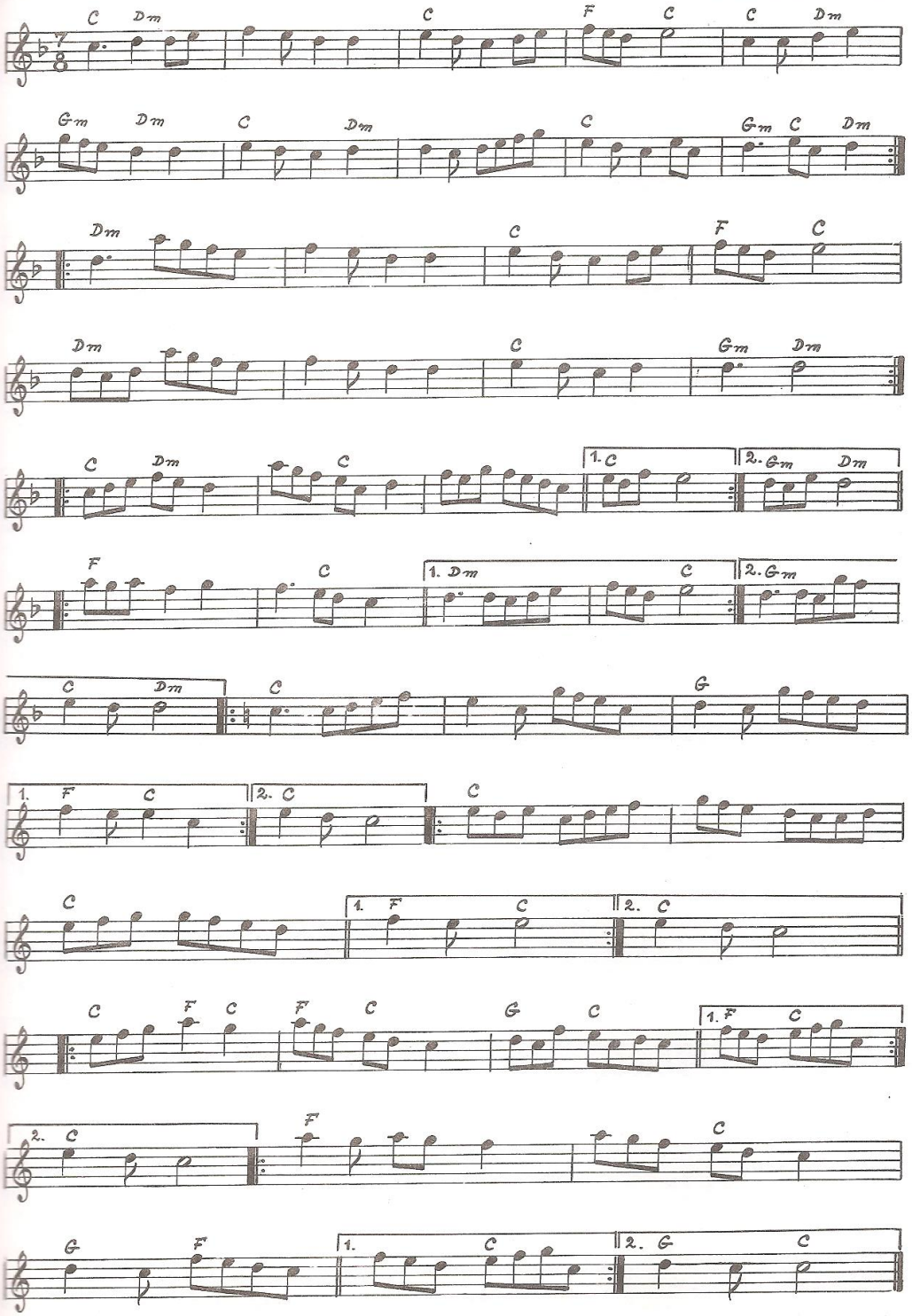

30. БИТОЛСКО ОРО II

Т. Огненовски

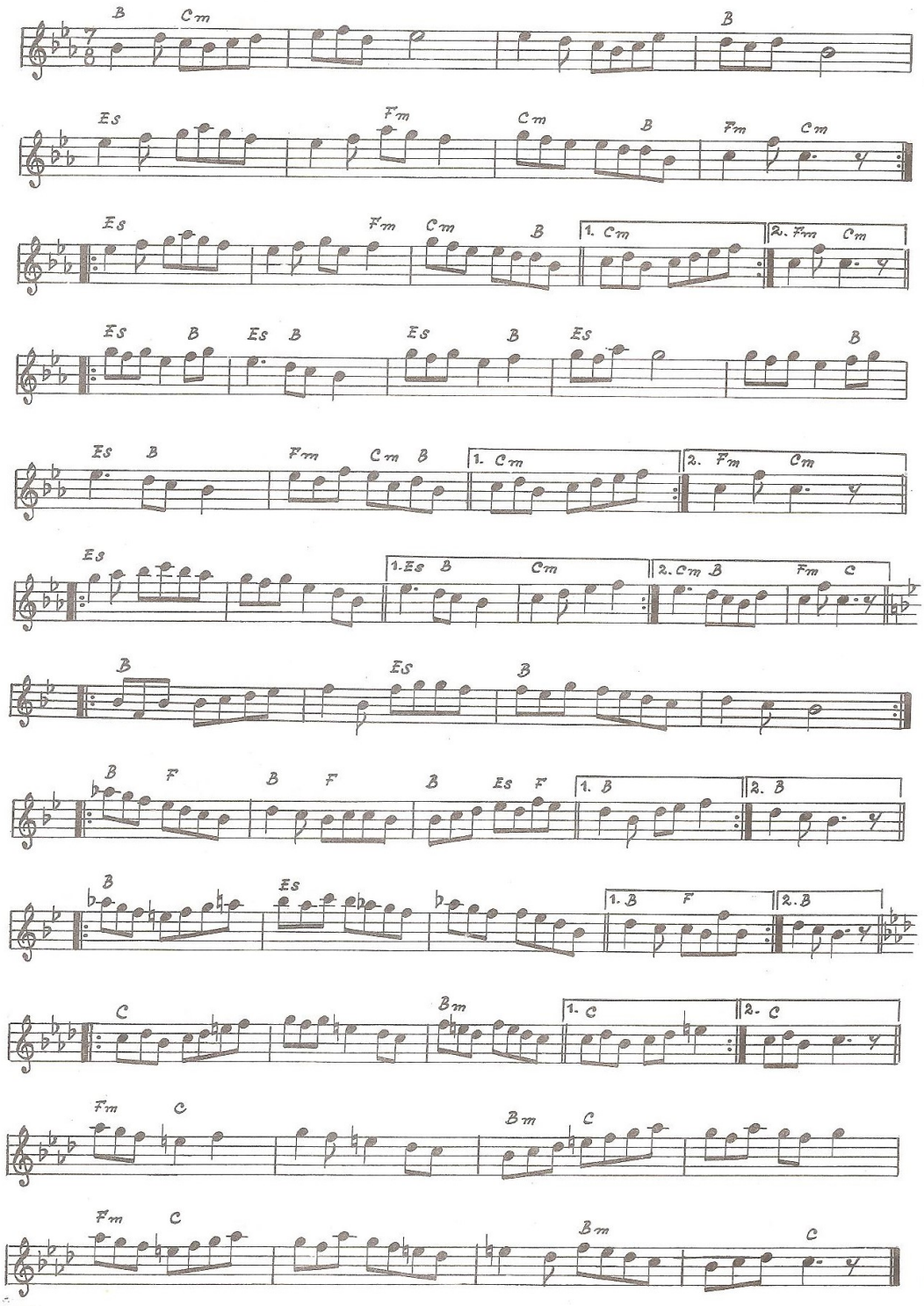

31. БУКОВСКО ОРО II

Т. Огненовски

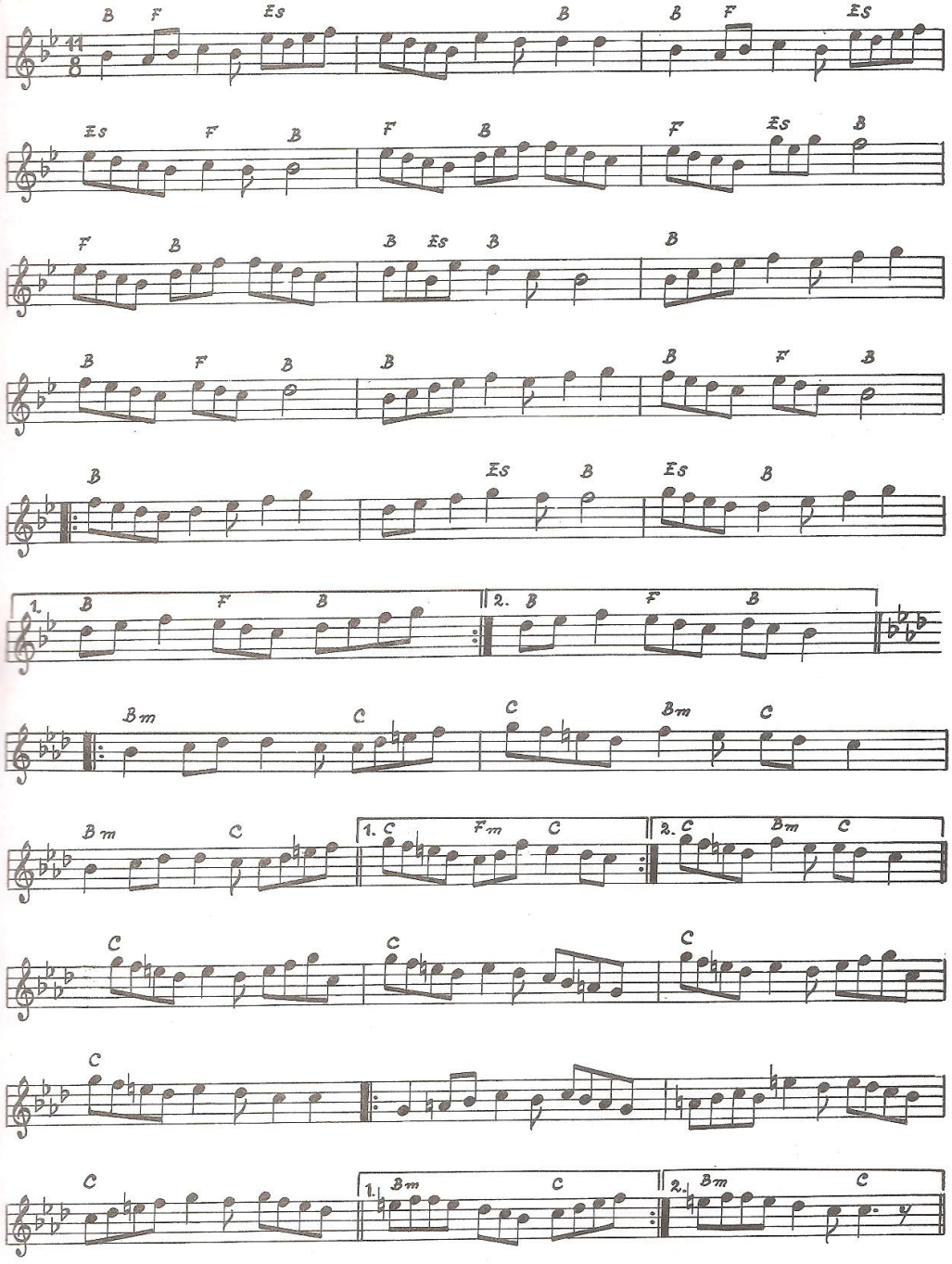

32. ЛАЧЧАНСКО ОРО

Т. Огненовски

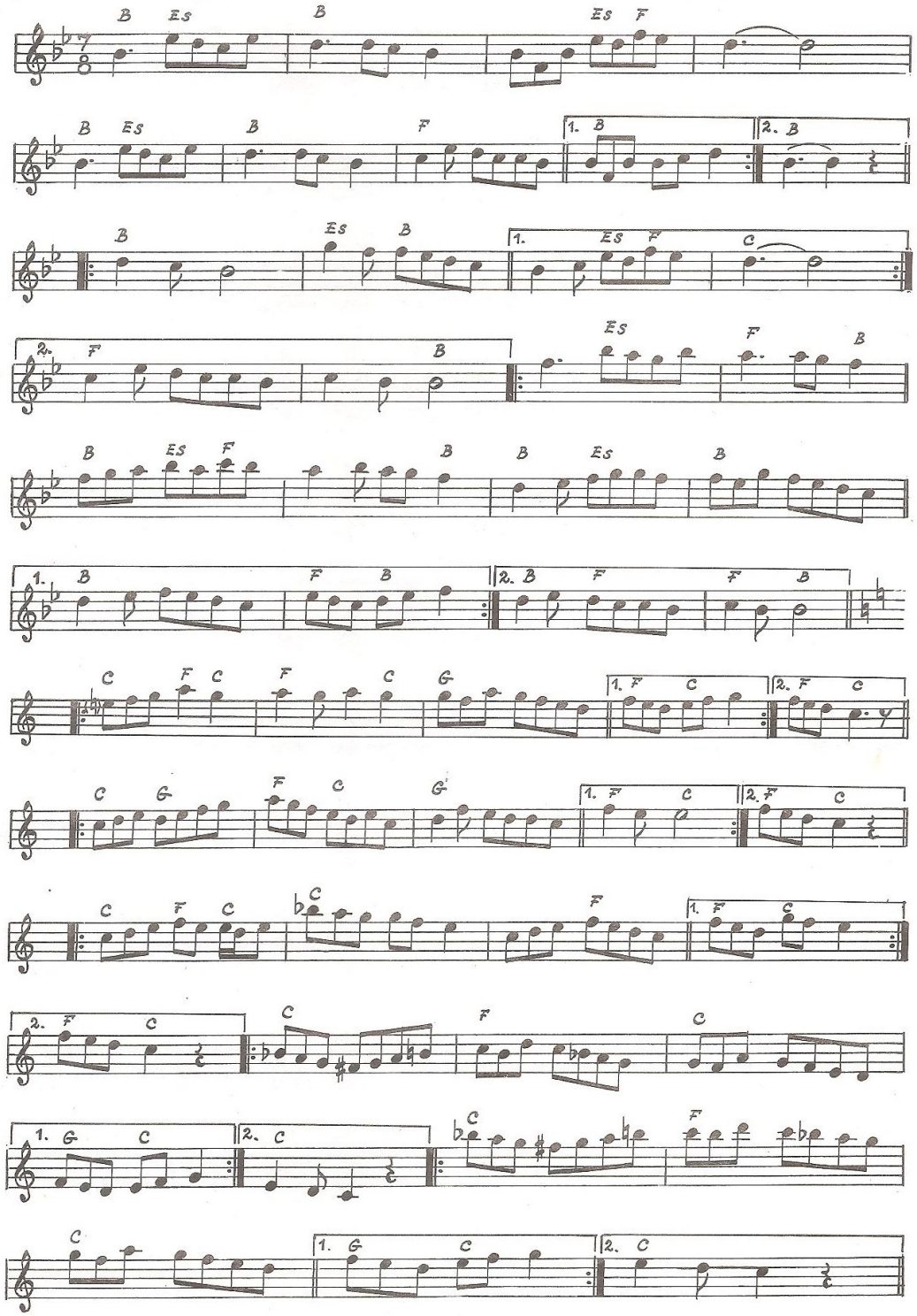

33. БАБУНСКО ОРО

Т. Огненовски

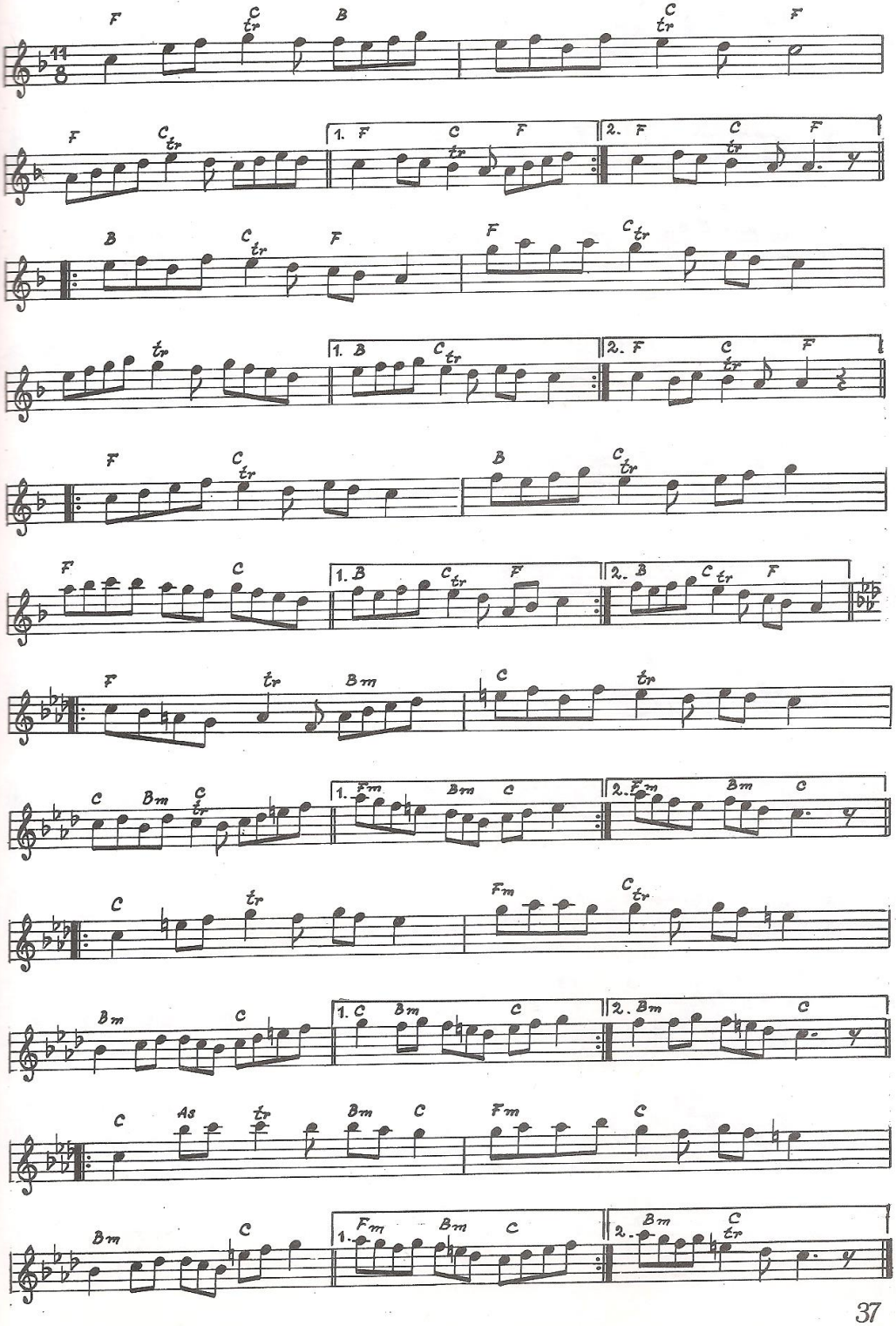

34. СТАРО ПРИЛЕПСКО ОРО

народно

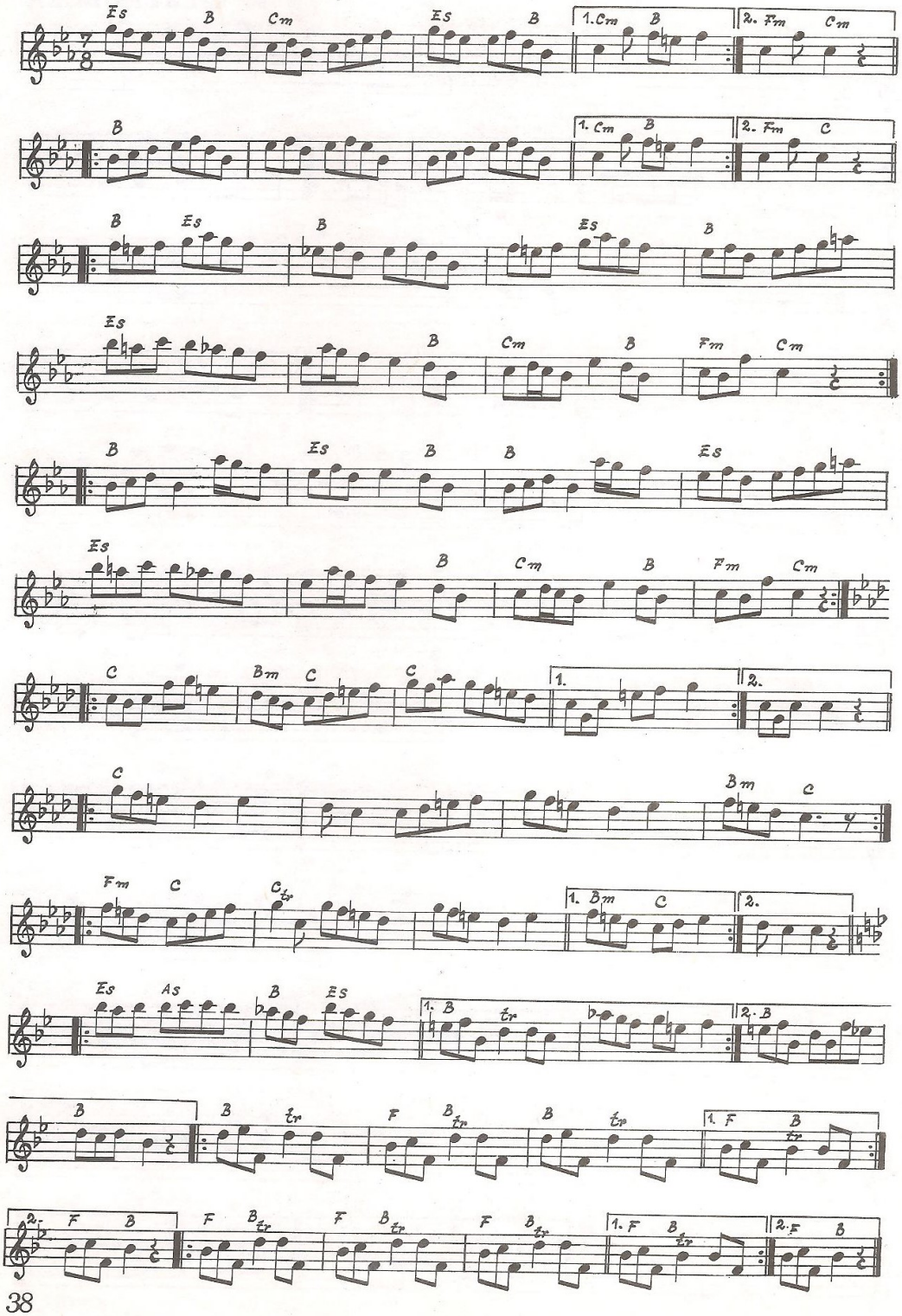

35. ЗЕТОНСКО ОРО

Т. Огненовски

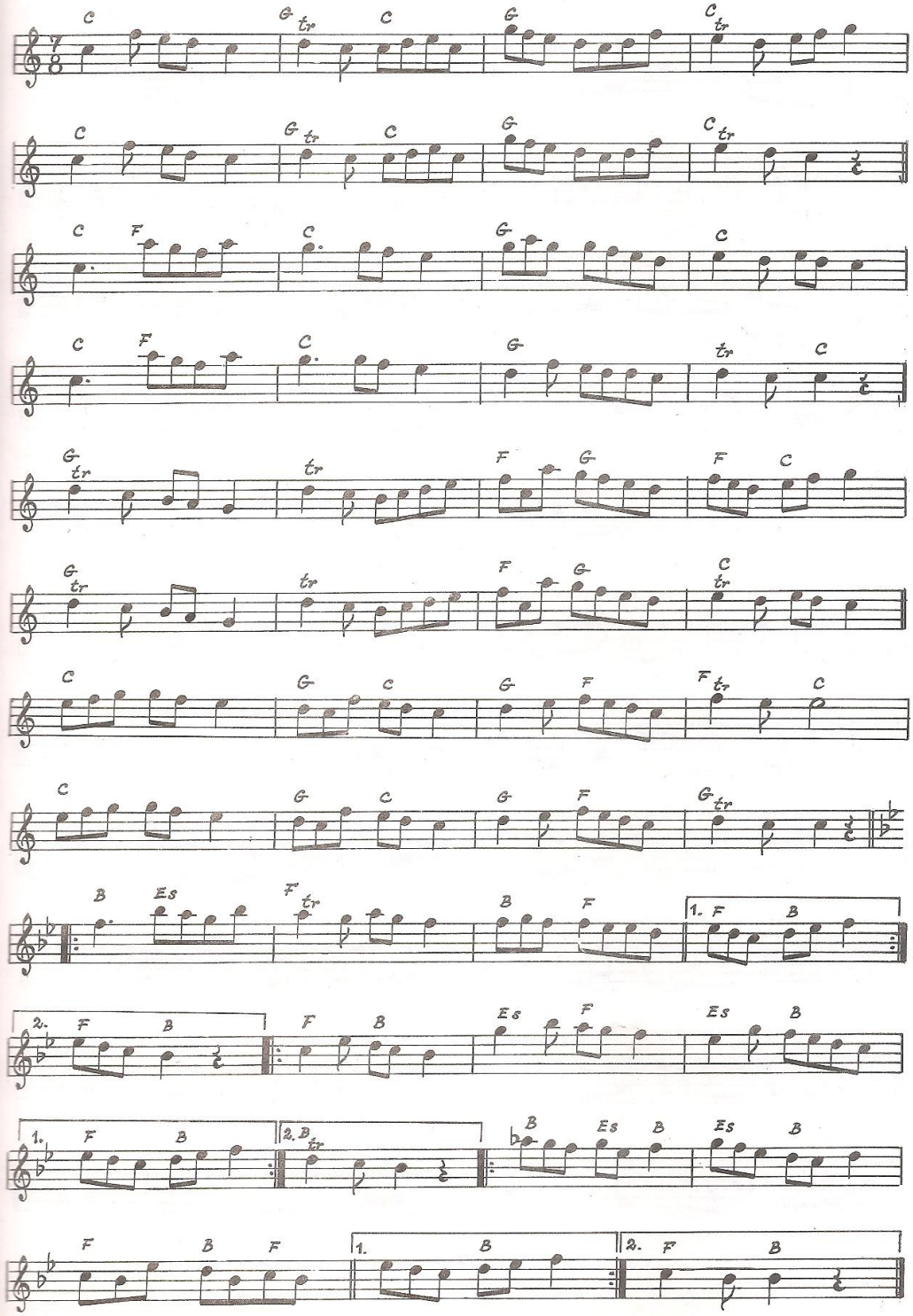

36. ГЕРМИЈАНСКО ОРО

народно

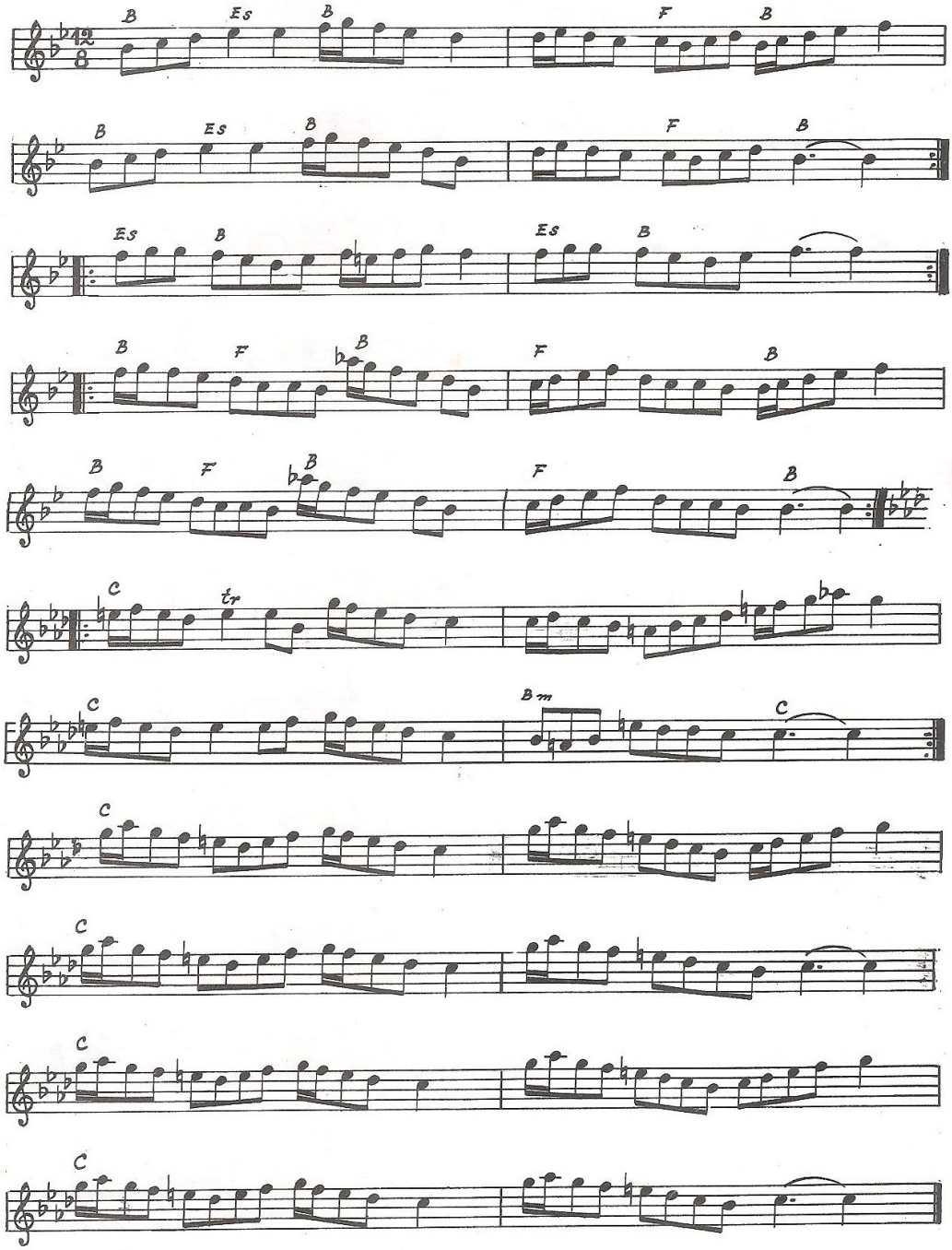

37. КРУСНИЧКО ОРО III

Т. Огненовски

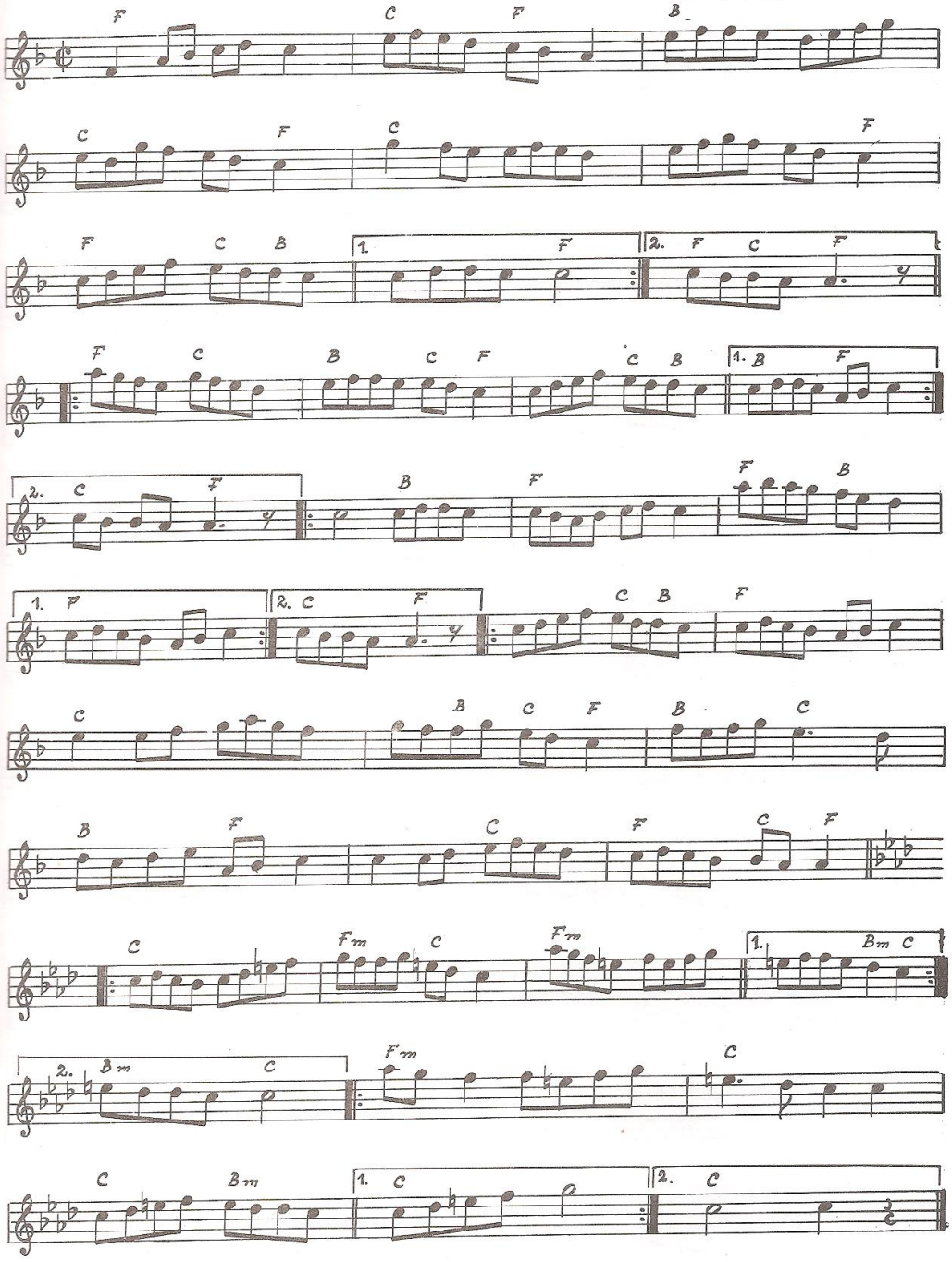

38. ЗЛЄТОКСКО ОРО

Т. Огненовски

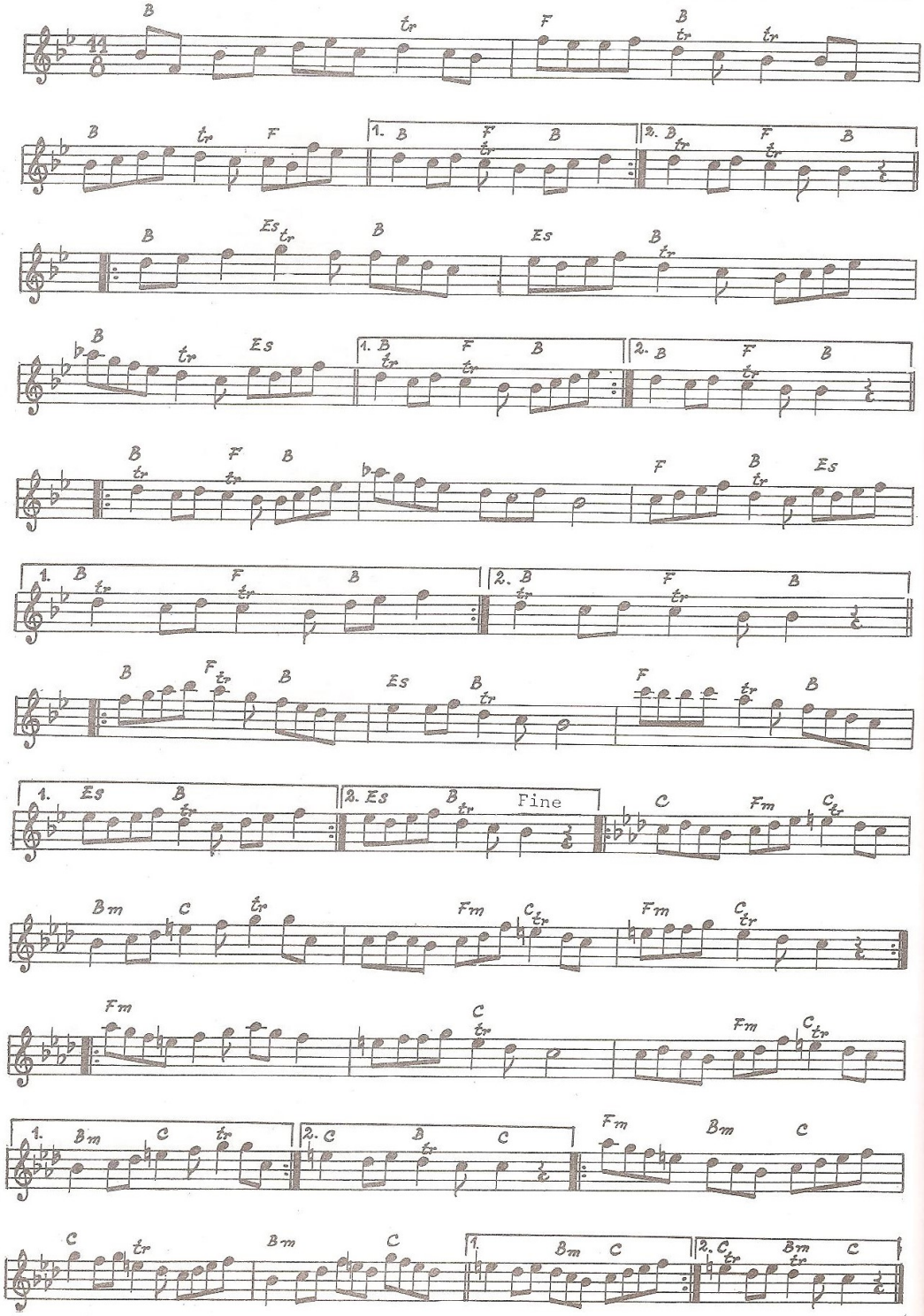

39. БЕРОЕСКО ЖЕНСКО ОРО

Т. Огненовски

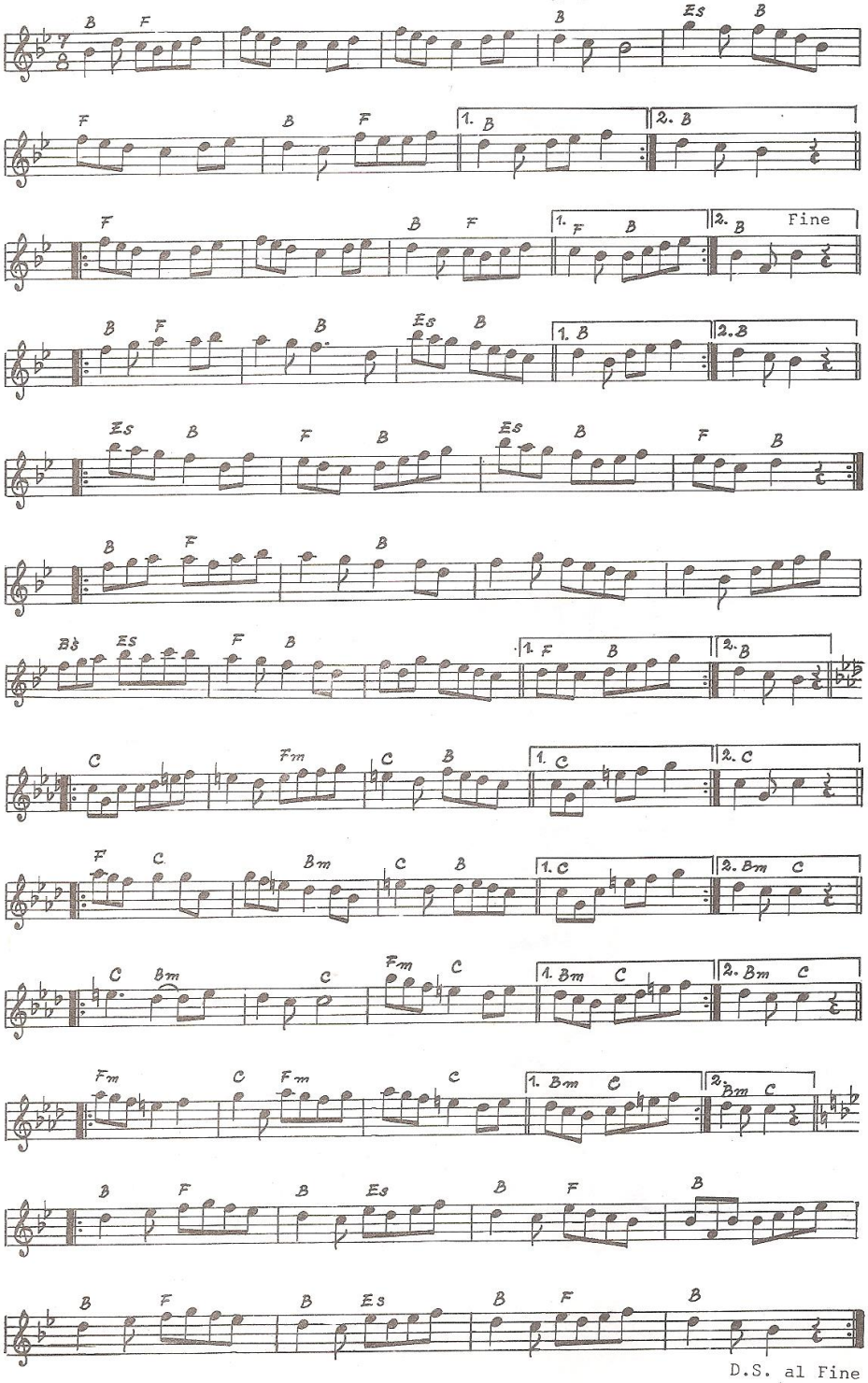

D.S. al Fine

40. БИТОЛСКО МАШКО ОРО

Т. Огненовски

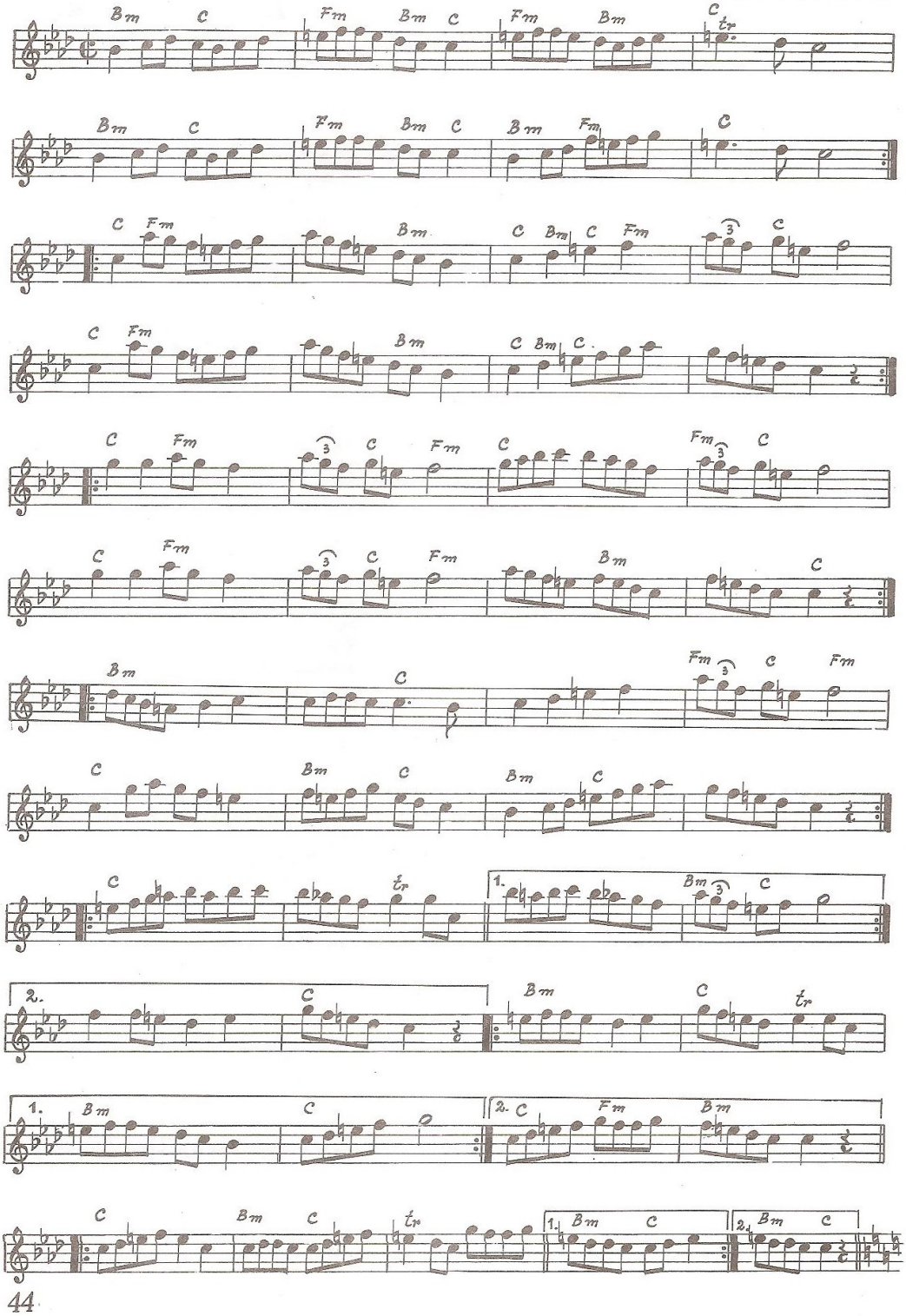

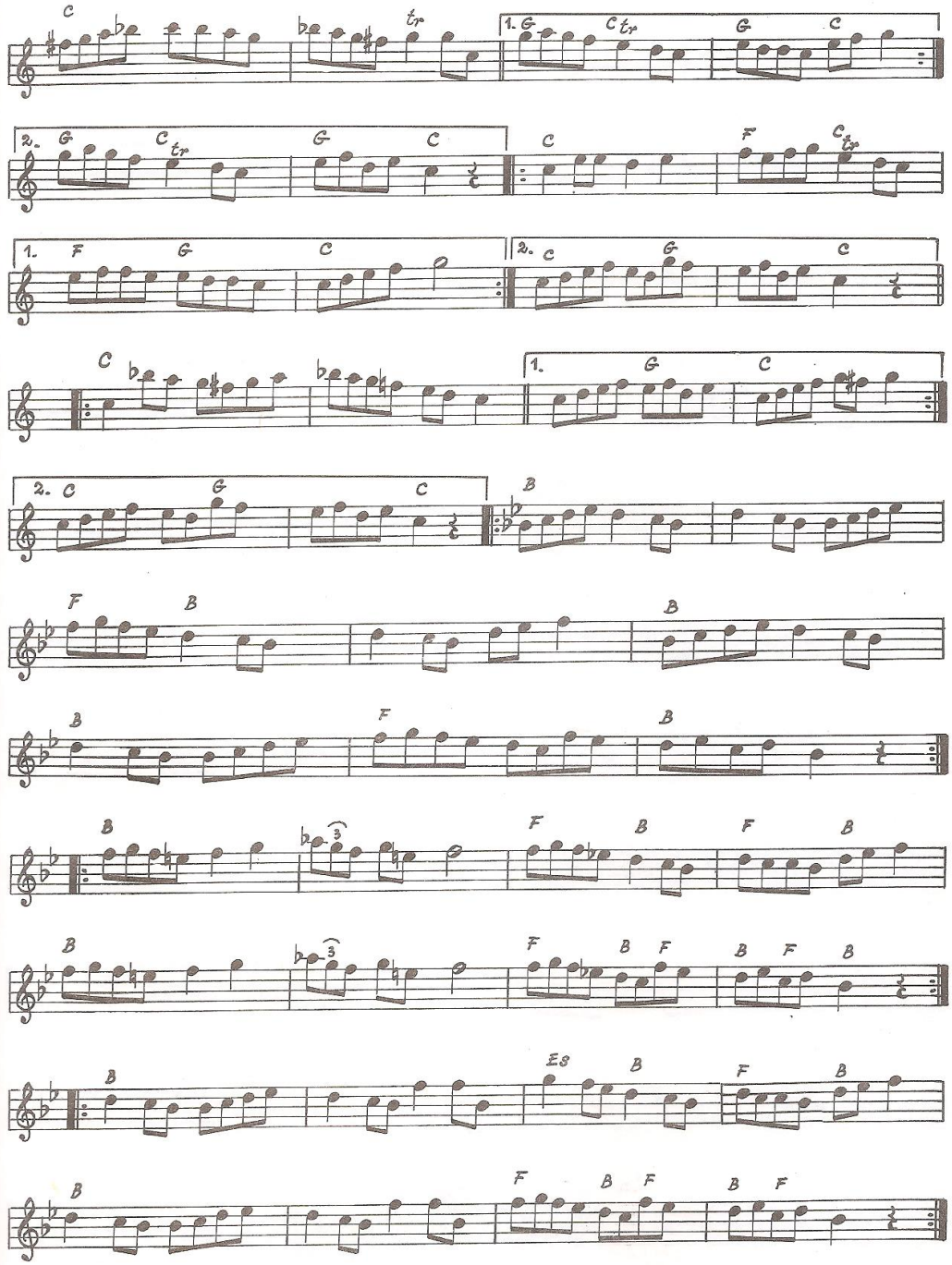

41. НЕГОТИНСКО ЖЕНСКО ОРО

Т. Огненовски

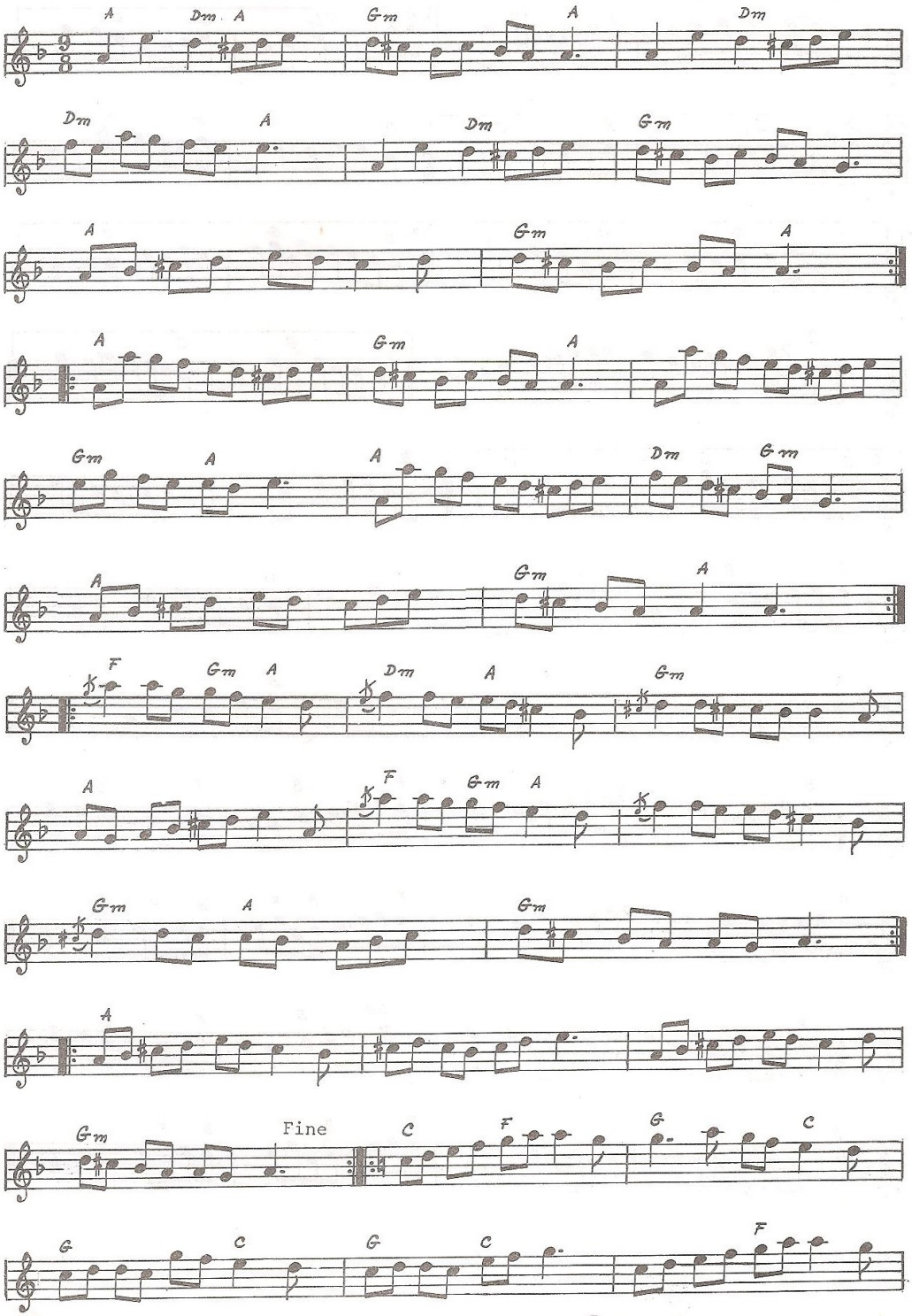

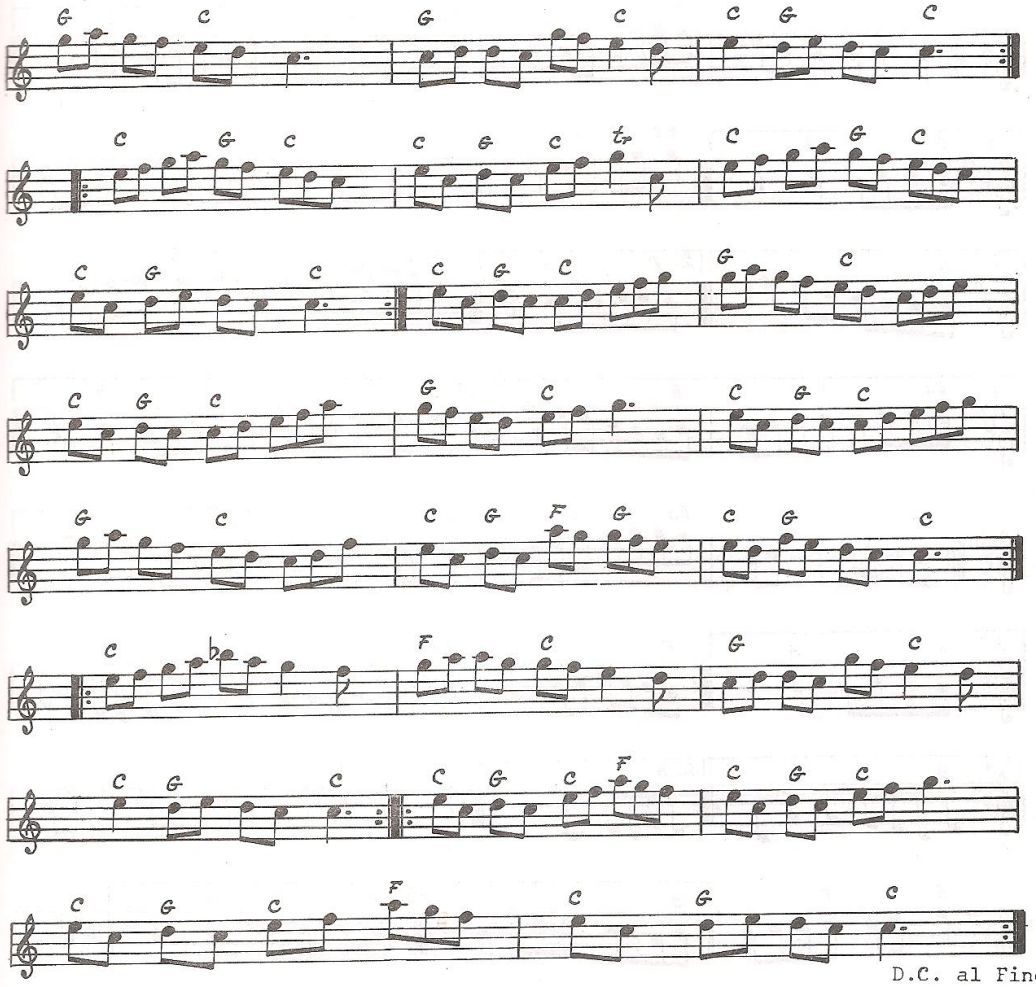
D.C. al Fine

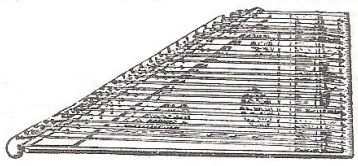

42. ГЕНГЕЛИСКО ЖЕНСКО ОРО

Т. Огненовски

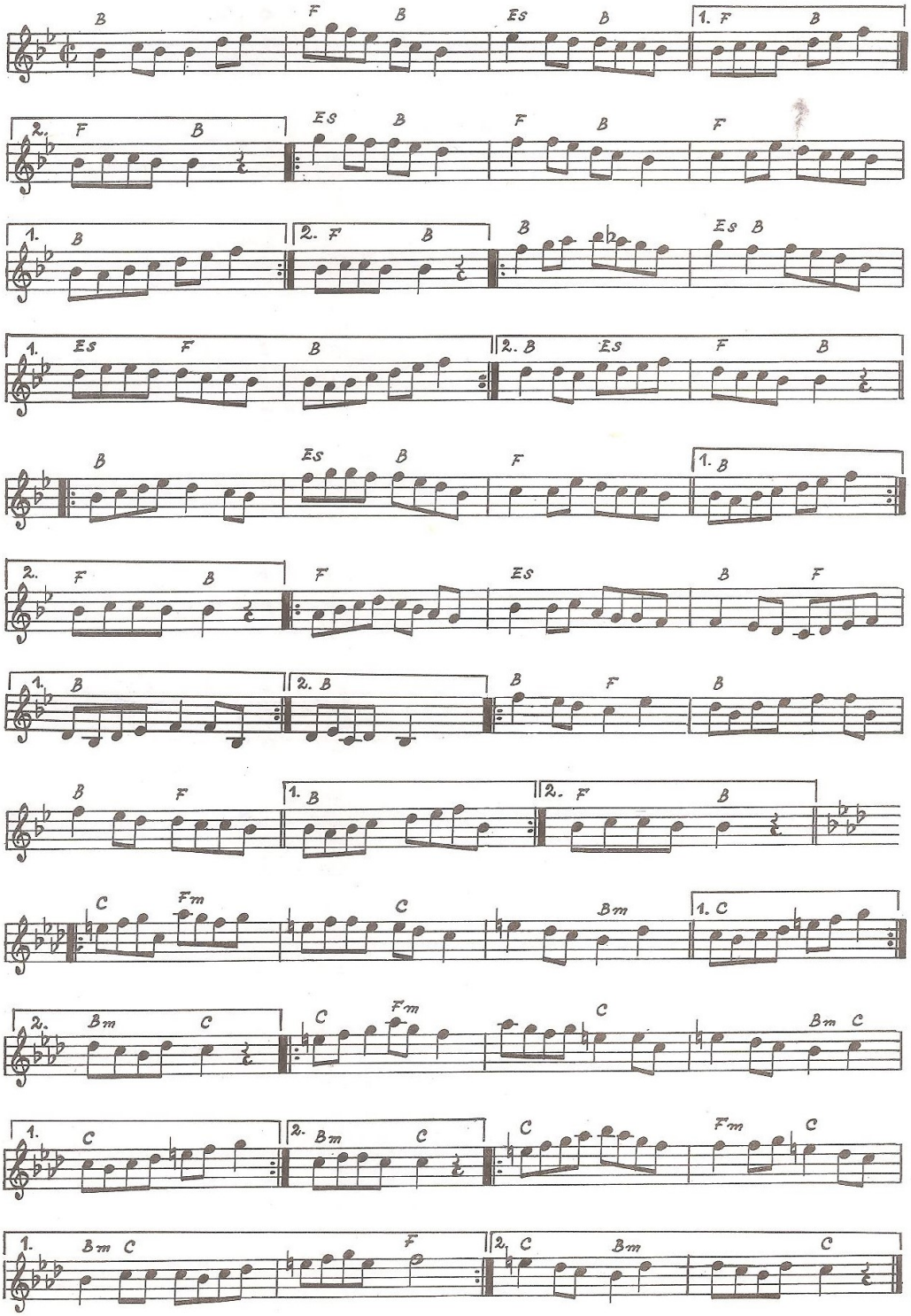

43. ДЕЛЧЕВСКО ЖЕНСКО ОРО

Т. Огненовски

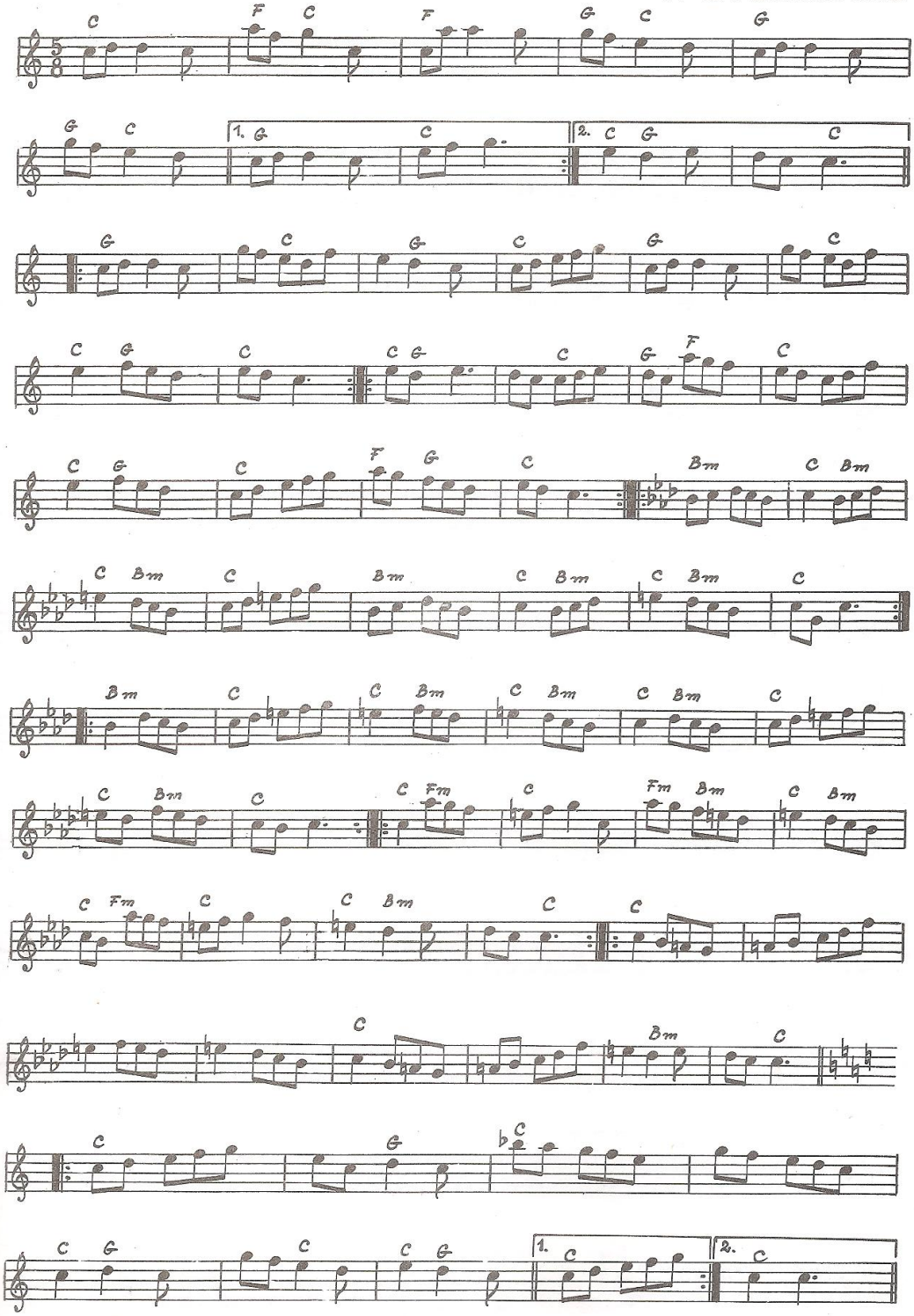

44. НЕГОТИНСКО МАЈШКО ОРО

Т. Огненовски

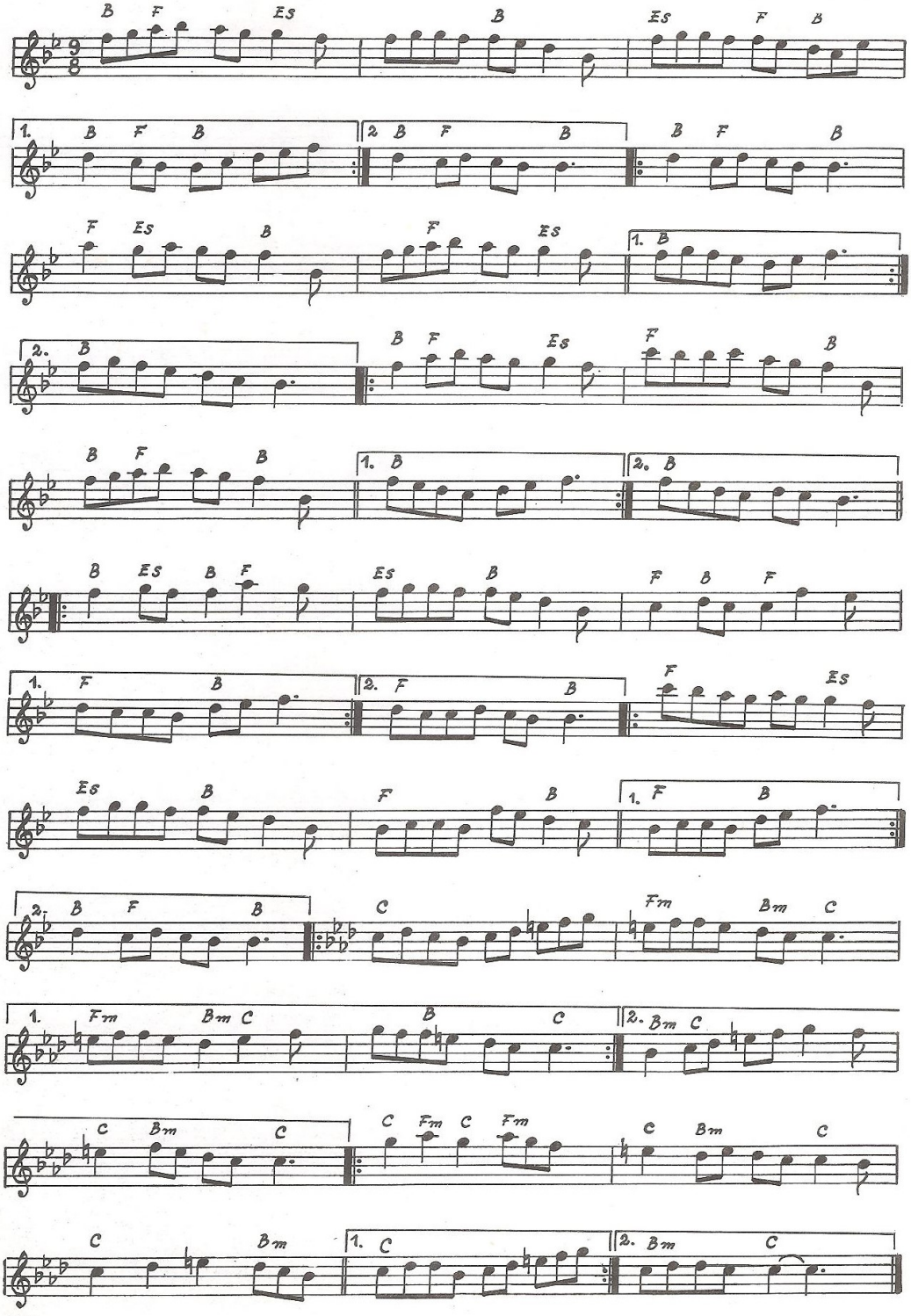

45. БРУСНИЧКО МАЙКО ОРО

Т. Огненовски

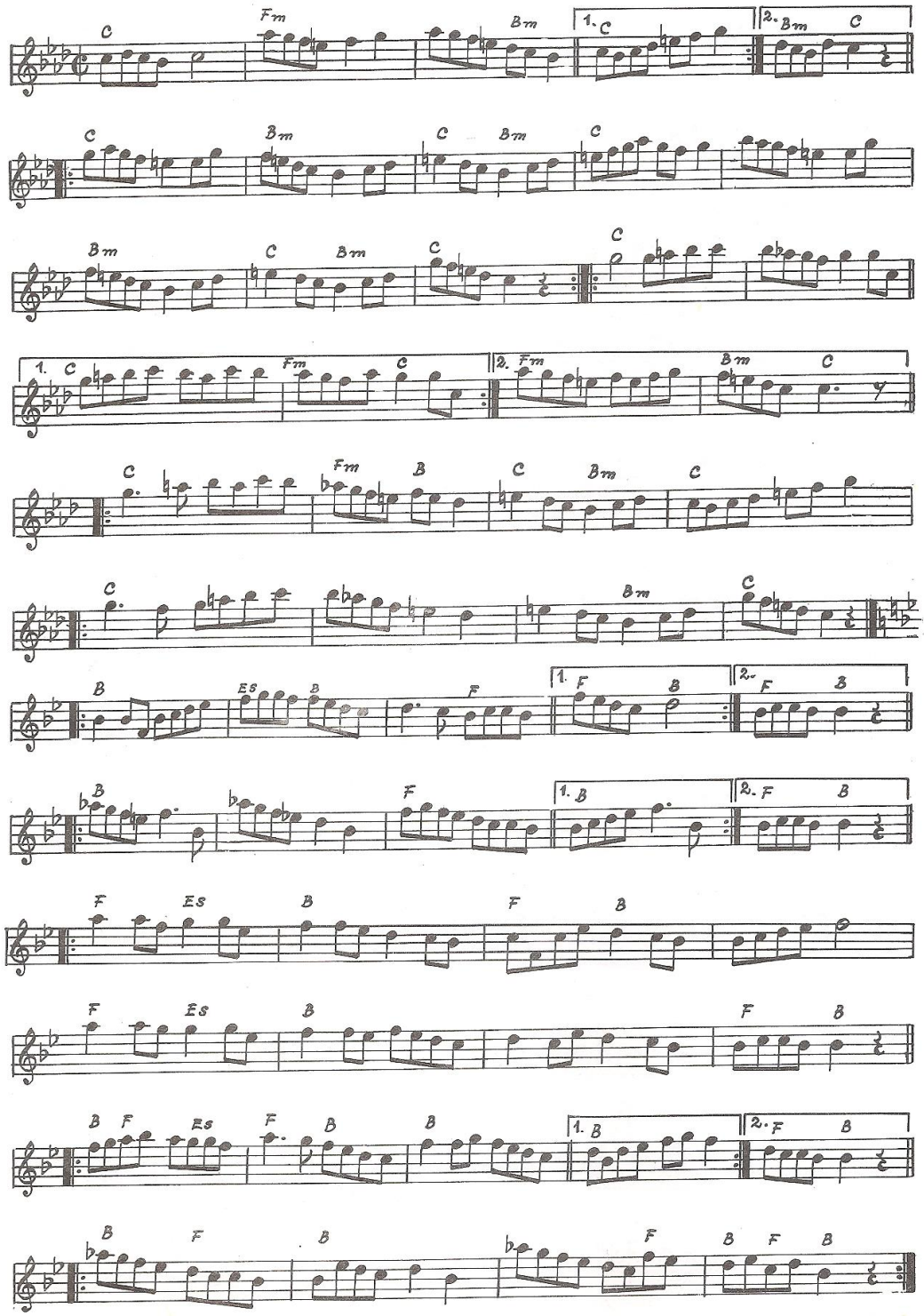

46. ЄЄЛЄШКО ОРО

Т. Огненовски

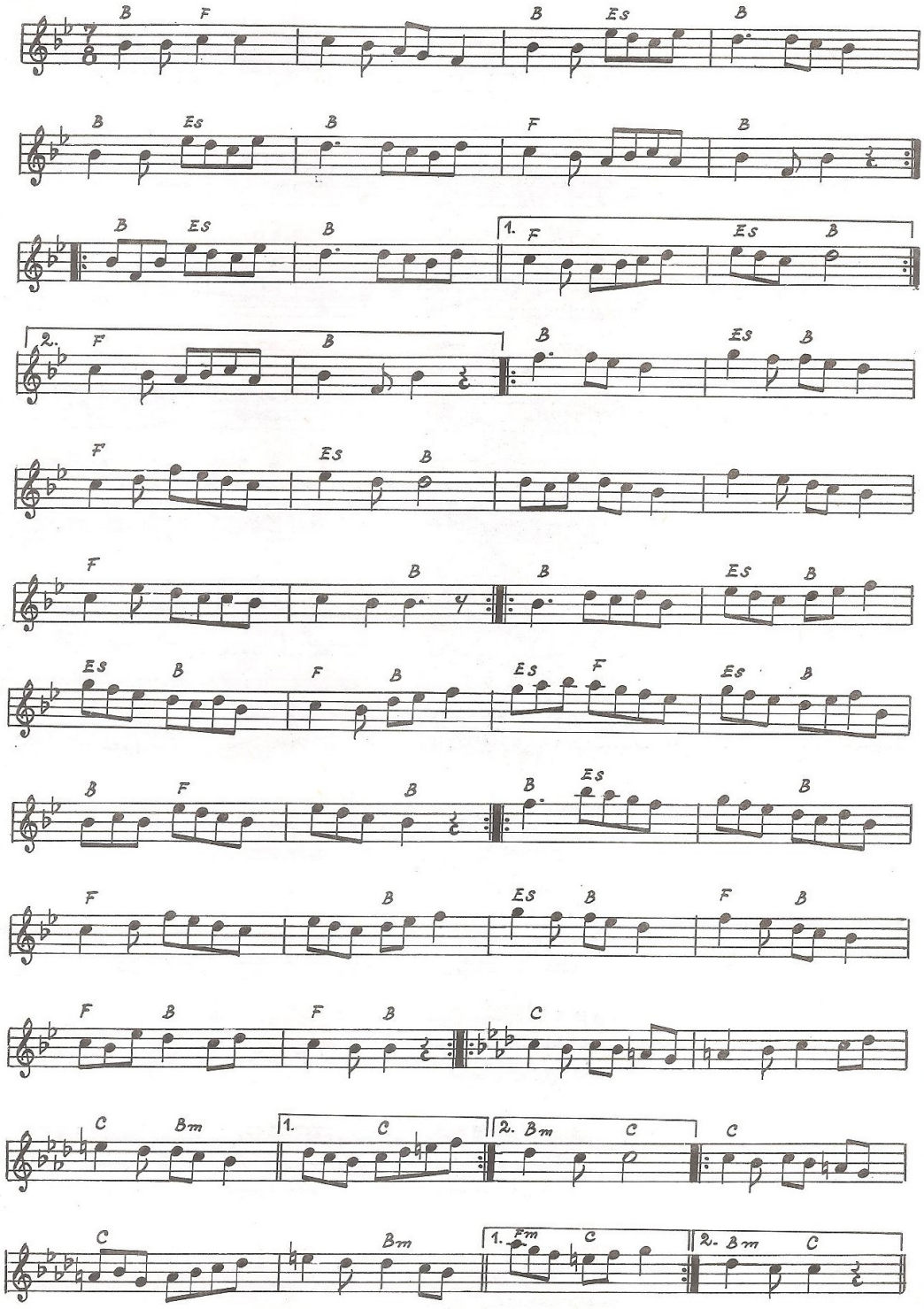

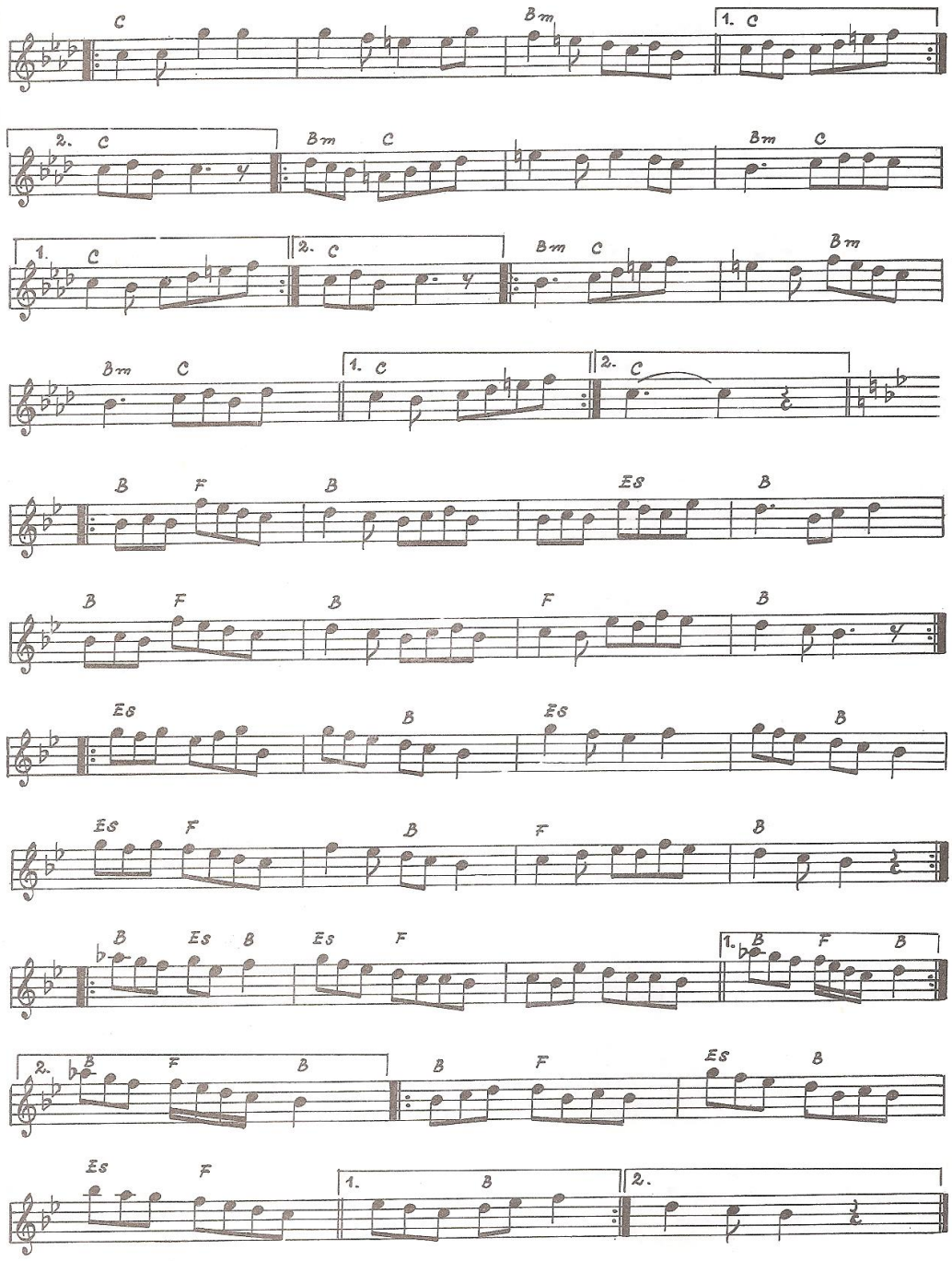
C
Bm
1. C
2. C
Bm C
1. C
2. C
Bm C
Bm
Bm C
1. C
2. C
B F
B
Es
B
B F
B
F
B
Es
B
Es
B
Es F
B
F
B
B Es B
Es F
1. B F B
2. B F B
B F
Es B
Es F
1. B
2.

47. СТЕКЧЕНО ОРО

Т. Огненовски

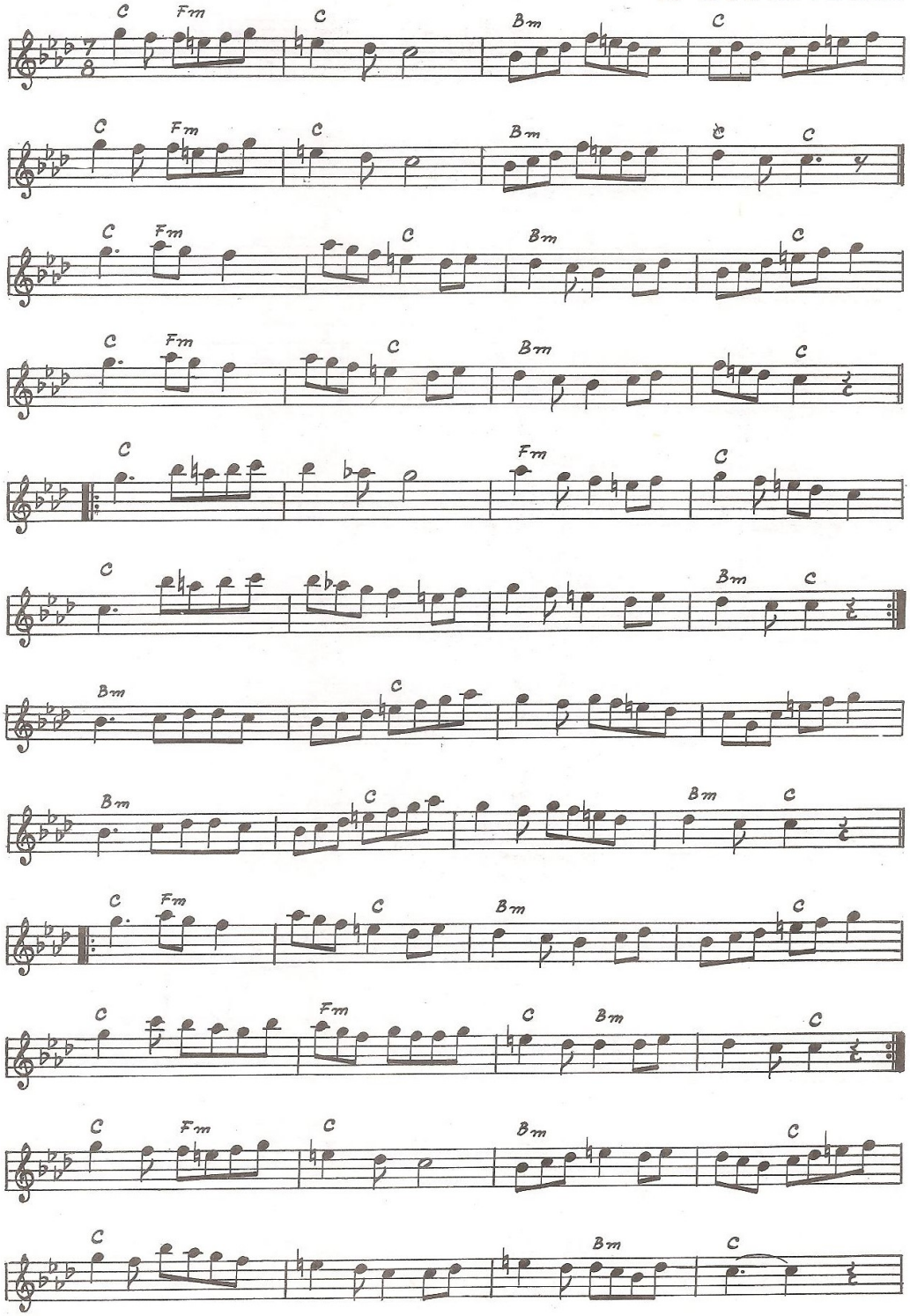

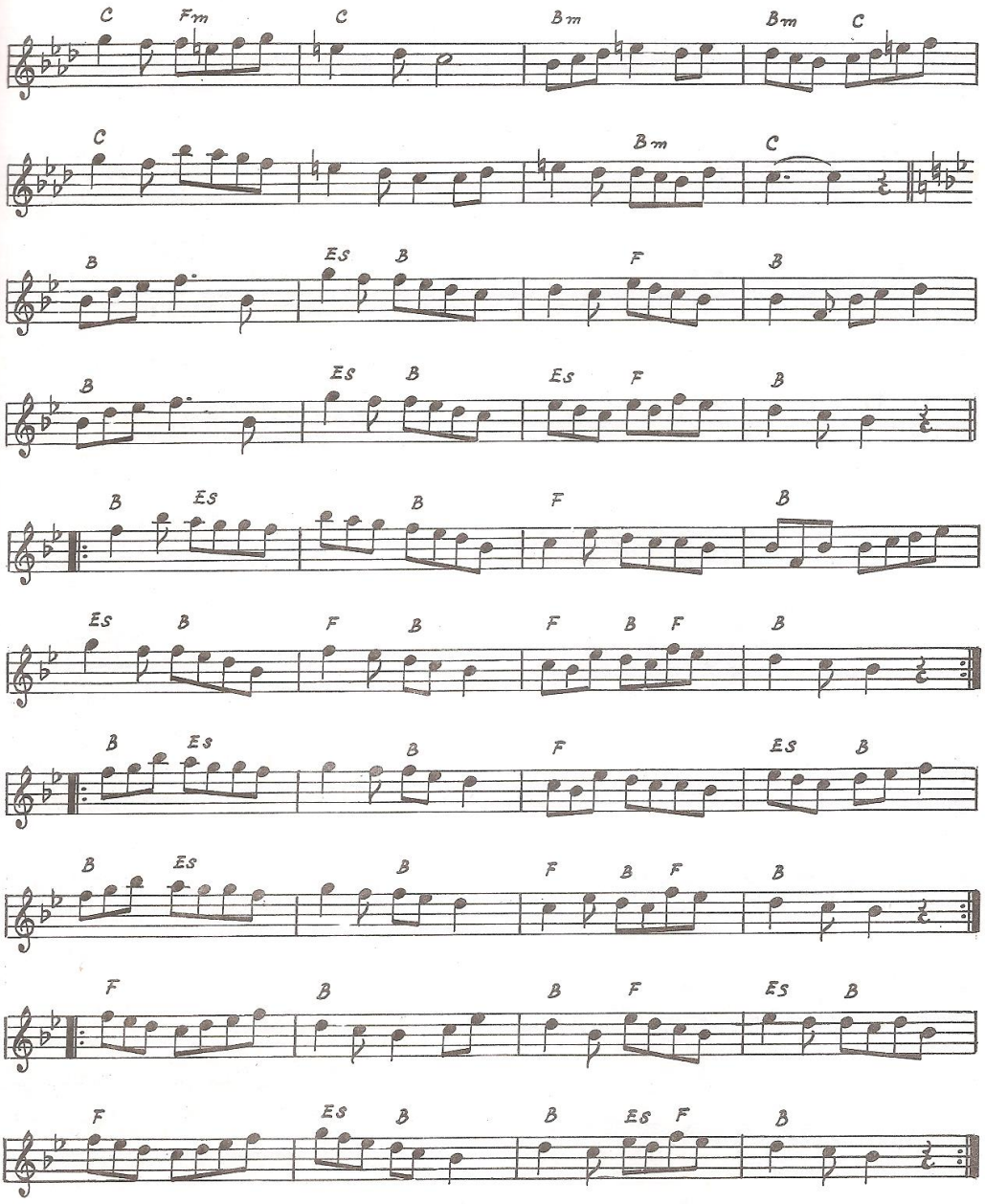
C Fm C Bm Bm C
C Bm C
B Es B F B
B Es B Es F B
B Es B F B
Es B F B F B F B
B Es B F Es B
B Es B F B F B
F B B F Es B
F Es B B Es F B

2

48. ГРАДСКО ОРО

Т. Огненовски

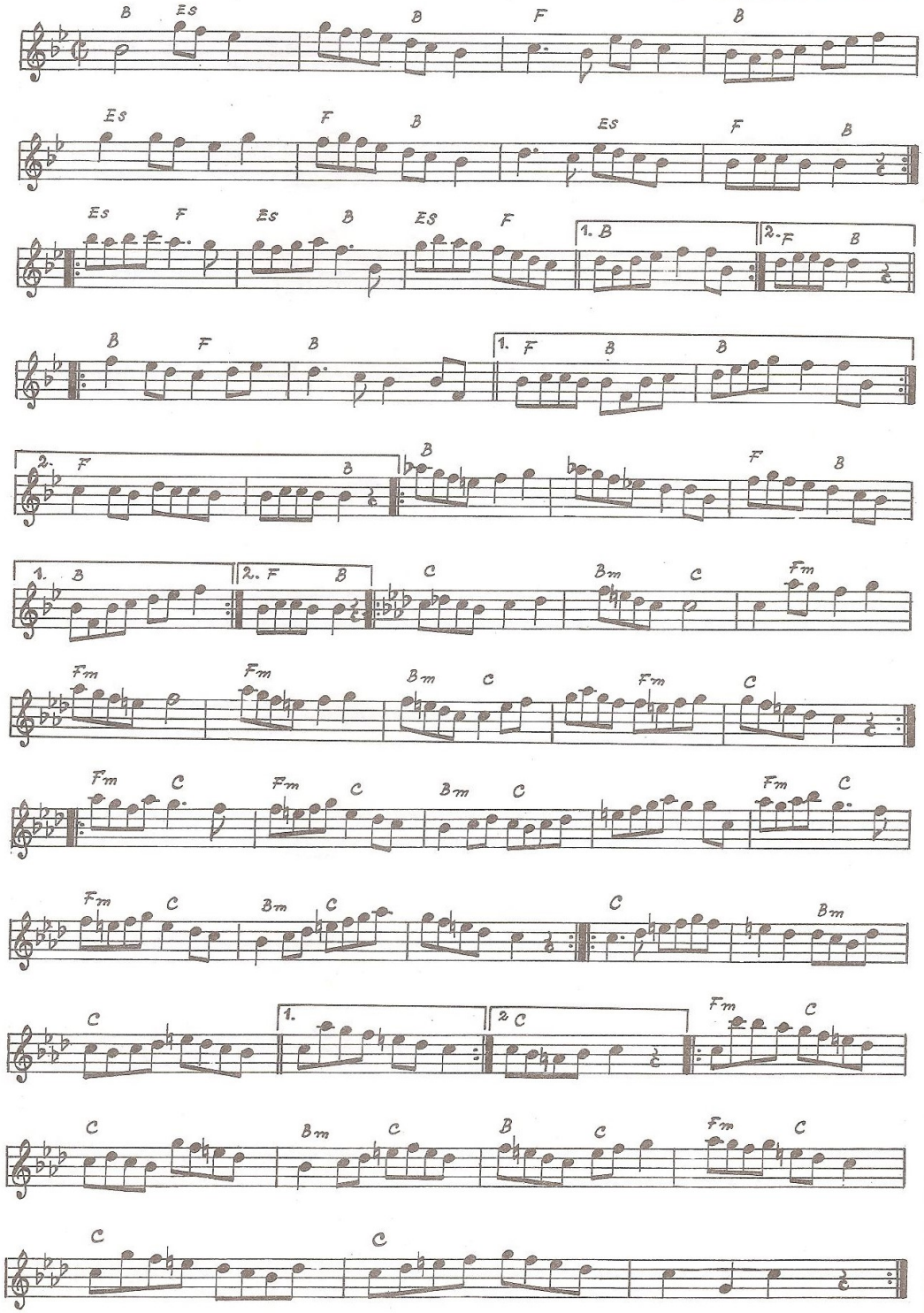

49. ДРЯЧЕВСКО ОРО

Т. Огненовски

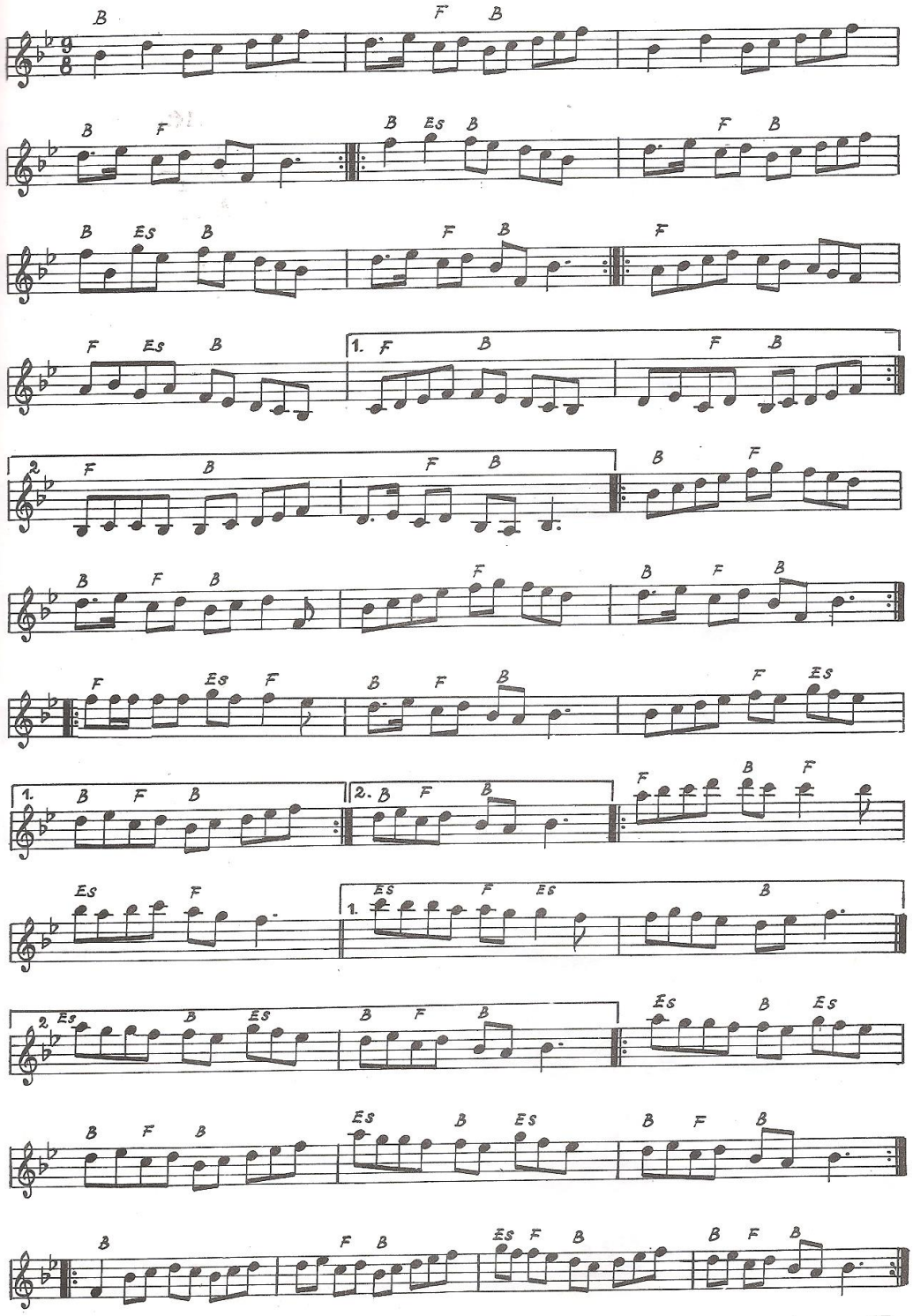

50. ПАУНОКО ОРО

Т. Огненовски

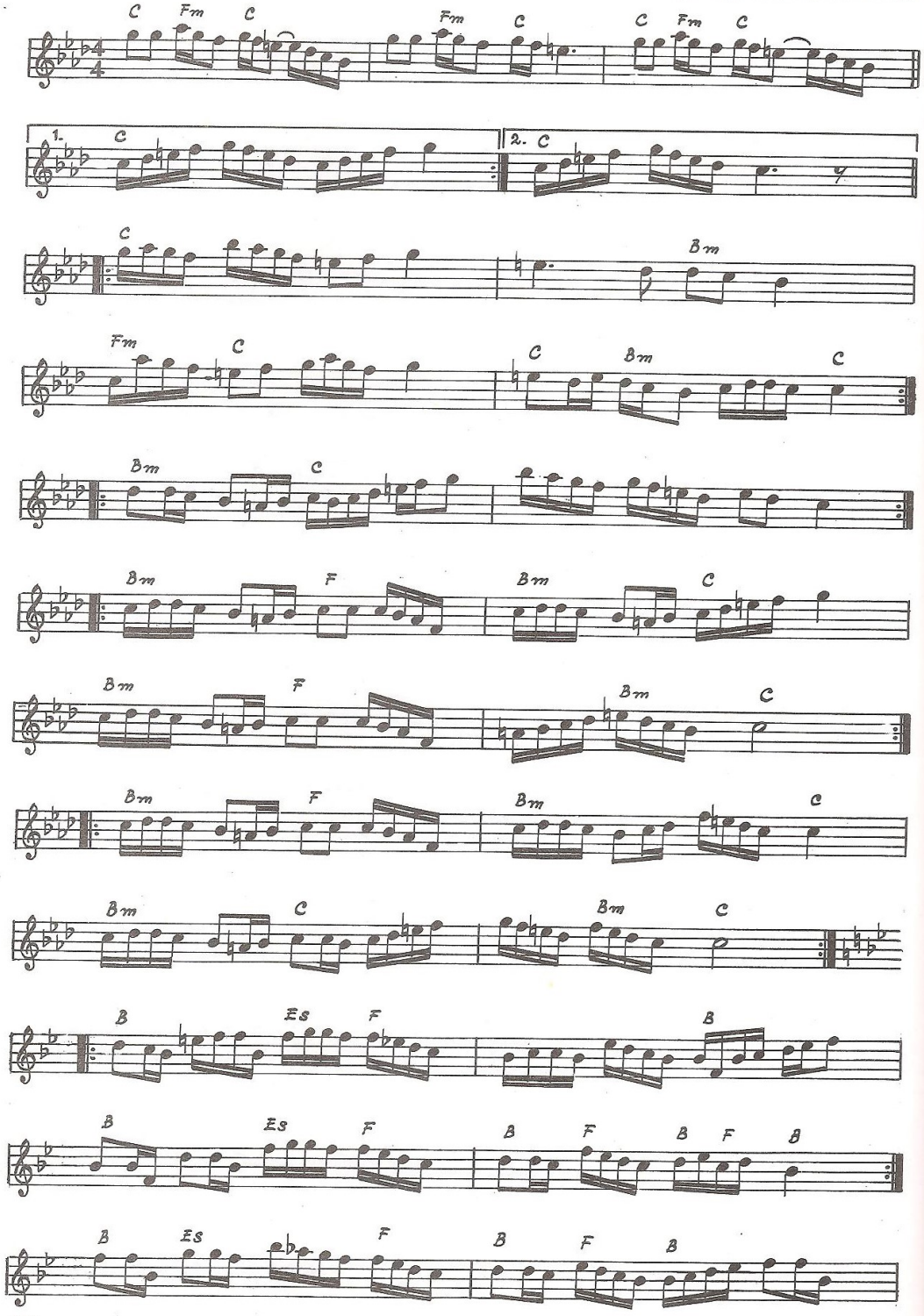

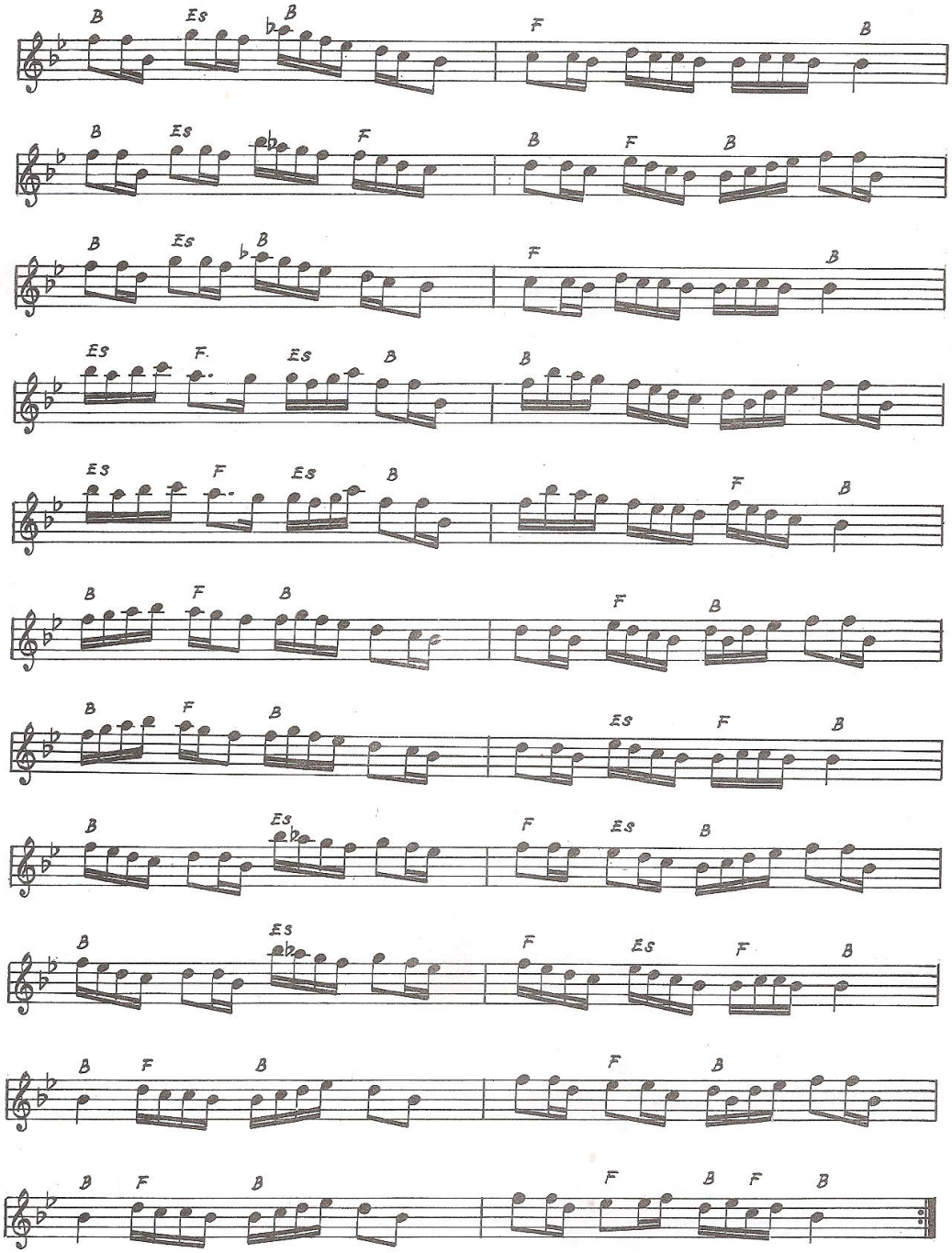
B Es B F B
B Es F B F B
B Es B F B
Es F. Es B B
Es F Es B F B
B F B F B
B F B Es F B
B Es B F Es B
B Es F Es B
B F B F B
B F B F B F B

51. КУМАНОВСКО ОРО

Т. Огненовски

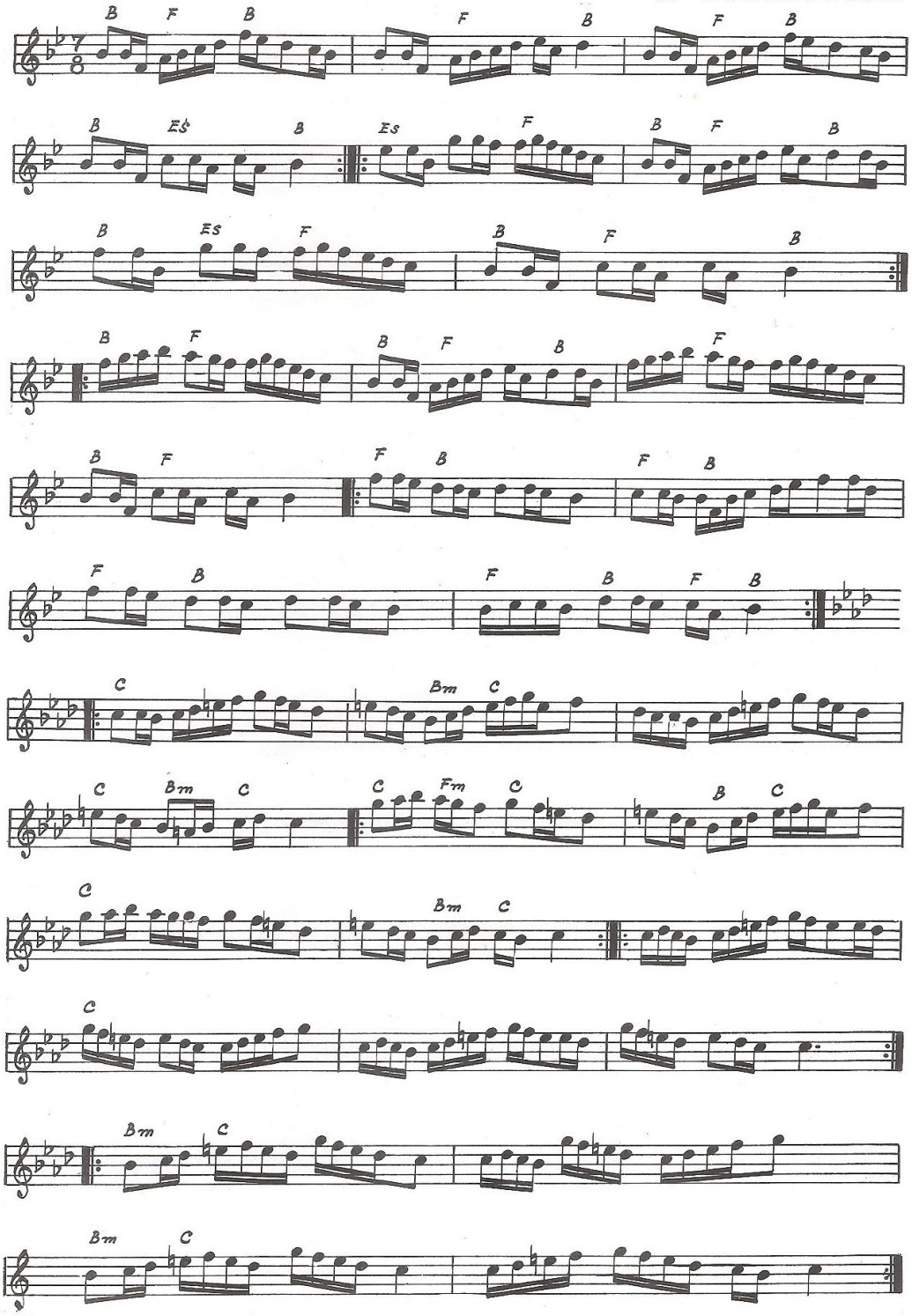

52. БОЖИКОВО ОРО

Т. Огненовски

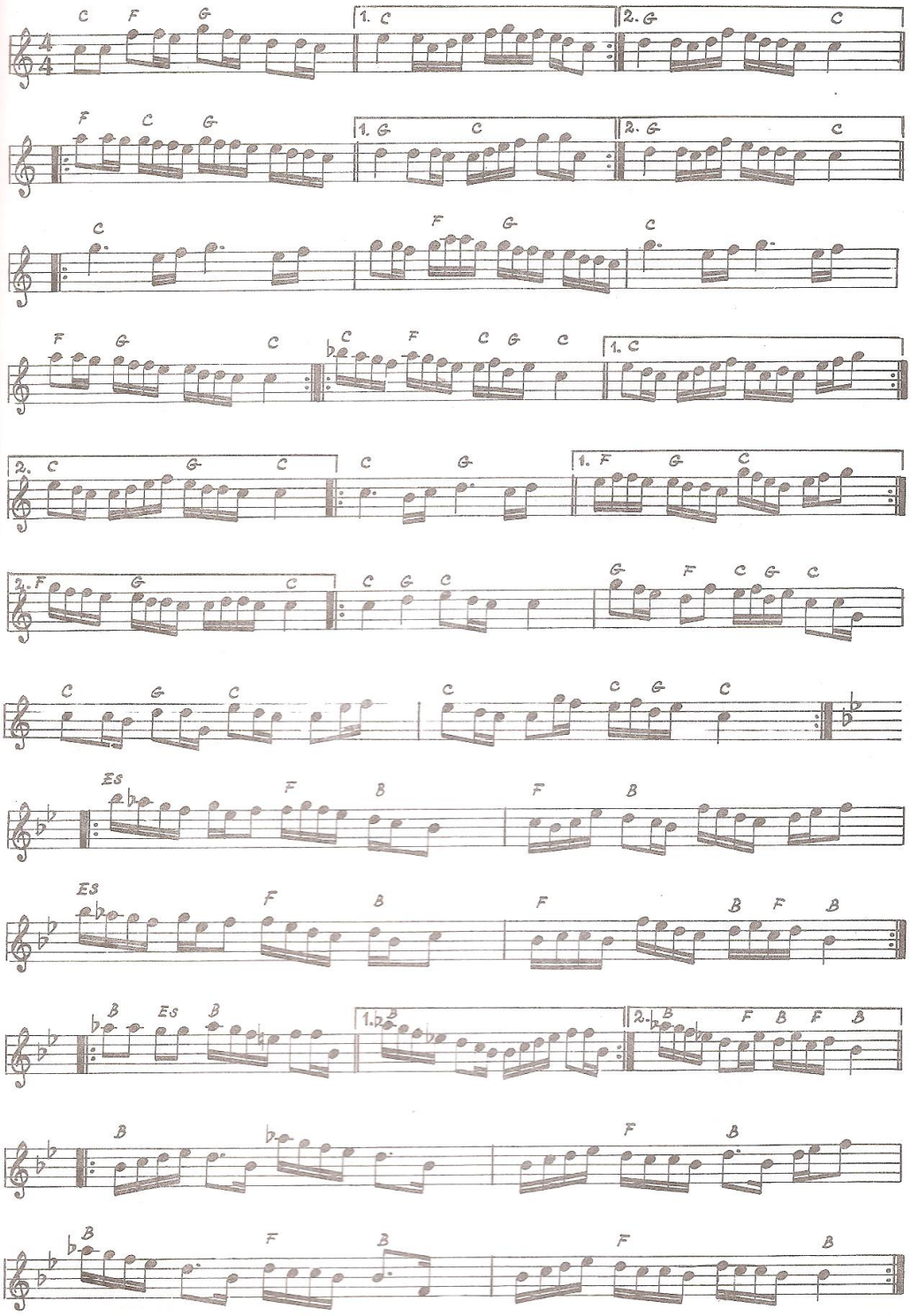

53. КРСТОРСКО МАШКО ОРО

Т. Огненовски

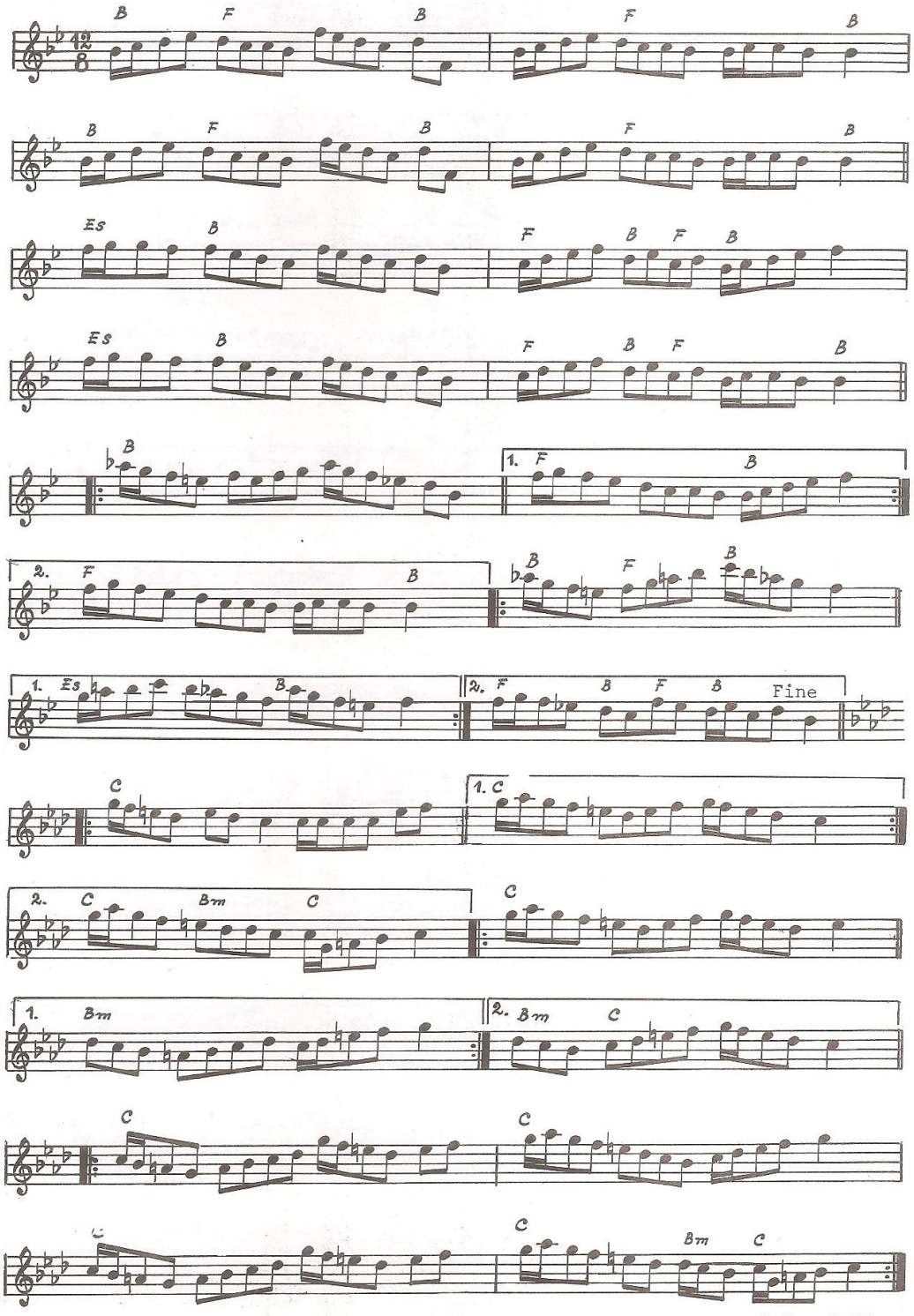

54. ИЛЧОВО ОРО

Т. Огненовски

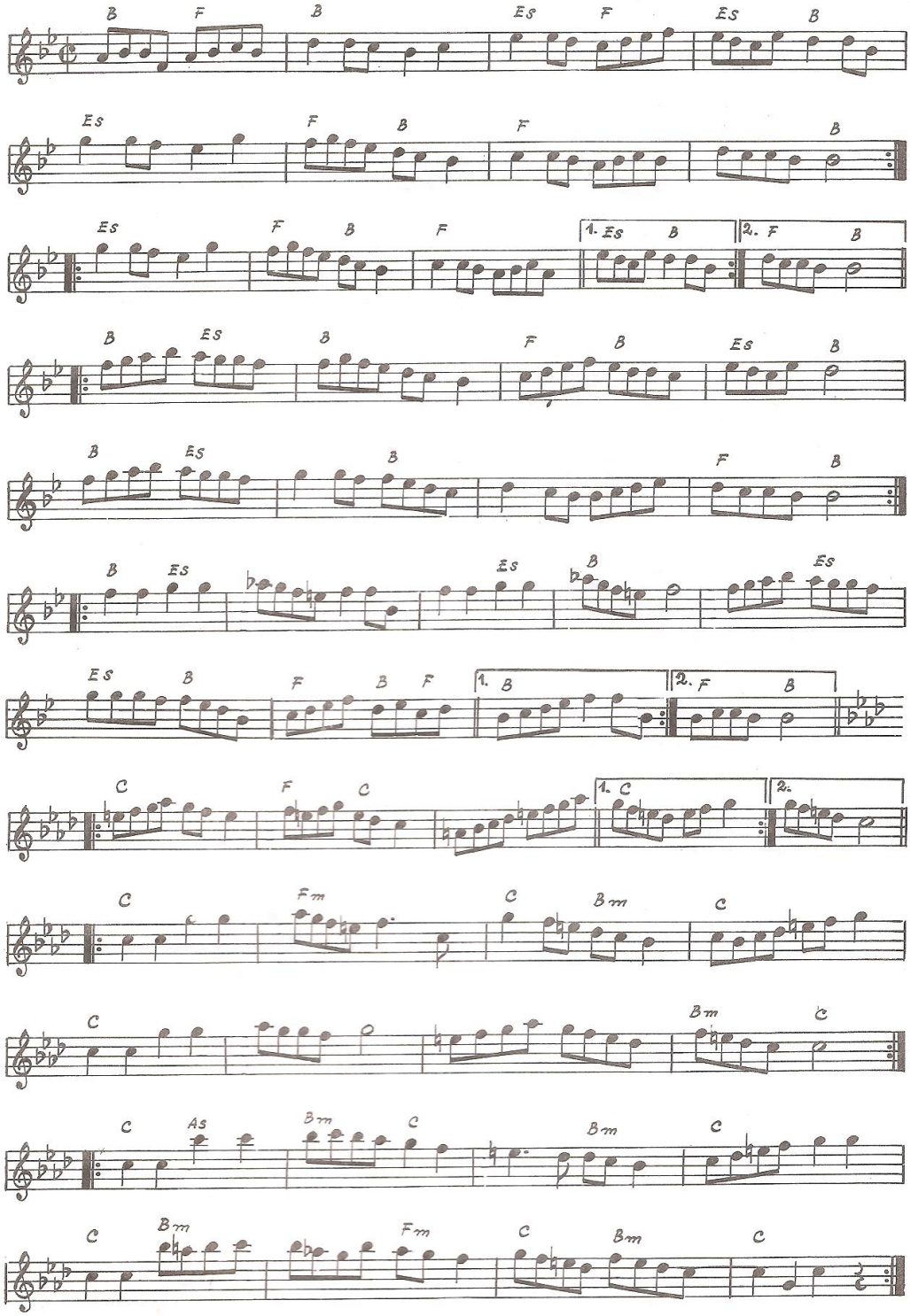

55. ЖИВКИНО ОРО

Т. Огиеновски

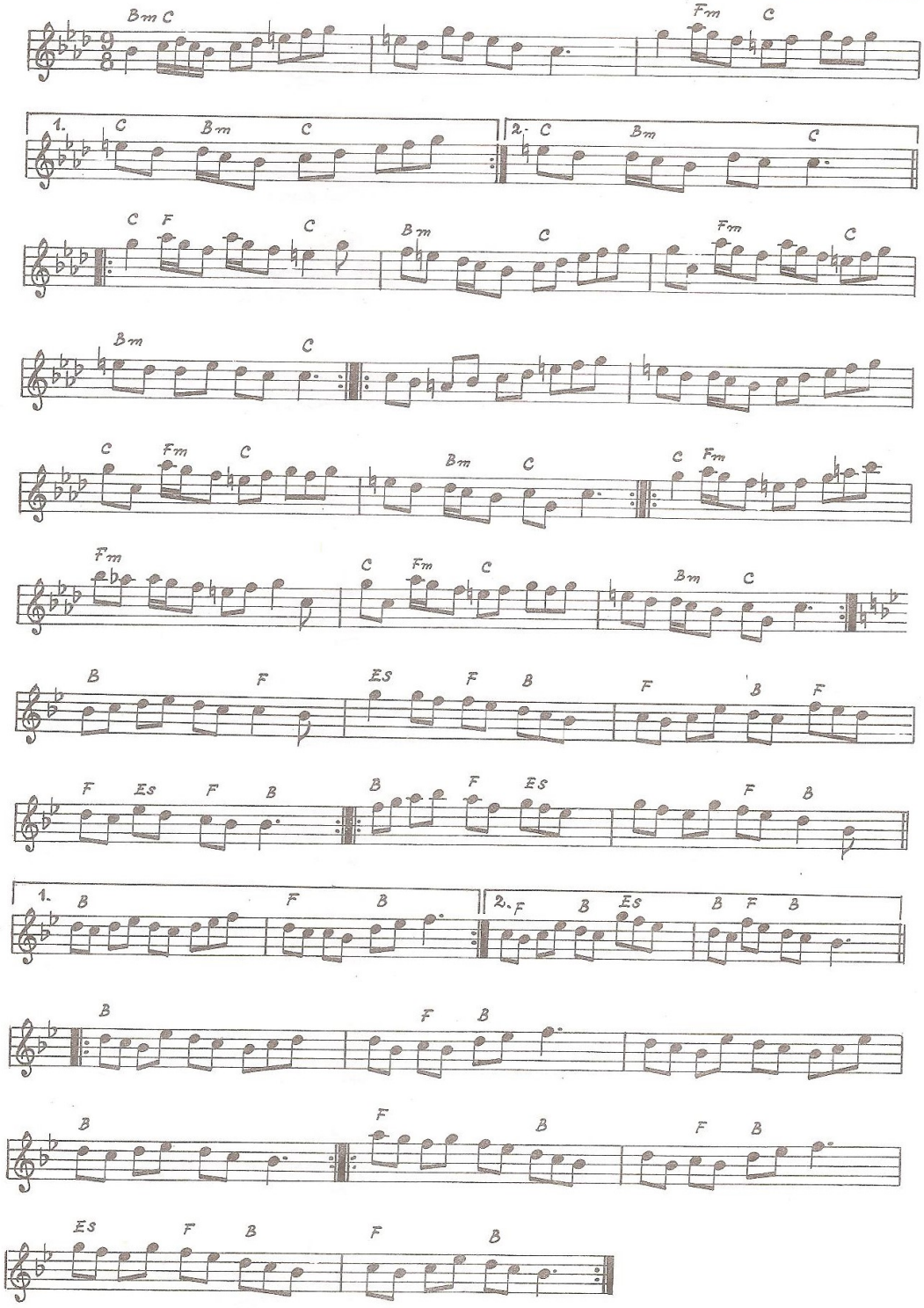

56. ГАЛИЧКО ОРО

Т. Огненовски

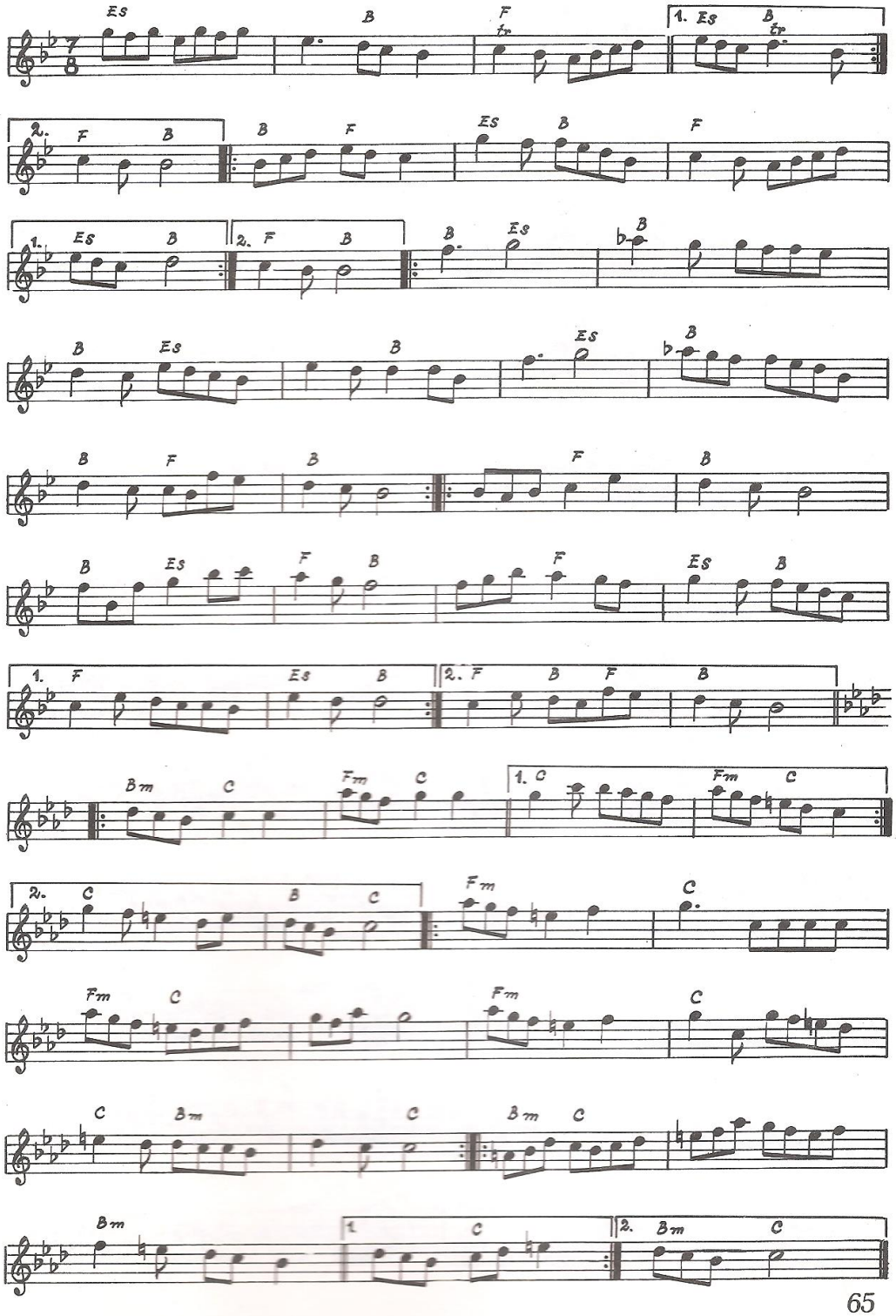

57. ПИПЕРКОВО ОРО

Т. Огненовски

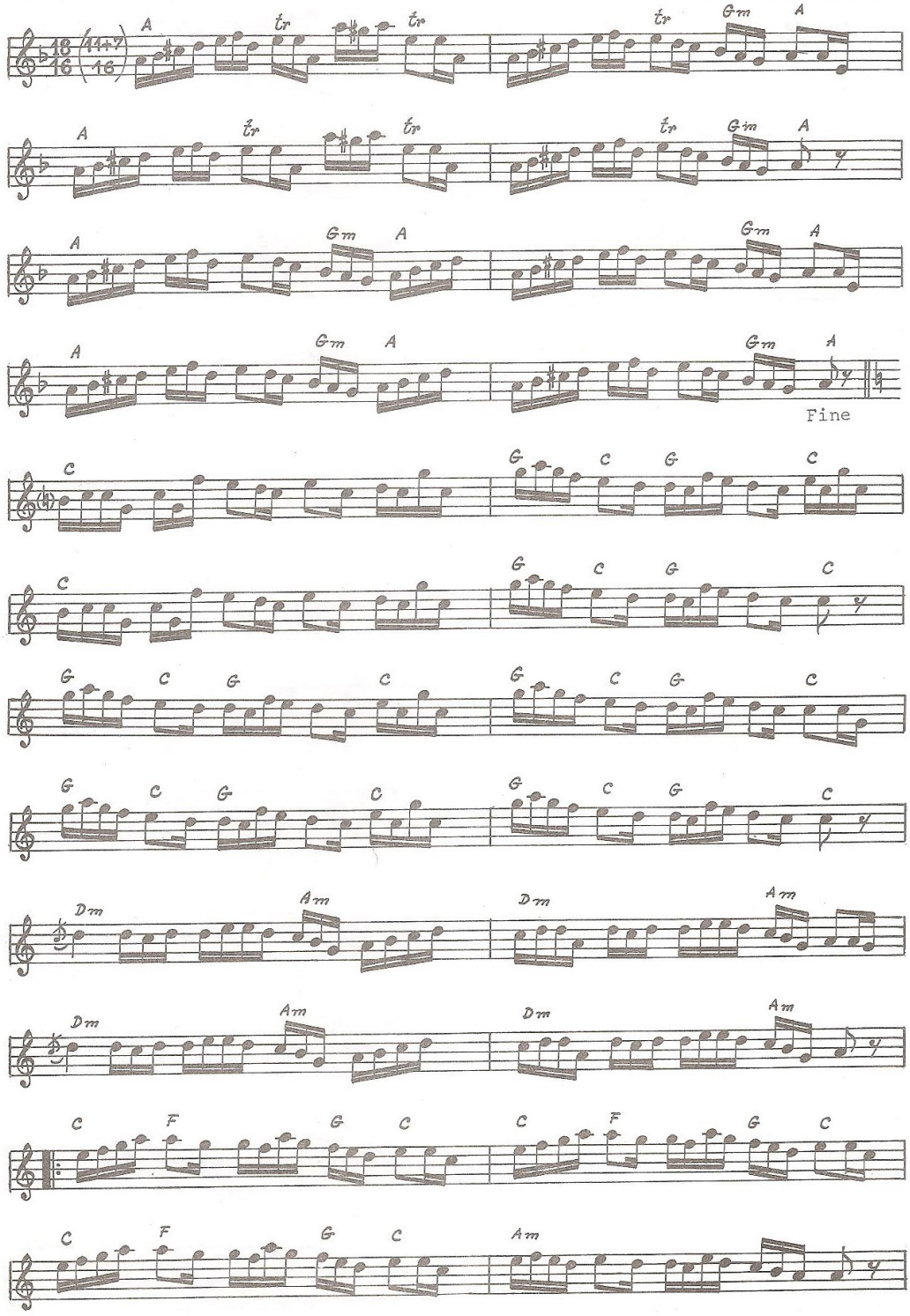

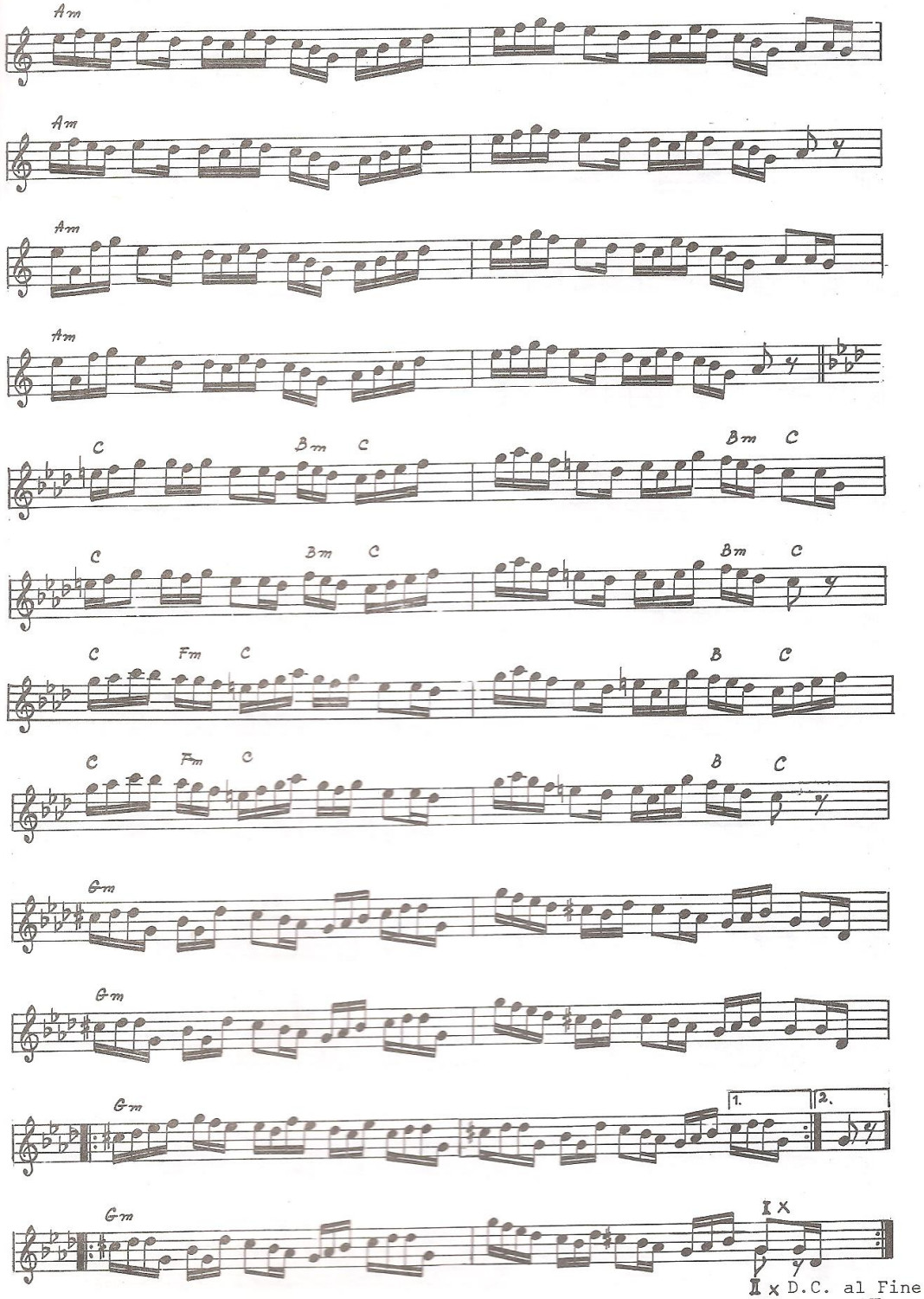
Am
Am
Am
Am
C
Bm
C
Bm
C
C
Bm
C
Bm
C
C
Fm
C
B
C
C
Fm
C
B
C
Gm
Gm
Gm
1.
2.
Gm
I x
II x D.C. al Fine

58. ТОПЛАНСКИ ЧОЧЕК

Т. Огненовски

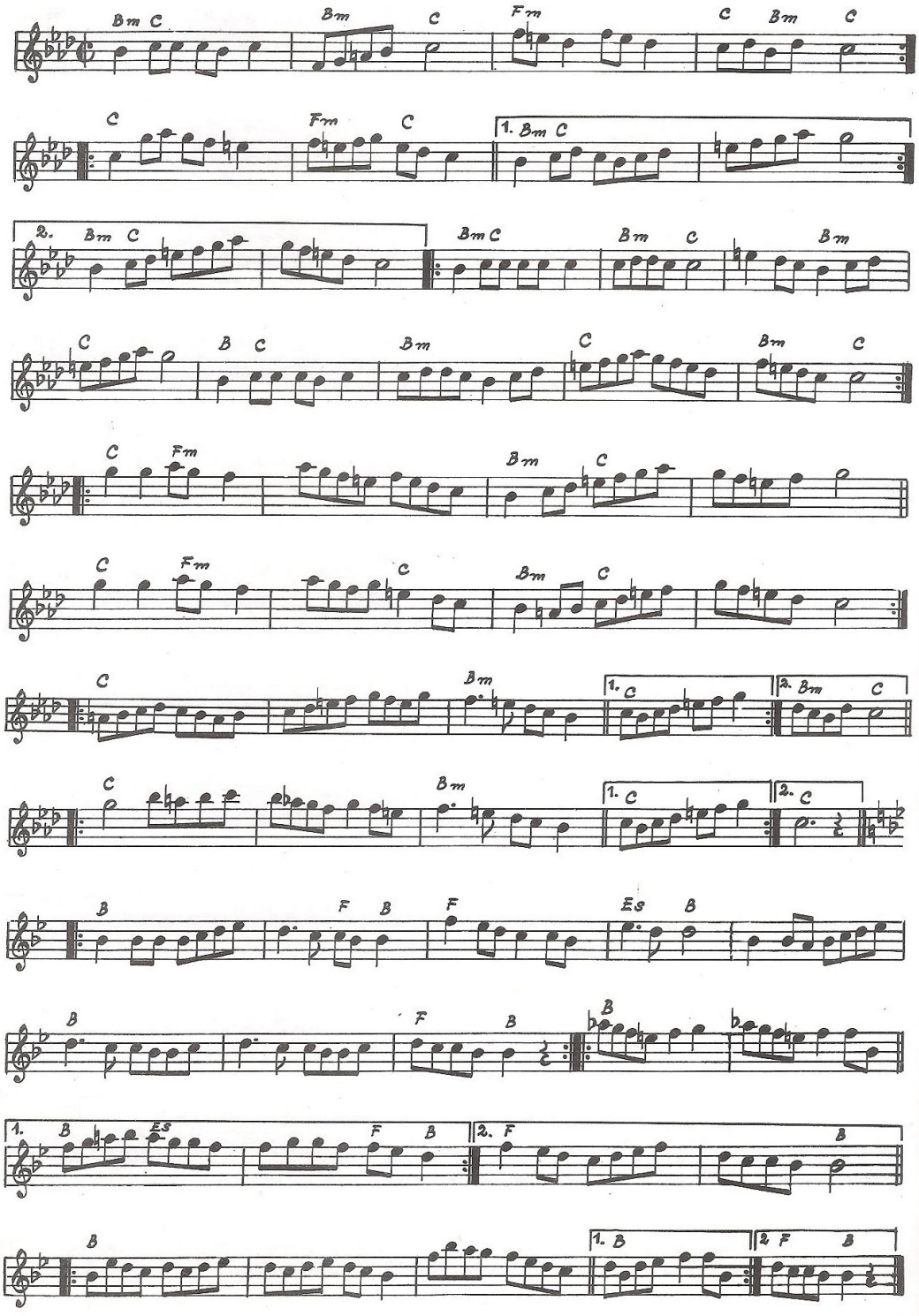

59. ФЯНИНО ОРО

Т. Огненовски

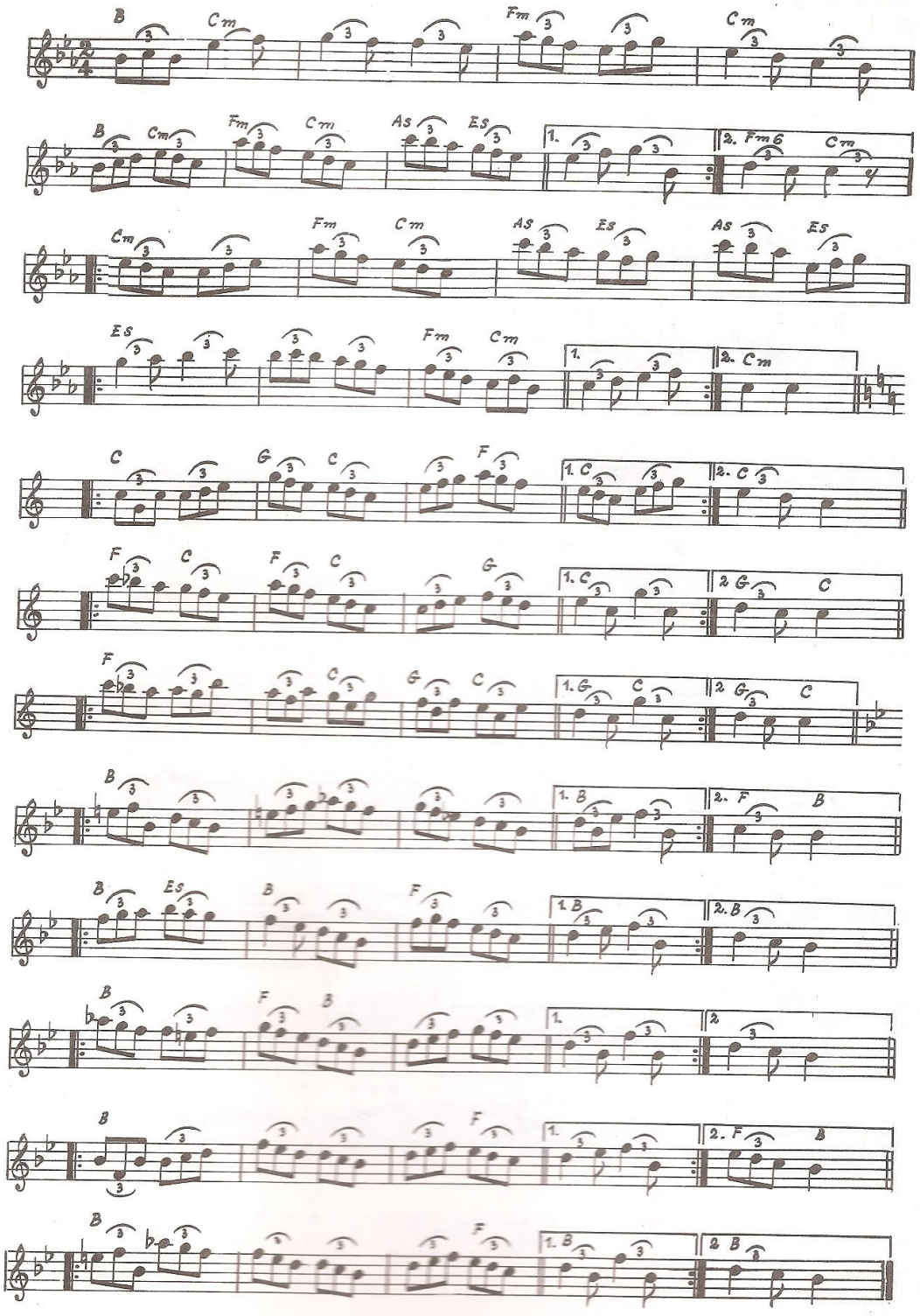

60. МИЦИНО ОРО

Т. Огненовски

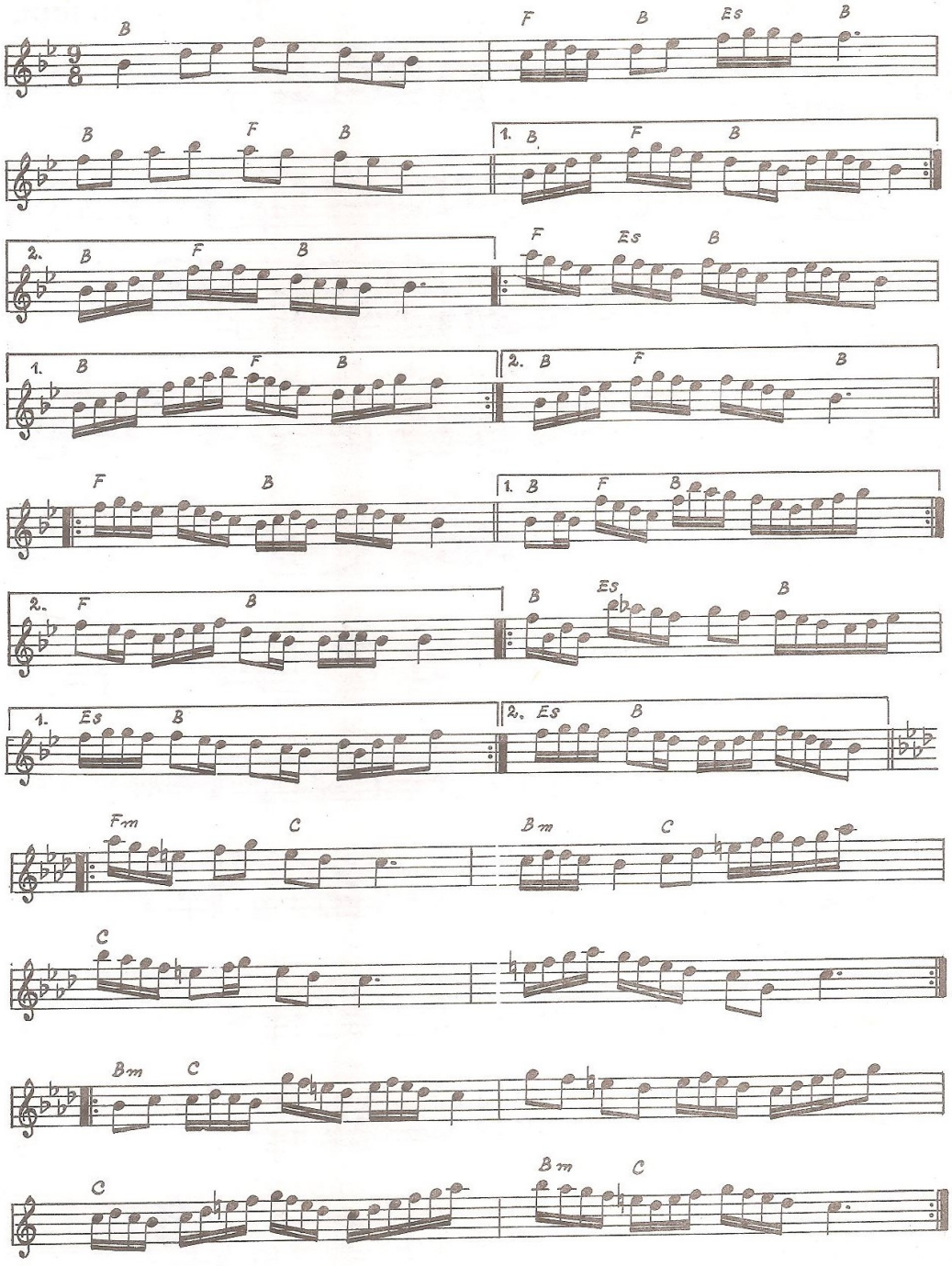

61. ЛИМЕНО ОРО

Т. Огненовски

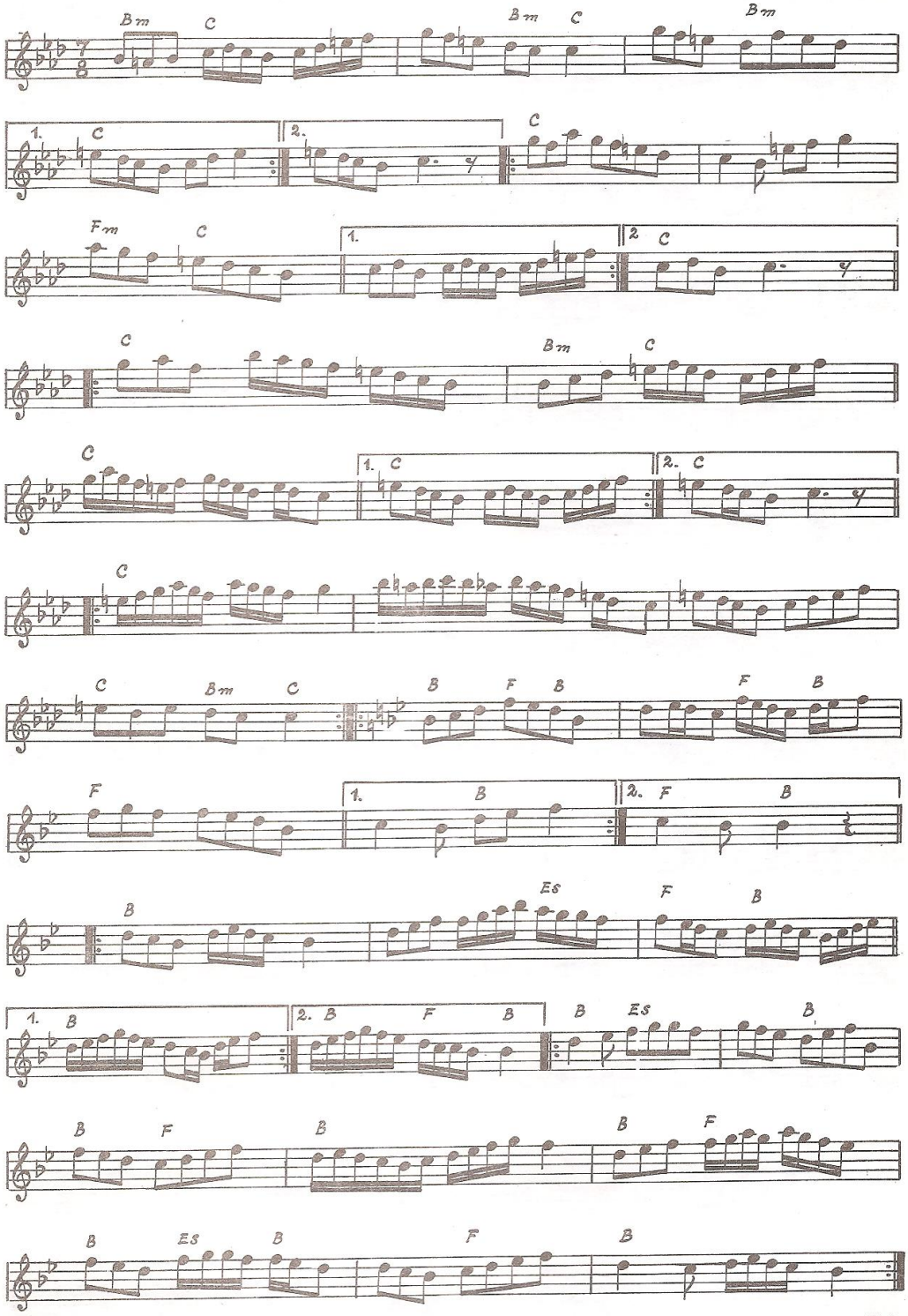

62. ПАЈДУШКО ОРО III

Т. Огненовски

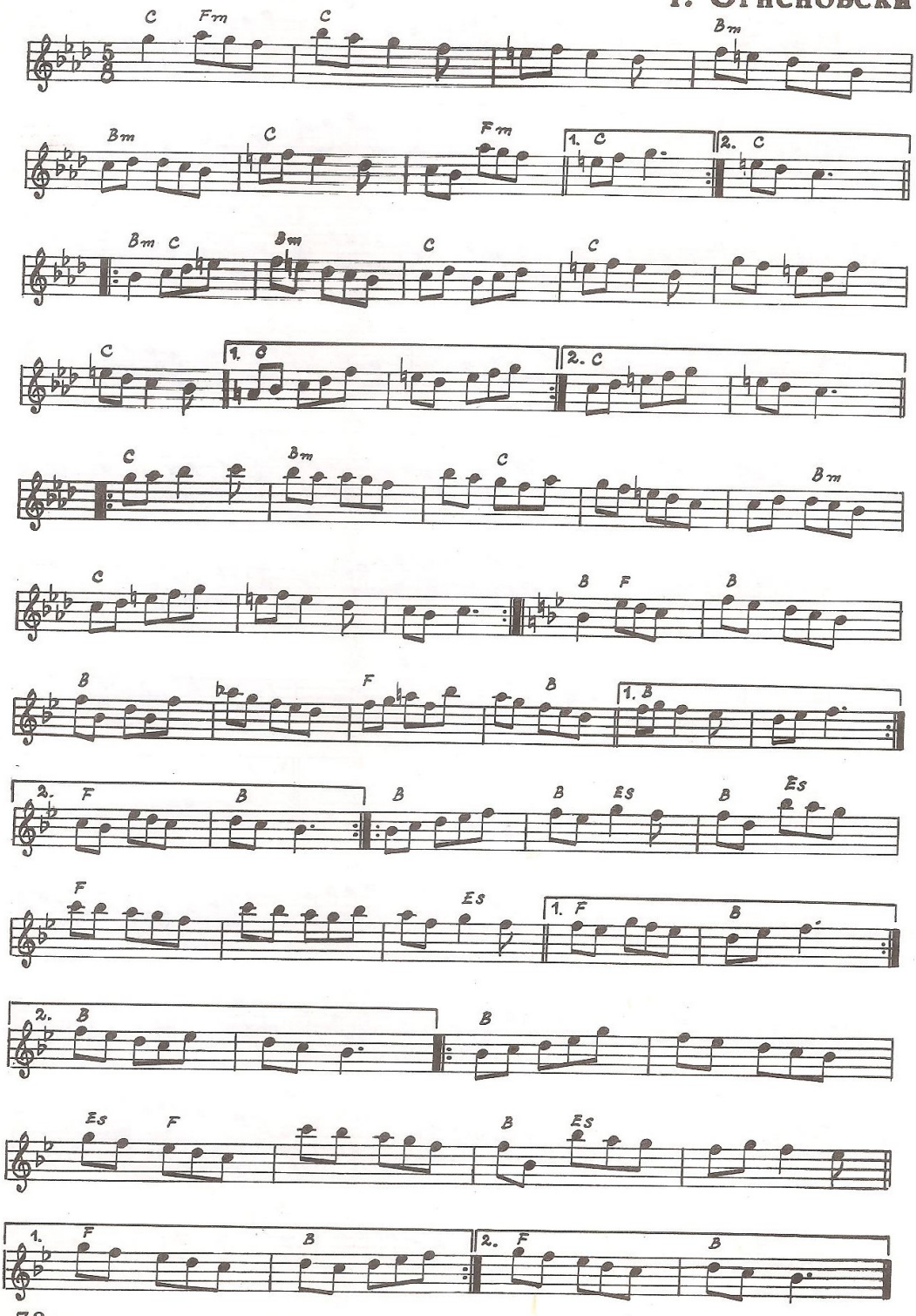

63. ДЕНЕРОКО ОРО

Т. Огненовски

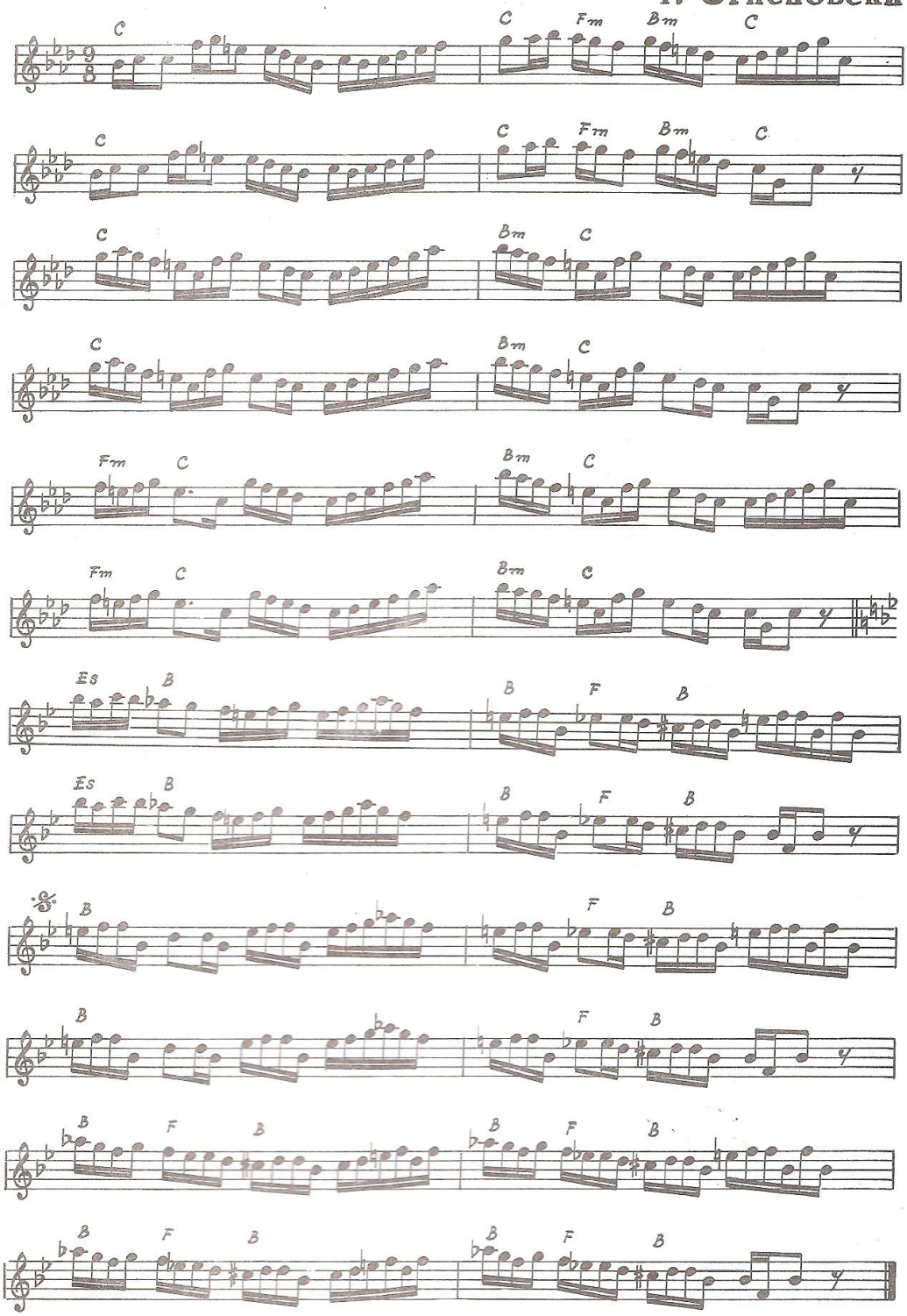

64. ПЕЛИСТЕРСКО ОРО —

Т. Огненовски

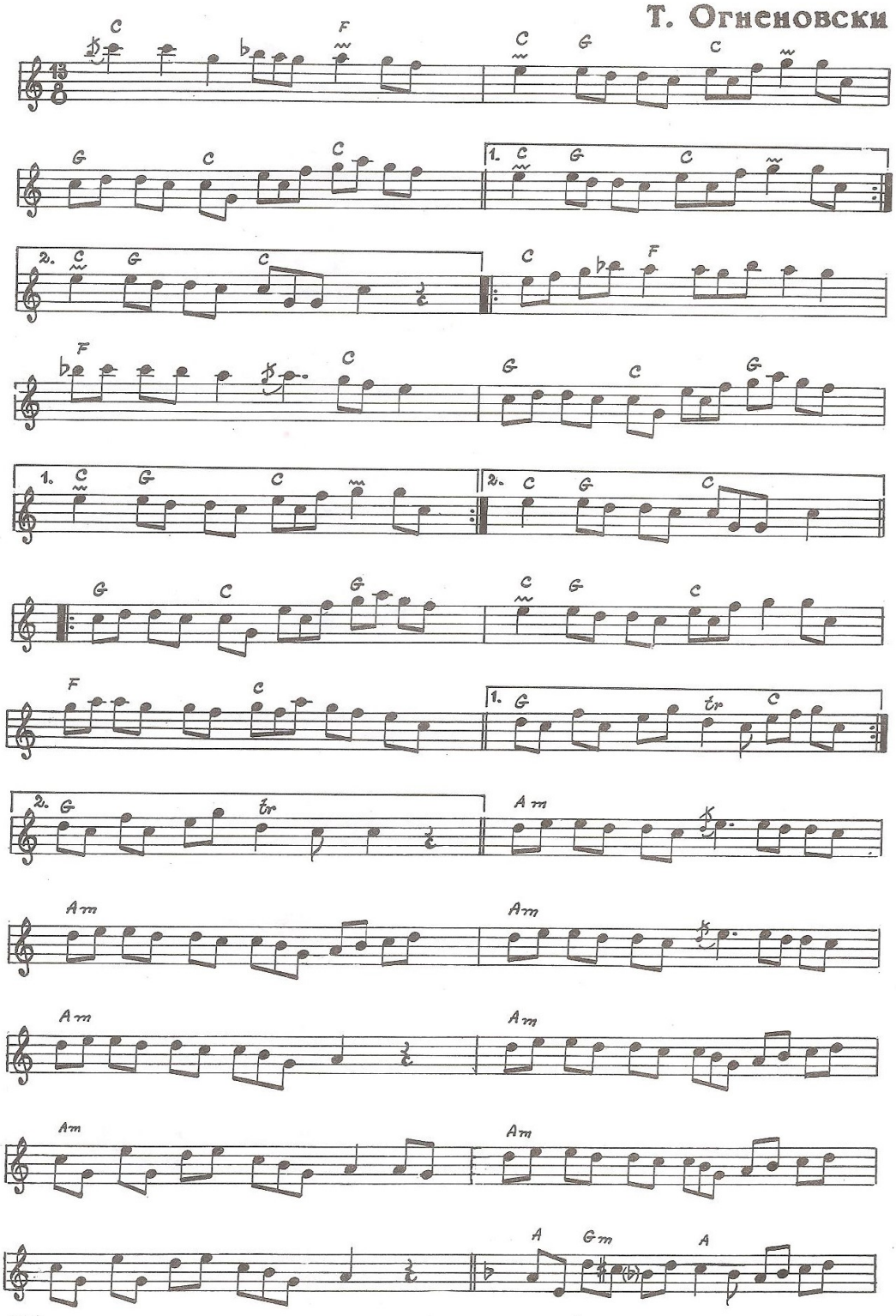

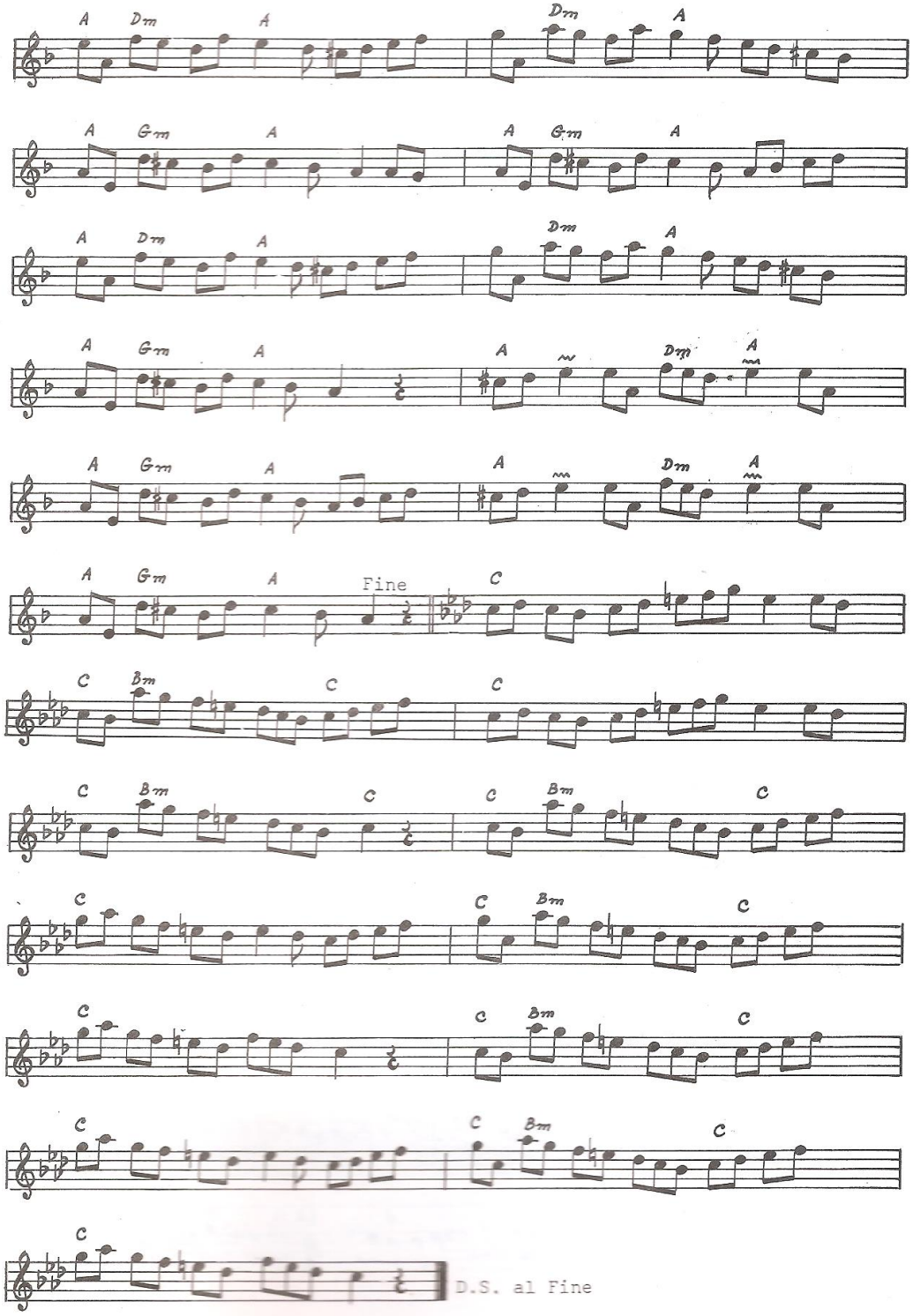
A Dm A
Dm A
A Gm A
A Gm A
A Dm A
Dm A
A Gm A
A Dm A
A Gm A
A Dm A
A Gm A Fine
C
C Bm C
C
C Bm C
C Bm C
C
C Bm C
C
C Bm C
C
C Bm C
C
D.S. al Fine

65. КУМОКО ОРО

Т. Огненовски

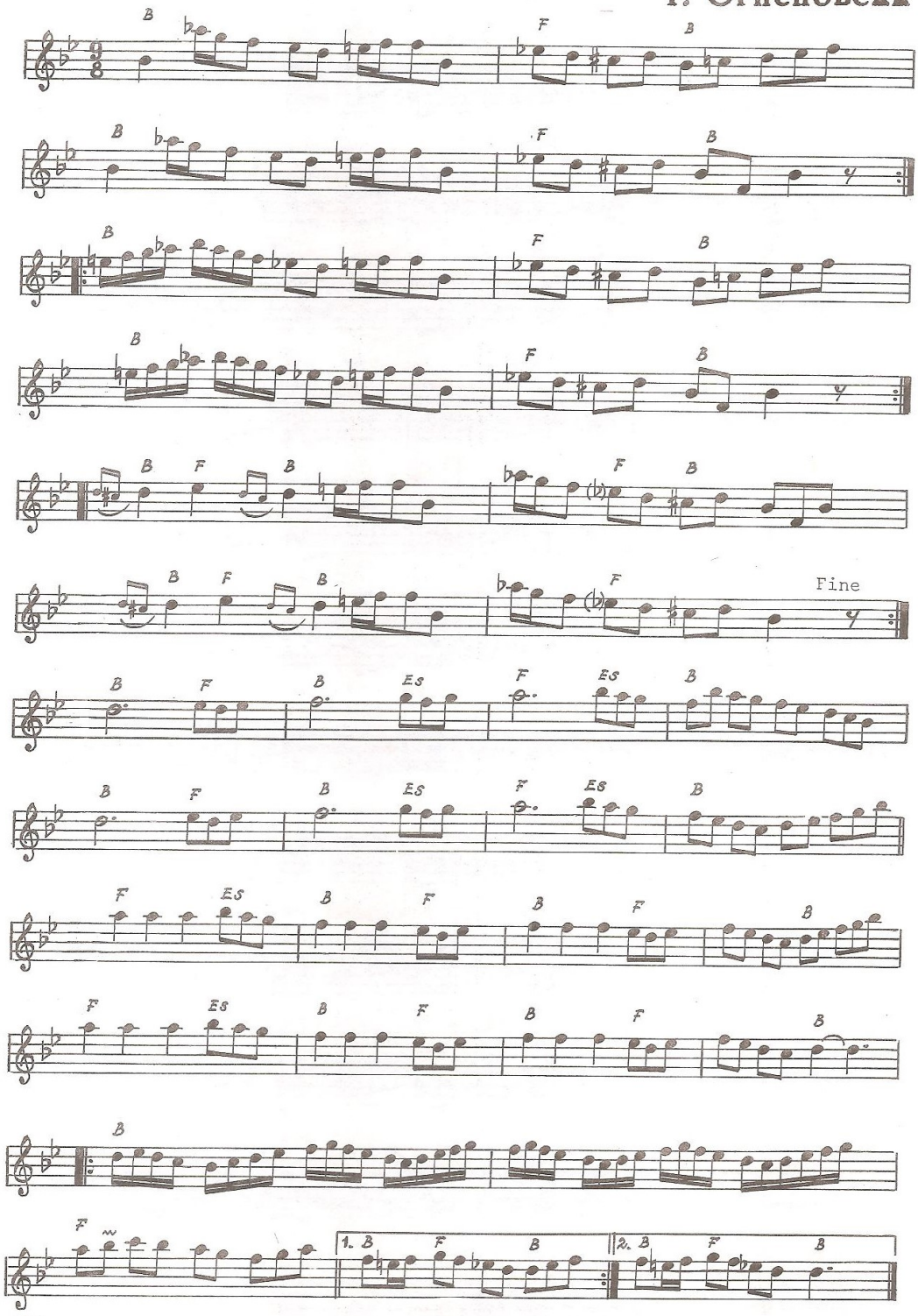

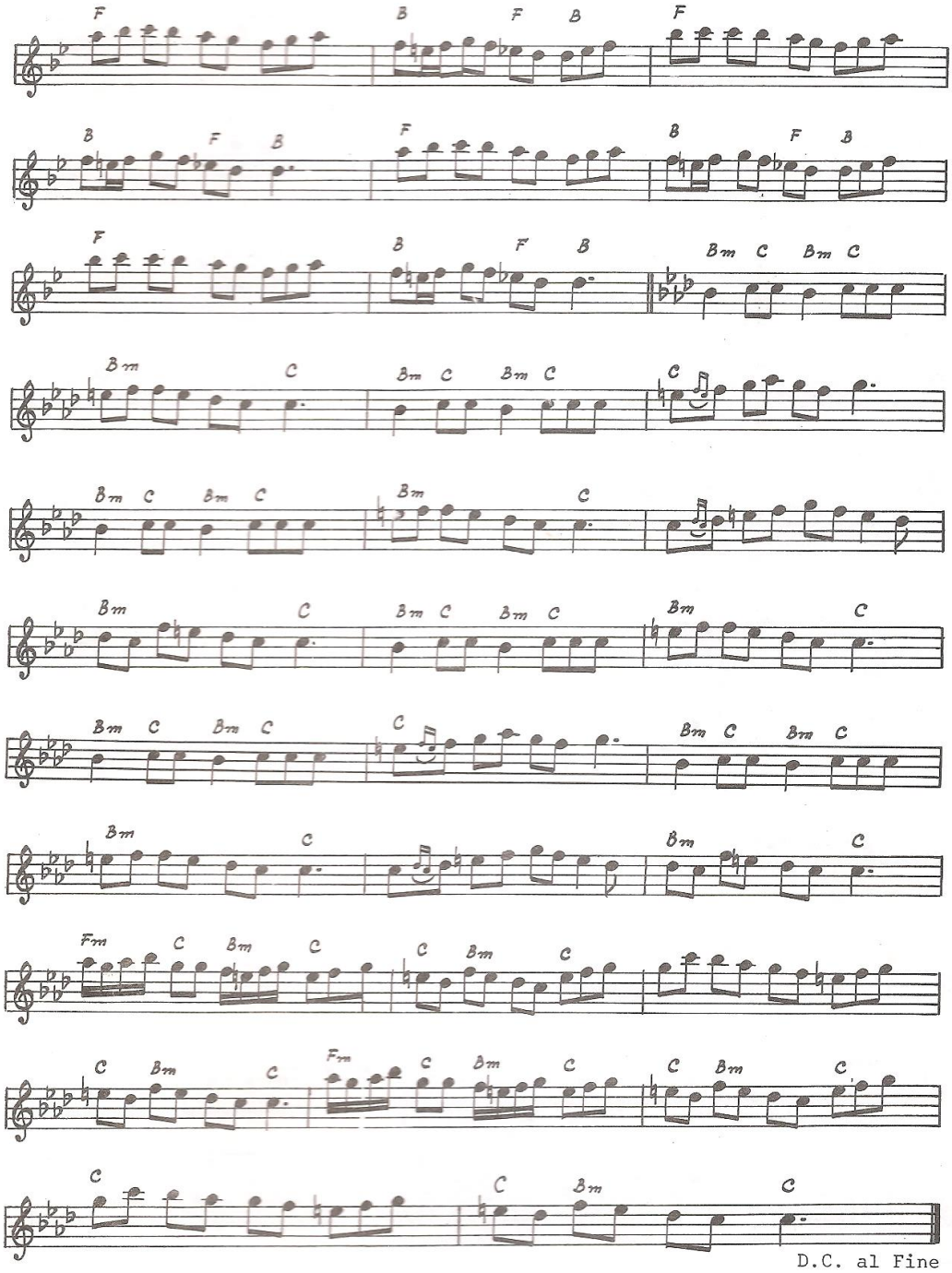
F B F B F
B F B F B F
F B F B Bm C Bm C
Bm C Bm C C
Bm C Bm C Bm C
Bm C Bm C Bm C
Bm C Bm C C Bm C
Bm C Bm C Bm
Fm C Bm C C Bm C
C Bm C Fm C Bm C C Bm C
C C Bm C

D.C. al Fine

66. ГАЋАТСКО ОРО

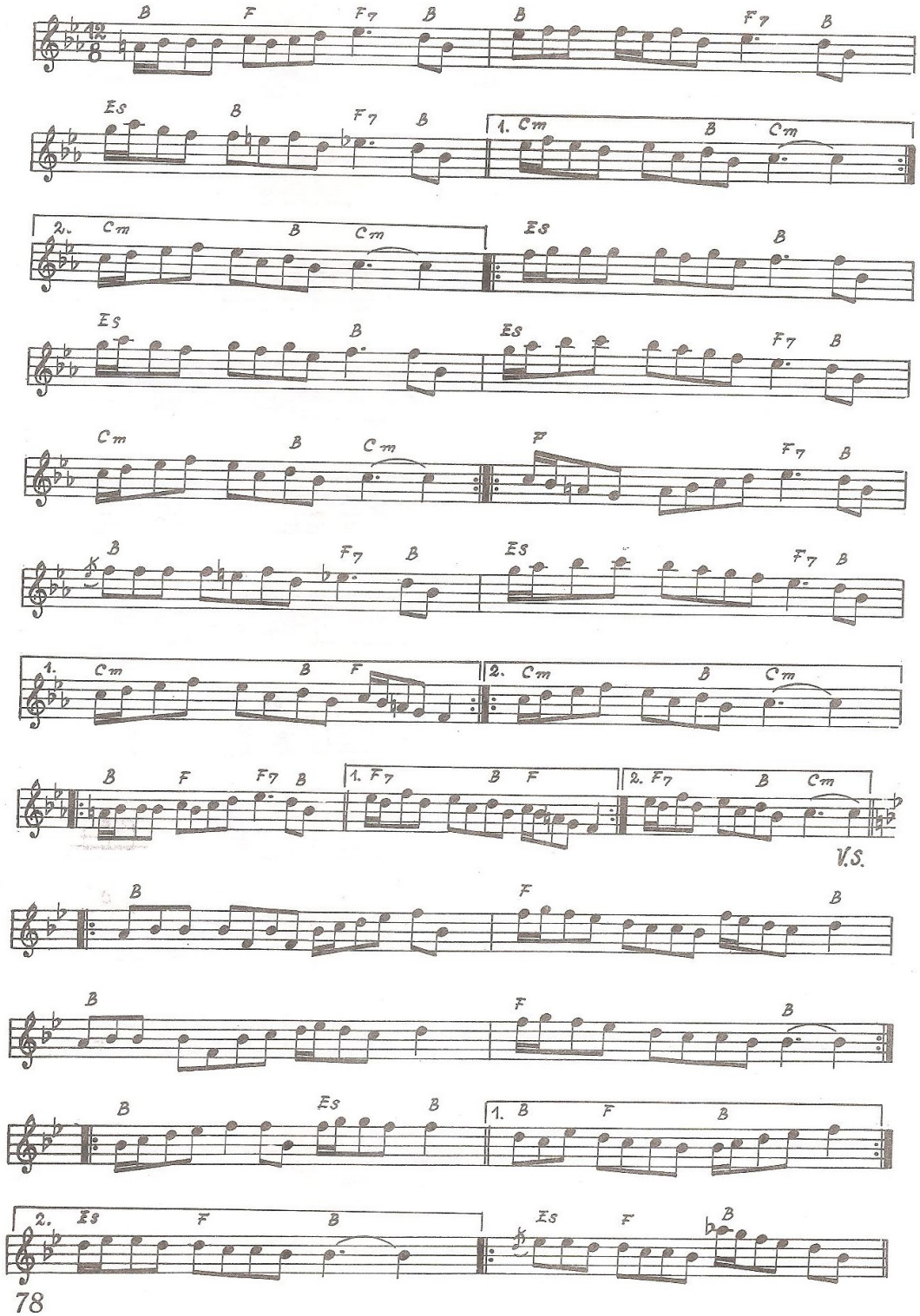

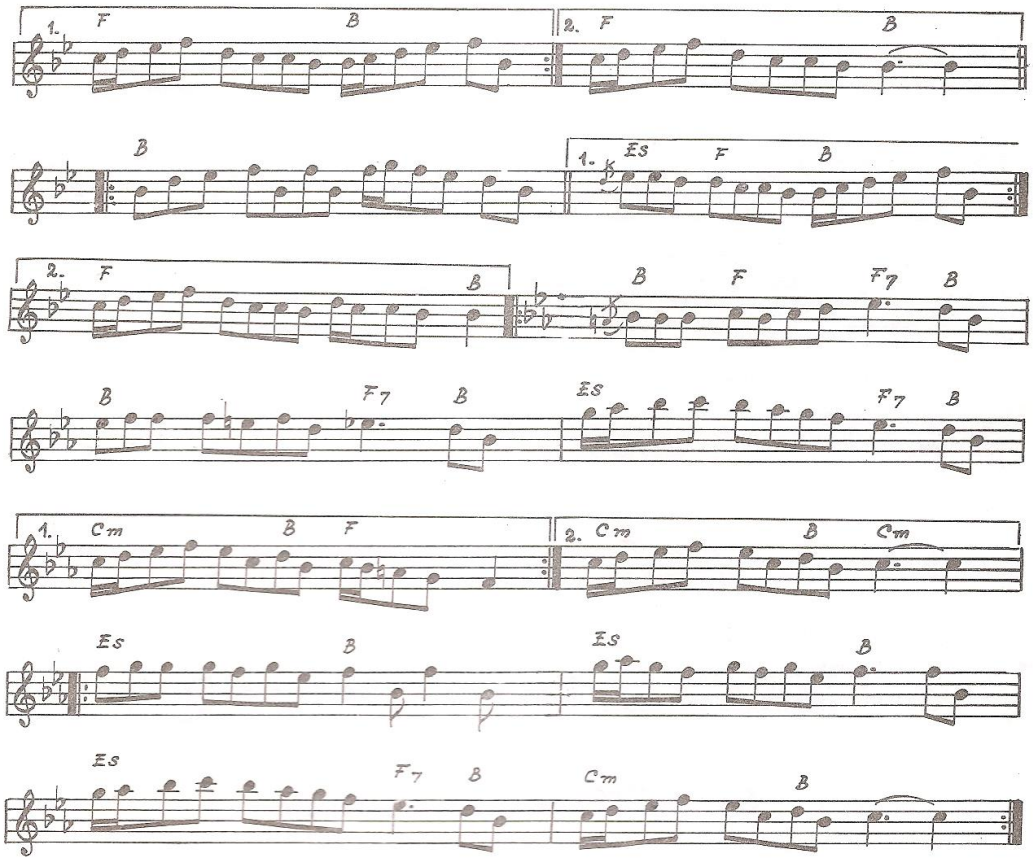
1. F B
2. F B
B
1. Es F B
2. F B
B F F7 B
B F7 B Es F7 B
1. Cm B F
2. Cm B Cm
Es B
Es B
Es F7 B Cm B

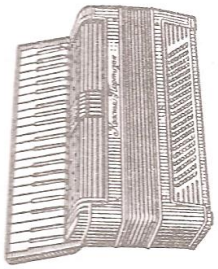

67. ПЕЛАГОНИСКО ОРО

Т. Огненовски

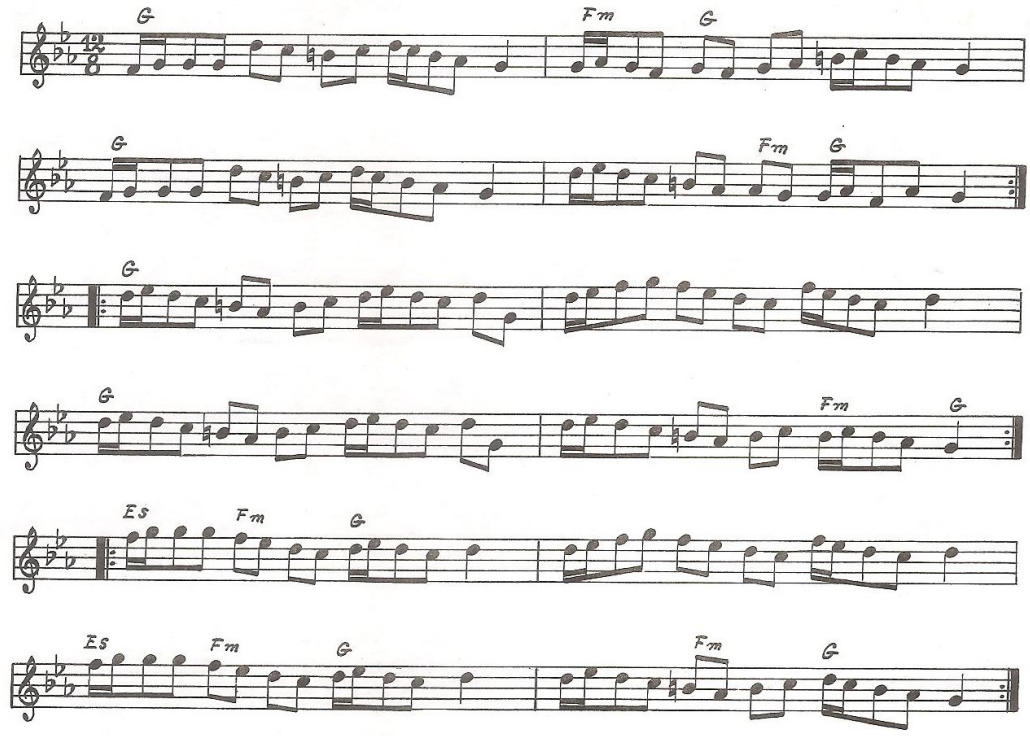

68. БРУСНИЧЕО ОРО IV

Т. Огненовски

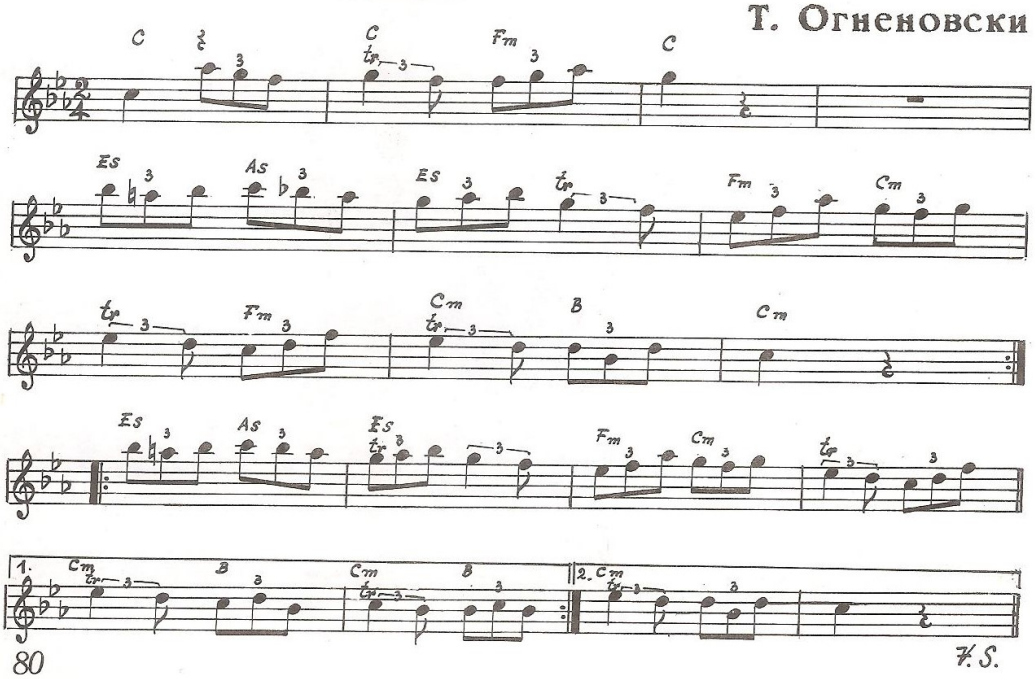

F. S.

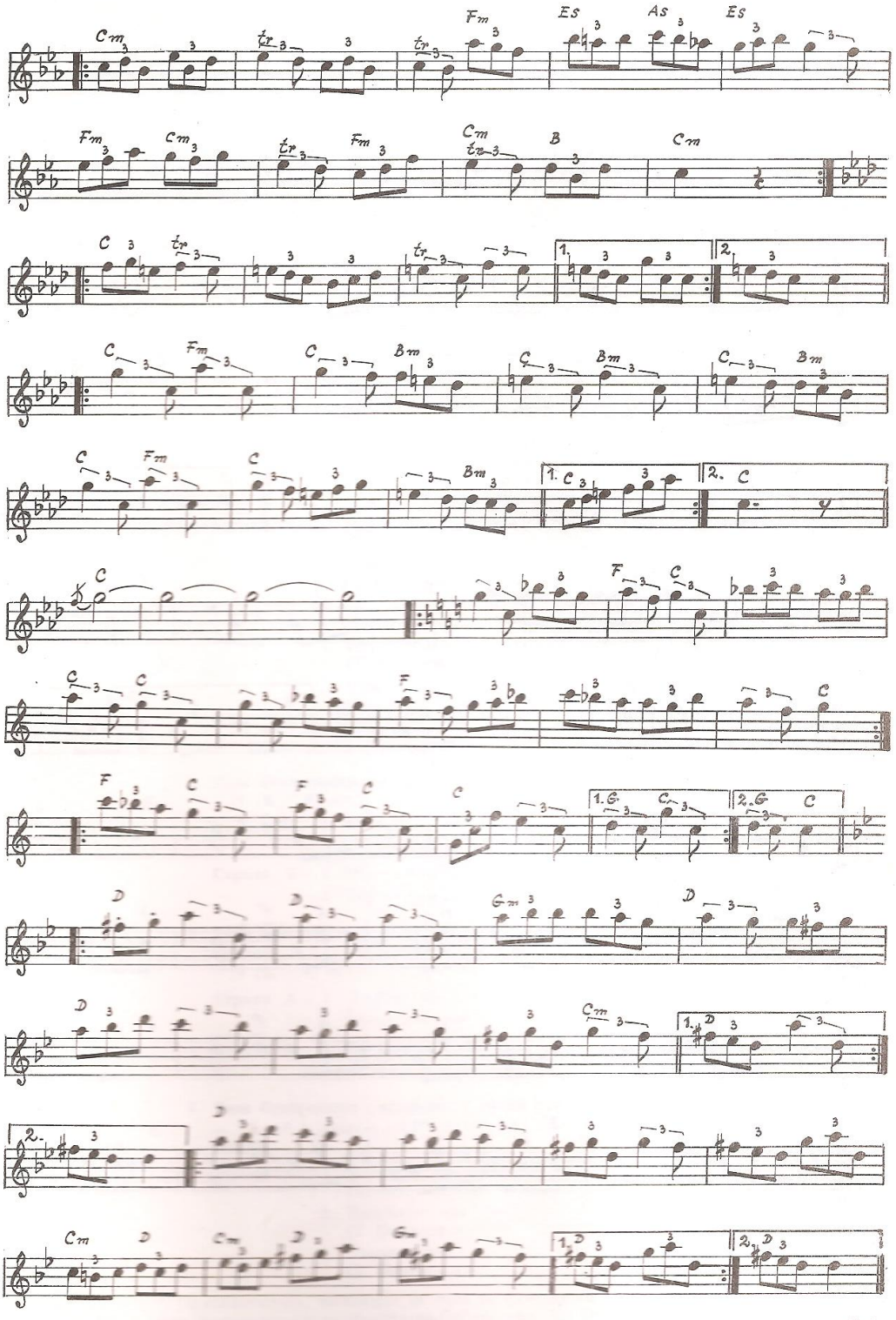
Cm
Fm
Es
As
Es
Fm
Cm
B
Cm
C
1.
2.
Bm
F
G
Gm
D

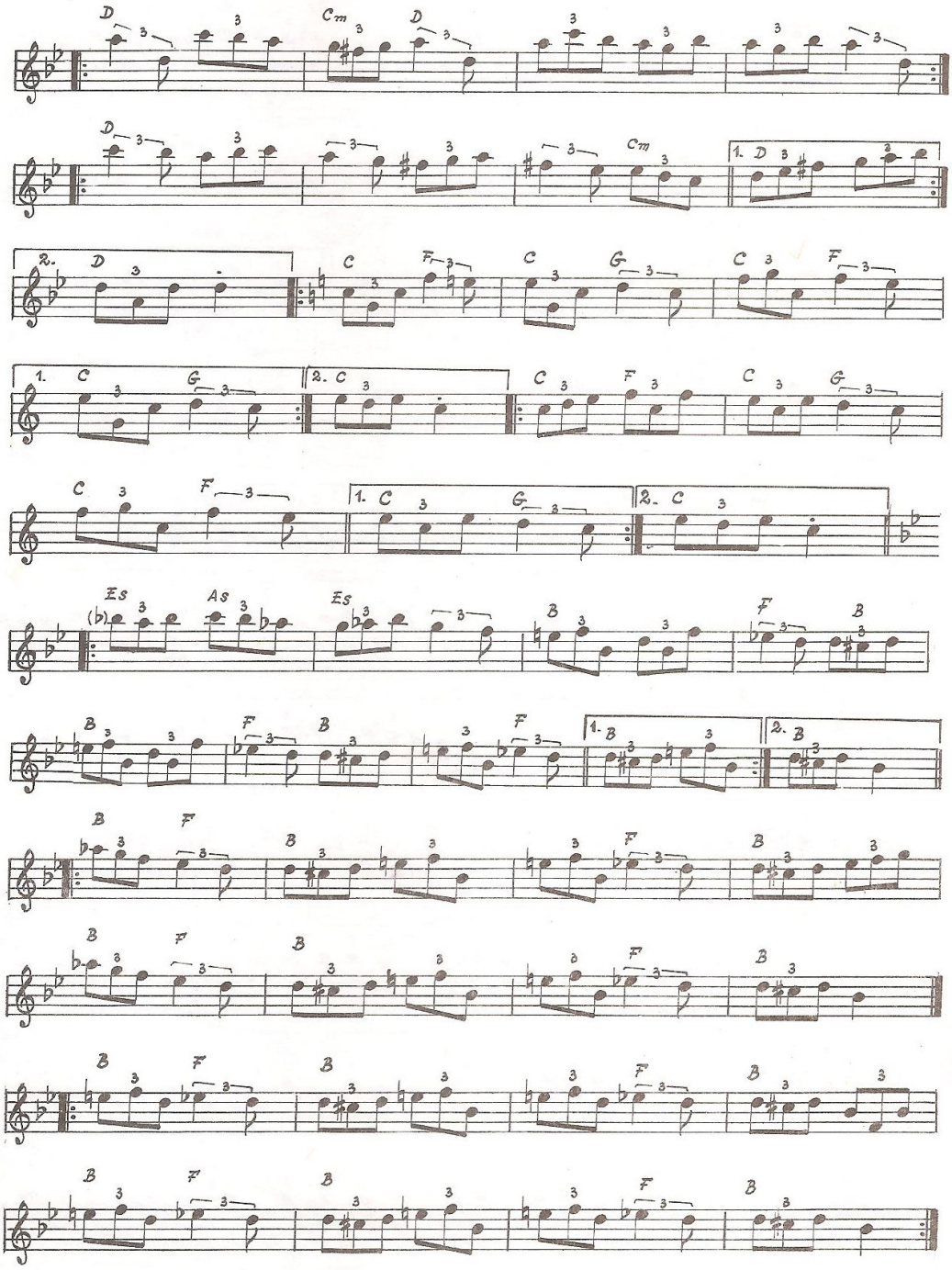
D
Cm
D
1. D
2. D
C
F
G
1. C
2. C
Es
As
B
1. B
2. B
F

С О Д Р Ж И Н А

		стр.
1.	Полјанско оро	2
2.	Свадбарско (Талево) оро	4
3.	Старо комитско оро	5
4.	Пајдушко (свадбарско) оро I	6
5.	Ѓенималско (Талево) оро	8
6.	Лавчанско за рамо оро	9
7.	Битолско оро I	10
8.	Бадниково оро	12
9.	Баирско оро	13
10.	Касапско оро	14
11.	Позив дојде	15
12.	Старско за рамо оро	16
13.	Бистричко оро	17
14.	Скудринско оро	18
15.	Трновско оро	19
16.	Буковско (свадбарско) оро I	20
17.	Диховско оро	21
18.	Цапарско оро	22
19.	Преспанско оро	23
20.	Брусничко оро I	24
21.	Скопско женско оро	25
22.	Битолско свадбарско оро	26
23.	Брусничко оро II	27
24.	Богомилско оро	28
25.	Скопско машко оро	29
26.	Невенино оро	30
27.	Битолско за рамо оро	31
28.	Пајдушко (Талево) оро II	32
29.	Шарско оро	33
30.	Битолско оро II	34
31.	Буковско оро II	35
32.	Левчанско оро	36
33.	Бабунско оро	37
34.	Старо прилепско оро	38
35.	Зетовско оро	39
36.	Гермијанско оро	40
37.	Брусничко оро III	41
38.	Злетовско оро	42
39.	Беровско женско оро	43
40.	Битолско машко оро	44
41.	Неготинско женско оро	46
42.	Гевгелиско женско оро	48
43.	Делчевско женско оро	49
44.	Неготинско машко оро	50
45.	Брусничко машко оро	51
46.	Велешко оро	52
47.	Стевчево оро	54
48.	Градско оро	56
49.	Драчевско оро	57
50.	Пауново оро	58
51.	Кумановско оро	60
52.	Божиково оро	61
53.	Крсторско машко оро	62
54.	Илчово оро	63
55.	Живкино оро	64
56.	Галичко оро	65
57.	Пиперково оро	66
58.	Топански чочек	68
59.	Фанино оро	69
60.	Мицино оро	70
61.	Димево оро	71
62.	Пајдушко оро III	72
63.	Деверово оро	73
64.	Пелистерско оро	74
65.	Кумово оро	76
66.	Ѓаватско оро	78
67.	Пелатониско оро	80
68.	Брусничко оро IV	80